

UUSI USKONPUHDISTUS

PEKKA ERVAST

RUUSU-RISTI

Pekka Ervast:

Vuorisaarna

”Rakkaudesta Jeesuksen hyvään ja iloiseen sanomaan, myötätunnosta niitä raskautettuja, pimeydessä pyrkiviä ja etsiviä sieluja kohtaan, joita Jeesus sanomallaan on ajatellut, sekä — jos semmoinen onni minulle suotaisiin — auttaakseni niitä opettajia ja pappeja, joiden tehtäväksi on annettu kristinuskon perusteiden selittäminen nuorisolle ja kansalle, olen tämän pienen suomennostyön suorittanut ja kommentaarioni kirjoittanut.”

Nämä teosta parhaiten mainostavat sanat sisältyvät sen ensimmäisen painoksen alkulauseeseen, teoksen jota hyvällä syyllä voidaan pitää eräänä teki-jän arvokkaimpana testamenttina Suomen kansalle, sillä koko hänen elämäntyönsä kehystyi Vuorisaarnan julistukseen.

Kirja käsittää 18 lukua kommentaarioineen sekä vanhat ja uudet ‘käskyt’.

156-sivuisen kirjan hinta on sidottuna 400 mk ja nidottuna 300 mk.

RUUSU-RISTI

Helsinki, Oikokatu 15 A 18, puh. 24 430.

Postisiirto N:o 7868.

PEKKA ERVAST

UUSI USKONPUHDISTUS

Helsingissä 1953

RUUSU-RISTI

*Hyvinkään Kirjapaino Osakeyhtiö
Hyvinkää 1953.*

Digitaalisoitu näköispainos 2006

ALKULAUSE

Tämä Pekka Ervastian uusi teos, niinkuin kaikki muutkin hänen kuolemansa (1934) jälkeen julkaistut teokset, on laadittu hänen vapaasti pitämistään pikakirjoitetuista esitelmistä. Vain välttämättömät korjaukset on tehty. — Jokainen varmaan ymmärtää ja on tietoinen siitä, että P. E. itse ei olisi päästänyt kirjojaan painosta näin vähän silotellussa asussa, mutta monesta syystä on pidetty parhaana ratkaisuna nyt käytettyä muotoa. Toivomme ja uskomme, ettei tämän teoksen asu peloita totuudenetsijää, joka etsii asiaa, jossa elää totuuden Henki, joka kaiken selittää — hän osaa antaa anteeksi mahdollisesti puutteellisen kirjallisen muodon.

Nämä esitelmät on P. E. pitänyt tammi—maaliskuussa 1931.

Helsingissä helmikuussa 1953.

RUUSU-RISTIN

KIRJALLISUUSSEURA ry.

I

Uskonpuhdistus on tulossa

Uskonpuhdistus on tulossa. Reformaation täytyy tapahtua sekä katolisissa että protestanttisissa kristillisissä kirkoissa, mikäli kirkot eivät tahdo, että niiden vuosisatoja ja -tuhansia kestänyt työ menee hukkaan. Ne jäävät aivan tarpeettomiksi, niin että ihmiskunnan täytyy heittää ne pois niinkuin jokin kulunut ja hyödytön vaateparsi. Jos kirkot tahtovat, että tämä meidän länsimainen sivistyksemme yhä saa jotakin hyvää uskonnolta ja kirkolta, silloin näissä kirkoissa täytyy tapahtua uskonpuhdistus. Se ei ole silloin ainoastaan sellainen kuin Lutherin aikana, jolloin etupäässä oli kysymys elämästä, siitä, että papiston ja kirkon ruhtinaitten elämä ei ollut sellainen, kuin kristityiltä saattoi odottaa. Uusi uskonpuhdistus on koskeva enemmän opillisia seikkoja kuin elämää. Me emme enää, kuten Lutherin aikana, saata

sanoa, että kirkoissa tapahtuisi niin suuria väärinkäytöksiä ja rikoksia itse elämässä, sillä kristillisissä piireissä yritetään elää säädyllistä elämää, joskaan emme voi sanoa, että se on Kristuksen mukaista elämää. Nyt tulee kysymykseen enemmän oppien muuttuminen. Meidän aikamme ihmiskunta tuntee omassatunnossaan ja sydämessään, että jotakin väärää tapahtuu kristillisen käytännön ja elämän alalla, kuten esimerkiksi silloin, kun sodan aikana tai sodan uhatessa kirkolliset virkamiehet kirkon nimessä siunaavat sotajoukot ja sotaliput siinä mielessä, että Jumala antaisi voiton näille joukoille ja lipuille. Unohdetaan se sääntö, jonka kaikki kristityt tunnustavat, että on rakastettava kaikkia ihmisiä yhtä paljon, ei ole tehtävä eroa eri kansakuntien välillä; siis sodan syttyessä tai sitä käytäessä voitaisiin rukoilla kirkoissa ja siunata liput ja joukot esimerkiksi niin, että viholliselle toivottaisiin menestystä tai että jumalallinen oikeus tapahtuisi eikä suinkaan meidän itsekkäät toiveemme. Niiden ei tarvitse täytyä, jos olemme väärässä, tapahtukoon meille kuinka paljon paha tahansa. Jos niin rukoiltaisiin, silloin voisi meidän kristillisen ihmiskuntamme omatunto sen jonkin verran hyväksyä. Mutta meidän omatuntomme ei enää hyväksy mitään sotaa. Se ei ym-

märrä, että täytyy hävittää koteja ja tappaa ihmisiä, vaan se ymmärtää, että imeidän täytyisi ratkaista kansojen väliset riidat järjen eikä miekan ja tykkien avulla.

Sentähden katselemme aivan oudoksuen sitä ilmiötä, että kirkot vielä joka paikassa saavat siunata sotalippuja ja pyytää menestystä omille joukoilleen. Tämä ei ole inhimillisesti katsoen luonnontonta; mehän aina pyydämme kaikkea hyvää omillemme, mutta se ei saa tapahtua Jumalan nimessä, sillä meidän omatuntomme ymmärtää, ettei se ole Jumalan palvelemista, vaan Saatanan. Kun minä rukoilen menestystä itselleni ja omalle maalleni ja vetoan jumalallisiin voimiin, että minun maalleni täytyy tapahtua hyvin, muille tulkoon mitä kärsimyksiä tahansa, niin silloin en muuta palvele kuin itsekkyyden ruhtinasta.

Sentähden meidän aikamme omatunto ei hyväksy tällaista uskonnon nimessä. Ja meidän täytyy tunnustaa, että näin on kirkoissa myös alettu ymmärtää. Sentähden on uskonpuhdistus tulossa, sillä kaikissa maissa ja kirkoissa tuntevat uskovaiset ja papit, etteivät he enää saa palvella perkelettä, itsekkyyttä, etteivät he saa asettaa tyynyjä ja pehmeitä patjoja intohimojensa tueksi. He ymmärtävät, että

jos uskonto on jotakin todellista, jos kirkon papisto tahtoo oikeuden ja rakkauden Jumalaa palvella, sen täytyy asettua jyrkästi tuomitsevalle kannalle kaiken itsekkyyden suhteen, sen täytyy vedota ainoastaan kaikkien kansojen omiintuntoihin, sydämeen ja järkeen. Nyt aletaan tämä huomata, jota ei ole ennen pitkin vuosisatoja ja -tuhansia kristillisissä kirkkoissa huomattu. Mutta nyt on todella uskonpuhdistus tulossa ja astuu suurin askelin meidän luoksemme, sillä jopa kirkon piireissä sitä kaivataan.

Jos siirrymme elämänkysymyksestä oppikysymykseen, niin huomaamme, kuinka kirkkojen uskonnollisissa käsitteissä on hirmuisen paljon elähtänyttä, väärää, poistyyöntävää, kuten ikuisen kadotuksen, helvetin oppi sekä oppi perkeleestä. Se kauhistuttaa nykyajan ihmiskunnan omaatuntoa. En sano, että se kauhistuttaa kaikkia yksilöitä. On paljon ihmisiä, joiden mielestä heidän maailmankuvaansa kuuluu oppi helvetistä ja ikuisesta kadotuksesta ja perkeleestä. Minne joutuisi heidän käsityksensä Jumalasta, maailmasta ja muusta, jos heidän rakas perkeleensä heiltä otettaisiin! Kaikki seisoi päällään; maailma menisi nurin, jos ei olisi paholaista. Näin epäilemättä monet ajattelevat salomailla, niillä seuduilla, joilla kristillisen kirkon vaikutus on saa-

nut tällaisen mielentilan aikaan vuosisatojen kuluessa. Mutta kaikista niistä ihmisistä, jotka ovat heränneet itse ajattelemaan, on tällainen oppi luonnon. Sentähden huomaamme, että esimerkiksi Ruotsissa itse arkkipiispa, tuo oppinut *Nathan Söderblom*, on asettunut täysin suvaitsevalle kannalle. Hän ei epäilemättä itse sydämessään hyväksy perkelettä tai helvettiä, mutta ei hän luonnollisesti ole voinut muuttaa kirkon oppia niin, että helvetti ja perkele olisi pyyhkäisty pois kirkon opista Ruotsissa. Ruotsissa on paljon niitä, jotka eivät ymmärrä sitä, ettei perkelettä olisi. Syntyi hirmuinen hälinä, kun eräs pappi rupesi saarnaamaan kristillistä oppia ilman helvettiä. Suuri joukko nousi ja sanoi: »Nythän meiltä riistetään isien usko». Sentähden ei arkkipiispa Nathan Söderblom voi poistaa sitä oppia kokonaan, mutta niin paljon hän on kyllä saanut aikaan, että ne papit, jotka tahtovat saarnata kristinoppia ilman helvettiä, ovat saaneet sitä tehdä vapaasti; heitä ei ole raastettu oikeuden eteen vastamaan teoistaan. Sentähden meidän arkkipiispamme *Johansson* sanoi: »Ei arkkipiispa Söderblom voi tulla tänne arkkipiispana, sillä hän on melkein luopunut kristinuskosta.» Nyt meidän arkkipiispamme on jo vainaja ja on saanut oppia ajattelemaan asioita toisin.

Mutta minä uskon ja ajattelen, että täällä meilläkin jo kirkoissa puhutaan enemmän ja painokkaammin Kristuksesta ja Jumalasta ja sellaisista asioista, jotka voivat lämmittää nykyajan ihmisen sydäntä, eivätkä sodi hänen omaatuntoaan vastaan.

Mutta kun ajattelen toista naapurimaata, Venäjää, olen huomaavinani, että siellä tapahtuu paljon enemmän kapinaa kaikkea järjestettyä kreikkalaiskatolisuutta vastaan. On käymässä esim. suuri juutalaisten kääntymys: satojatuhansia juutalaisia on kääntynyt kristityiksi, ja he ovat saaneet paremman aseman Venäjällä, niin että jos jotakin juutalaista vainotaan, hän voi paeta heidän luokseen. — Eräs amerikkalainen on antanut kehoituksen, että juutalaisten pitäisi nyt ottaa tutkiakseen koko Jeesuksen historia, että he huomaisivat, menettelivätkö juutalaiset oikein vai väärin, kun tuomitsivat Jeesuksen. — Nämä Venäjän juutalaiset ovat sydämensä pakosta kääntyneet kristinuskoon ja omaksuneet Jeesuksen opin. Sitten Venäjällä on eräs sellainen liike, joka ei ole suorastaan kreikkalaiskatolisen kirkon piirissä, mutta ei ole myöskään kirkon vastainen liike. Se on muodostanut oman kirkkonsa, joka on itse asiassa vanha kreikkalaiskatolinen kirkko; se pyrkii uudestaan ottamaan käytäntöön sen kaiken

vanhan kristillisyyden, mitä oli alkuperäisessä kreikkalais-katolisessa kirkossa, silloin kun se noudatti apostolien antamaa järjestystä. Siihen liikkeeseen kuuluu satojatuhansia ihmisiä, ja vaikka tuo luku on pieni Venäjän koko väestöön nähden, niin on se sentään koko huomattava. Nuo ihmiset ovat kuin hii-vapalasia »venäläisessä kattilassa». Tällä liikkeellä on normina rakkaus. Tuo vanha kirkko on ymmärtänyt, että koko sen sisältö on rakkaudessa ja palvelemisessa. Jeesuksen seuraaminen ei voi tapahtua muuten kuin rakastamalla ja palvelemalla. Tämä liike on uudistanut, herättänyt elämään monia vanhoja tapoja. Ja minun mieleeni muistuu eräs vanha tapa, hyvin omituinen, huomattava tapa, joka on ollut alkuperäisessä kristillisessä kirkossa. Kun luemme historiaa, niin huomaamme, että kreikkalais-katolinen kirkko pyrkii olemaan lähempänä apostoleita ja uskollisempi Jeesus Kristukselle kuin roomalais-katolinen kirkko. Se omituinen ja kaunis tapa, jonka tämä vanha apostolinen kirkko Venäjällä on uudestaan ottanut käytäntöön, koskee ystävien välistä liittoa. Kun lapsena luin Andersenin satuja, oli niiden joukossa eräs, jonka nimi oli »Ystävyiden liitto». Siinä kerrotaan eräästä vanhasta tavasta Albaniassa. Jos kaksi nuorukaista tahtoi tehdä vel-

jesliiton, veriliiton, jolloin he lupasivat ehdottomasti seistä toistensa puolella ja palvella toisiaan pitkin elämää, niin he ottivat vastaan joltakin aivan viatomalta työltä esimerkiksi jommankumman sisarelta, vihkimyksen kirkossa alttarin edessä. Nuori tyttö vihki heidät veriveljiksi: he eivät saaneet koskaan pettää toisiaan. Jos he molemmat olisivat esimerkiksi rakastuneet samaan tyttöön, niin ei kumpikaan toivoisi, että hänen täytyy saada tuo tyttö, vaan että ystävä saisi hänet. Ja heidän oli annettava tytön itsensä ratkaista; ja jos tyttö valitsisi jommankumman heistä, niin toinen palvelisi sitten heitä.

Nyt Venäjällä tässä liikkeessä on otettu tuo sakramentti uudestaan käytäntöön, sillä se on ollut vanha sakramentti, jossa kaksi ystävää vihittiin ehdottomasti uskollisiksi toisilleen. He nimittävät sitä veljesliitoksi, ja he ajattelevat, että se on välttämätön ehto veljeyden toteuttamiseksi maailmassa.

Sitten on Venäjällä olemassa hyvin suuri vapaa uskonnollinen liike, ja se käsittää myös satojatuhansia ihmisiä. Kaikki nämä ihmiset ovat saaneet kärsiä vainoa, mutta he eivät välitä siitä, sillä he ovat kuin marttyyreja kristikunnan alkuajoilta. On hyvin suurta nyt käymässä Venäjällä. Tämä kolmas liike keskittyy siihen, että todellinen kristinusko on

Jeesus Kristuksen seuraamista, ei mitään muuta. Minä aivan hämmästyin, kun sain lukea tästä erään venäläisen professorin teoksesta. Sillä tavoin me olemme aina ajatelleet Ruusu-Ristissä; ei mitään muuta kristinuskoa ole. On sitten kaikenlaista sekoitusta, mutta kristinusko ei voi olla muuta kuin Jeesus Kristuksen seuraamista. Siis, jos tahtoo olla kristitty, täytyy tunnustaa kaikki Jeesus Kristuksen käskyt. Ja mittapuu, missä määrin olen kristitty, on se, missä määrin seuraan niitä käskyjä.

Tämä on aivan luonnollinen käsityskanta meille, mutta sain kuin virkistävän kylvyn, kun luin, että Venäjällä tapahtuu tuollaista; keskellä tuota hornankattilaa ja kaikkea kärsimystä tapahtuu tuollainen nousu ja herämys. Siinä on tulevaisuuden toivoa; ja se osoittaa puolestaan, että Venäjän tila ei ole toivoton, Tolstoin isänmaan tila ei ole toivoton. Vielä tulee se kansa nousemaan ja heittämään päältäään kaikki luonnottomat ikeet.

Sen kirjan, jonka luin, on kirjoittanut eräs professori, joka on juuri tällainen kristitty, ja kuuluu näihin vapaakristittyihin. Hänet on karkoitettu Venäjältä, mutta hän ei ole sanonut yhtään pahaa tai katkeraa sanaa bolshevikeista; hänen mielestään Venäjän henkinen tila ennen oli niin kurja, ja nyt puser-

tuu siitä esiin se, mikä siinä on hyvää. Esimerkkinä tuosta hän mainitsee erään tapauksen. Bolshevikit-han takavarikoivat kaiken yksityisen omaisuuden, jos joku on liian rikas heidän mielestään, sanovat he: tämä on kansallista omaisuutta. Oli muun muassa eräs tehtaanomistaja, en muista hänen nimeänsä, ja hän oh hyvin rikas. Bolshevikit takavarikoivat kaikki hänen tehtaansa, mutta panivat hänet johtajaksi omiin tehtaisiinsa. Hänen asemansa ei ollut loistava, päinvastoin. Mutta joka tapauksessa, kun hän oli muutamia vuosia toiminut johtajana noissa tehtaissa, niin hän eräänä päivänä ilmestyi bolshevikkihallitukseen komissaarien luo ja sanoi: »Pyydän kiittää teitä siitä, että olette saaneet minut ymmärtämään, mitä elämä on ja etsimään Jumalaa ja totuutta. Nyt tiedän, mitä ihmiselämä on; tunnen Kristuksen; nyt olen sanomattoman onnellinen. Ennen olin ihminen, jolla oli tuloja viisimiljonaa kultaruplaa vuodessa» — se on ainakin 200 miljoonaa Suomen markkaa nykyään — »minulla oli erinomainen terveys, matkustin maasta toiseen ja nautin elämästä ja koetin tuhлата nuo rahat ja koetin aina etsiä uusia nautintoja, sillä minulla oli ainainen levottomuus veressäni. Nyt, kun minulla on sen verran, että pysyn hengissä, olen onnellinen, sillä huo-

maan, kuinka turhaa tuo entinen elämäni oli. Oli väärin, että vein maasta pois omaisuuteni, en ajatellut kansani parasta. Nyt olen onnellinen, nyt tiedän, mitä elämä on. Siksi tahtoisin teitä kiittää.» Komissaarit eivät voineet virkkua mitään, mutta ajattelivat itsekseen, että hän on kunnan mies. Eivät he ruvenneet häntä vangitsemaan tai muuta tekemään, vaan kunnioittivat häntä ja antoivat hänen jatkaa tehtaiden johtamista.

Kaikki tällainen todistaa minulle, että elämme suuren ajan aamunkoitossa. Jos eivät kirkot herää unestaan, niin voi, ei ainoastaan kirkkoja, vaan koko ihmiskuntaa! Mutta niiden täytyy nyt herätä etsimään ja kysymään: Mitä on kristinusko? Kuka Jeesus Kristus on? Mitä hän on opettanut ja mitä Hän odottaa apostoleiltaan ja papeiltaan? Siihen täytyy meidän aikamme kirkkojen vähitellen herätä. Ja mielestäni ei tilanne ole aivan toivoton; minusta vähitellen alkaa elämä virrata kirkkoihin ja pappeihin. Tähän saakka ovat toiset kirkkojen ulkopuolella saaneet huutaa Jumalaa avukseen tähän hirmuiseen pimeyteen, ovat saaneet etsiä Jeesus Kristusta avuksi ihmiskunnalle siinä hirmuisessa tuskassa ja kurjuudessa, missä ihmiskunta henkisesti on. Nyt alkavat vähitellen nekin, jotka istuvat Moo-

seksen istuimella, ymmärtää ja, niinkuin Jeesus sanoi, avata ovia, että ihmiset pääsevät sisään. Jeesus sanoi: »He istuvat Mooseksen tuolilla, mutta eivät päästä sisään niitä, jotka totuutta janoavat.» He eivät itse aavistaneet, että Jumala oli sen oven takana, josta eivät itse menneet sisälle, eivätkä pääs- täneet toisia, kun itse istuivat edessä. Nyt on vielä tilanne samalla tavoin, mutta se ei ole enää niin toivoton. Kun katselemme kristillisen kirkon historiaa, niin huomaamme selvästi, missä kohden olemme nyt ja mikä kuuluu kirkolle ja mikä on sen tehtävä, jos sen tahtoo itsensä pelastaa, olla hyödyksi maailmassa. Eihän kiskon pelastamisesta tarvitse puhua, antaa sen mennä raunioiksi, jos sillä ei ole tehtävää maailmassa. Mutta miksei kirkolla voisi olla tehtävää, miksei se voisi nousta tietoisuuteen siitä, mitä se voisi tehdä; ja miksei se ryhtyisi sitä tekemään.

Ajatelkaamme ns. vanhan ajan loppua ja keski- ajan alkua. Vanha aikahan oli se, jolloin maail- massa vallitsi kreikkalais-roomalainen sivistys. Se ei ollut mikään huono sivistys, sillä sen tasalle emme vielä ole nousseet monessa kohden. Mutta se sivi- tys ei voinut pysyä pystyssä, siliä jotakin uutta oli tulossa: Jeesus Kristuksen sanoma ja elämänymmär-

rys. Ja eräs kuvaava kohta, joka poikkesi kreikkalais-roomalaisesta käsityksestä, oli se, että kaikki ovat veljiä, ettei ole eroa rikkaiden ja köyhien välillä, että jumalallinen sanoma ei ole ainoastaan rikkaita ja ylhäisiä varten, vaan kaikkia varten. Kreikkalais-roomalaisessa sivistyksessä ei ymmärretty, että voi olla olemassa ilman orjia; he eivät käsittäneet kulttuuria ilman orjia. Kaikista jaloin kreikkalainen filosofi *Platon* suorastaan sanoi kuuluisassa teoksessaan valtiosta, että osa ihmisistä on orjia. Oli siis todella jotain uutta, mitä ensimmäiset kristityt toivat esille elämänvakaumuksenaan: ei ole orjia; hengessä ovat kaikki samanlaisia Jumalan lapsia. Olihan *Epiktetos*, tuo ihmeellinen orja Rooman valtakunnassa, ymmärtänyt, ettei hän ihmisenä ole huonompi kuin muut. Hän pääsi filosofiassaan kauniisiin tuloksiin, mutta hän ei filosofina saanut suurta liikettä aikaan, ei sitä henkistä nousua, minkä Jeesus Kristus sai aikaan. Hänen apostolinsa ja opetuslapsensa levittivät niitä aatteita kuoleamalla niiden puolesta. Marttyyrius levitti tuota uutta elämänymmärrystä. Se ei ollut sitä kristinuskoa, jonka me nyt tunnemme, sillä alkuperäinen kristinusko ei ollut sellainen; sitä ruvettiin muovailemaan v:n 325 jälkeen. Sitä ennen ei oltu lausuttu *anateemaa* jälleensyntymistä

vastaan; vasta myöhemmin julistettiin: kirottu olkoon se, joka uskoo, että ihminen on ollut olemassa ennen syntymää ja vielä sitäkin ennen. — Sellaista ei ollut alkuaikoina; ihmiset tiesivät, että jälleensyntyminen on tosiasia. Jälleensyntyminen oli heille luonnollinen asia, mutta perkelettä heillä ei ollut siinä merkityksessä eikä ikuista helvettiä, kuin myöhemmin opetettiin. Ensimmäisinä vuosisatoina oli kristinusko juuri sitä uutta elämänymmärrystä, että »minun ei tarvitse tehdä mitään paha, ei vuodattaa toisen ihmisen verta, ei valehdella, sillä minun ei tarvitse ajatella omaa ininääni.» Kristitty toteutti tuota, sillä hän ajatteli: »minut saa tappa, koska tahansa, heittää petojen eteen; se on minun suurin kunniani ja iloni, koska minun oma Vapahtajani kuoli ristillä.» Marttyyrien veri kostutti maata, sentähden tämä krisinusko levisi.

Sitten kristinusko tuli valtionuskonnoiksi. Konstantinus Suuri ja hänen jälkeläisensä hyväksyivät sen. Kristinusko on nyt valtion suojeluksessa. Se saa järjestää asiat ja vaikka ahdistaa toisia uskontoja, vaikka kostaa pakanoille sen, että he ennen olivat vainonneet kristityitä. Mutta meidän täytyy iloita siitä, että kristikunta ja kristillinen kirkko tuns paljon sitä oikeaa elämää ja tahtoi elää ainakin pitkin

keskiajan alkua tuota uutta elämää. Eihän kristinusko keskiajan alussa, 5-, 6-, 7-, 8-, 9-sataluvulla, olisi levinnyt, elleivät pyhät ihmiset olisi sitä levittäneet, pyhät apostolit lähteneet eri maihin yksin tai toisten seurassa silloisten pakanoiden keskuuteen saarnaamaan kristinuskoa. Pakanamaailma oli täynnä sellaista uskoa, että kosto oli välttämätön, ettei ihminen ole oikea ihminen, ellei hän kosta ystäviensä ja omaistensa puolesta. Vielä viimeisiin aikoihin saakka on tämä verikosto ollut olemassa Korsikassa: se ei ole mies eikä mikään, joka ei kosta, jos on tehty vääryyttä. Se on kyllä inhimillisen kaunista, mutta kuitenkin Jeesuksen elämänymmärrys on ottanut sen muodon, että yksityinen ei saa kostaa; valtio on se, joka kostaa. Ja jos ajattelemme Suomea, niin ymmärrämme, kuinka vaikeaa ensimmäisten kristittyjen elämä täällä oli. Suomalaiset kunnioittivat kyllä Henrik-piispaa ja muita, mutta heitä loukkasi se, että asetettiin virkamiehiä. Ennen, jos joku oli tehnyt rikoksen, hänet manattiin käräjiin, jossa vanhimmat ja viisaimmat miehet istuivat ja tuomitsivat. Ja epäilemättä he tuomitsivat oikein; ei kukaan ollut tyytymätön siihen tuomioon. Nyt määrättiin virkamiehiä, vieläpä useimmiten ruotsalaisia, jotka eivät ymmärtäneet kansan kieltä, tuomitsemaan. Tämä

loukkasi suomalaisia. Silloin oli jo myöhempi aika; kiristinusko tuli vasta kahdennellatoista vuosisadalla tänne, ja silloin oli jo paljon väärinkäytöksiä roomalais-katolisen kirkon opissa; se ei ollut puhdasta kristinuskoa, ei sitä, mitä ensimmäiset marttyyrit levittivät. Me saimme tyytyä kirkolliseen uskoon. Sentähden Suomen kansa on paljon kärsinyt.

Mutta kun me ajattelemme sitten myöhempää kautta meidän kristikuntamme historiassa, kun ajattelemme keskiajan muuttumista uudeksi ajaksi, silloin huomaamme näytelmän, joka muistuttaa aivan sitä näytelmää, mitä näyteltiin roomalais-kreikkalaisessa maailmassa, näytelmää, jota kristikunta näytteli roomalais-kreikkalaisen kulttuurin aikana. Nythän kirkko oli tullut mahtavaksi; nyt se määräsi elämästä ja melkein kuolemastakin; nyt se sanoi, mitä pitää uskoa ja ajatella. Kreikkalais-roomalaisen kulttuurin saavutukset olivat alkaneet unohtua, aivan kuin sitä kulttuuria ei olisi ollut koskaan olemassakaan. Mutta sitten alkoi renessanssi, ja siinä tuo entinen kulttuuri alkoi nostaa päätään ja näyttää, mitä se oli ollut. Oli ihmisiä kristikunnassa, oppineita, jotka ihastuivat tutkimaan kreikkalaista ja roomalaista kirjallisuutta, kulttuuria, taiteellisia saavutuksia, ja niin vähitellen alkoi ns. filosofinen

ja tieteellinen virtaus täällä kristikunnassa. Ihmiset alkoivat etsiä totuutta, alkoivat kysyä, kuinka asiat ovat; he eivät enää tyytyneet siihen, että asiat päätettiin siten, kuten eräässä kirkolliskokouksessa, jossa papit ja piispat miettivät sitä, kuinka monta hammasta oli hevosen suussa, ja kaikki todistivat raamatun avulla, kuinka asia on. Sitten eräs nousi ylös ja sanoi: »Eikö tämä asia olisi yksinkertaisesti ratkaistavissa siten, että tuodaan tänne hevonen ja katsotaan, montako hammasta on sen suussa.» Silloin kaikki huusivat, ettei hän ale kristitty, vaan kerrettiläinen, joka ei usko kristillistä sanaa. — Mutta ihmiset eivät enää tyytyneet sellaiseen. Ja mikä oli seurauksena? Me saamme nähdä uudelleen sen näytelmän, että tämä uusi totuuden vaatimus sai myös elää ja kasvaa marttyyrien veressä. Aivan kuin vanha roomalainen maailma oli kristityitä vainonnut, nyt kristillinen kirkko rupesi vainoamaan niitä ihmisiä, jotka uskalsivat ajatella. Ei se ottanut mitään todistaakseen ja selittääkseen; se vain rautakourin tarttui niihin uskalikkoihin, jotka uskalsivat ajatella ja epäillä. Se heitti heidät vankeuteen, kidutti, tappoi, poltti. Me tiedämme, miten kristillinen kirkko menetteli, kun se joutui siilien asemaan, missä roomalainen kulttuuri oli ollut silloin, kun kirkko

syntyi. Kristillinen kirkko ei ollut mitään oppinut, vaan ainoastaan sen, että valta maailmassa on saatettava tulella ja miekalla. Kirkko vainosi ja poltti miljoonia ihmisiä. Meidän täytyy tunnustaa tämä. *Giordano Bruno* poltettiin Roomassa sentähden, että hän uskalsi uskoa omalla tavallaan. Espanjalainen lääkäri *Miguel Serveto*, joka keksi sydämen ja keuhkojen välisen verenkierron, oli samalla ajattelija, ja hän kirjoitti kirjan kristinuskon pelastumisesta ja kristinuskon harhoista. Eräässä kokouksessa, jossa oli vapaasti ajattelevia ihmisiä — protestanttisuus oli jo käynnissä ja ihmiset ajattelivat vapaasti — hän uskalsi puhua kolminaisuusoppia vastaan ja kaikkia dogmeja vastaan. Tässä kokouksessa oli myös *Calvin*, ja hän hengessään suuttui ja loukaantui Jumalan puolesta ja meni piispan luo ja ilmoitti, että Serveto on kerettiläinen. Niin Serveton täytyi paeta kaupungista toiseen. Genevessä hän joutui vankeuteen, sillä Calvinin käsi oli pitkä, ja kirkko tuomitsi hänet poltettavaksi. Mutta jotta hänen sielunsa olisi vähän ehtinyt katua roviolla, kaadettiin kahden tunnin ajalla savivettä hänen päälle, etteivät liekit heti voineet tehdä tehtävänsä. Serveto oli aivan tyyni. Niinkuin vanhan ajan mart-

tyyrit, samoin uudenkin ajan marttyyrit kuolivat tyyninä omantunnon ja järjen totuuden puolesta.

Meidän ei tarvitse luetella lisää esimerkkejä siitä, millä tavoin kirkko menetteli, kun uusi aika oli tulossa. Tämä uusi liike huipentui materialismiin viime vuosisadalla. Ja kirkon usko oli tietenkin kokonaan hyljätty; kaikki materialistisesti ja oppineesti ajattelevat ihmiset olivat hyljänneet kirkon uskon; heidän maailmankuvansa oli uusi, vapaa, kaunis.

Nyt meidän aikanamme, viime vuosisadalta lähtien, voimme nähdä aivan kuin päinvastaisen ilmiön. Uskonnon, tai paremmin voisimme sanoa, todellisen uskonnon, viisauden, puolesta on tapahtunut renessanssi, uusi elämä, joka sanoo: vaikka kirkko ei tiedä, mitä uskonto on, vaikka kirkko olisi kaiken tuon unohtanut ja hyljännyt, niin on kuitenkin jotakin todellista olemassa. Ja sellaiset liikkeet kuin teosofinen liike, näyttävät kristilliselle maailmalle, mitä uskonto voi olla ja mitä se alkuaan on ollut. Ja nyt on kysymys taas siitä, mille kannalle kirkko asettuu tämän uuden renessanssin suhteen. Sillä ei ole muuta pelastusta kuin juuri tämä henkinen renessanssi. Jos kirkko nyt ottaa osaa tähän renessanssiin, jos kirkko nyt osaa ymmärtää, mitä uskonto on,

mitä on usko, mitä on Jumala, kuka Jeesus Kristus on, silloin se pelastuu ja voi tehdä suunnattomasti työtä maailmassa. Mutta jos kirkko ei osaa ottaa ajasta vaarin, ei osaa taivuttaa ylpeää niskaansa ottamaan vastaan henkistä renessanssia, silloin — — —. Mutta niistä esimerkeistä päätellen, joita alussa mainitsimme, ei tilanne ole toivoton.

II

Millainen uusi uskonpuhdistus on oleva?

Minkälainen on se uskonpuhdistus oleva, joka on tulossa? — Siihen viittasimme jo edellisessä luvussa sanoessamme, että tuleva uskonpuhdistus on ensi kädessä koskeva kirkon oppia eikä niin paljon kirkon elämää. Jos meidän kristillinen kirkkomme ei kaikissa eri haaroissaan tahdo ottaa vastaan tätä uskonpuhdistusta opeissaan, niin sen elämä ei voi kestää kauan. — Minkä tähden on uskonpuhdistus juuri kirkon oppien suhteen niin tärkeä? Sen tähden, että oppi on sama kuin se maailmankatsomus, elämänymmärrys, mikä ihmisille tarjotaan. Jos ihmiset eivät mitään ajattele, jos -heillä ei ole mitään elämäkatsomusta, eivät välitä mistään maailmankatsomuksesta, eivätkä koskaan ajattele korkeampia asioita eläessään, silloin ei tietenkään merkitse niin paljon, minkälainen on se maailmankatsomus, jota

heille tarjotaan, koska he eivät kuitenkaan ota sitä vastaan. Minkä he toisella korvalla kuulevat, se menee toisesta korvasta ulos. Mutta ihmiskuntahan on alkanut yhä enemmän ajatella ja etsiä. Emme enää elä sellaista aikaa, jolloin ihmiset eivät osanneet, uskaltaneet eivätkä viitsineet ajatella, vaan nyt me elämme ajassa, jolloin ihmisyksilöt yhä enemmän ajattelevat, kysyvät ja asettavat itselleen proble-moja, elämänongelmia ratkaistaviksi. Sentähden on erinomaisen tärkeätä, että se maailmankatsomus, mikä ihmisille jo lapsuudessa tarjotaan, on niin lähellä elämän totuutta kuin mahdollista — vaikkapa itse elämän totuus. Tämä on niin tärkeää sentähden, että kuta ajattelevampi ihminen on, sitä enemmän hän tulee siksi, mitä hän ajattelee, sitä enemmän hän muodostuu oman maailmankatsomuksensa mukaiseksi. Jos hänellä on väärä, ontuva, horjuva maailmankatsomus, hän horjuu siveellisissäkin käsitteissään, ja hänen elämänsä ei niin ollen ole oikealla tolalla. Mutta kuta enemmän ihminen oppii maailmankatsomuksessaan elämään oikein; kuta enemmän hänen maailmankuvansa käy yhteen itse totuuden kanssa, sitä enemmän hän kasvaa sekä sisäisesti että ulkonaisesti tuon oikean, totuuden kaltaiseksi, sitä enemmän hän ihmisenä sivistyy, ja tu-

lee siveellisemmäksi; sillä mitä muuta normia siveellisyydellä tai etiikalla voi olla kuin se, että se on yhtäpitävä maailman, olemassaolon ja elämän sisäisten lakien kanssa. Me olemme eettisiä olentoja silloin, kun me osaamme noudattaa sitä elämää, mitä olemassaolo itse meiltä pyytää ja vaatii. Sentähden on niin tärkeitä, että se kuva, mikä meillä on maailmasta ja elämästä, on mahdollisimman oikea — vaikkapa se olisi itse totuus —, sillä silloin todella tulemme siveellisiksi olennoiksi, joiden tahto on yhtä maailmankaikkeuden suuren olemassaolon tahdon kanssa, ja joiden tahto on sopusoinnussa Jumalan tahdon kanssa. Myöskin voisimme sanoa: joiden tahto kykenee voittamaan kaiken harhan, epätodellisen ja väärän, kaiken synnin. Meidän on tultava siveellisiksi olennoiksi, jotka emme enää ole synnin kahleissa —, niinkuin yleensä kristikunnassa ollaan. Jokainen kristitty tuntee olevansa melkein auttamattomasti synnin orja. Meidän on keksittävä juuri se keino, joka vapauttaa ja pelastaa meidät tästä synnin orjuudesta. Sitä keinoa on uskonto aina koettanut tarjota, ja meidän aikanamme ovat käsitykset kristikunnassa synnistä ja synnistä pääsemisen suhteen paljon korkeammalla kuin ennen. Sillä jos aivan kylmästi, syrjästä katsojina luomme silmäyksen

siihen maailmankatsomukseen ja sen opin pääpiirteisiin, mitä ennen tarjottiin ihmisille tässä kristikunnassa ja mikä viime vuosisadalla oli käytännöllistä, todellista kristinuskoa, saamme jokseenkin seuraavanlaisen kuvan:

Oli kerran persoonallinen Jumala, Luoja, jonka päähän pälkähti jostakin salaperäisestä syystä luoda maailma. — Tietenkin koetetaan selittää, että se oli rakkaudesta. — Raikkaus ei voi ilmetä, ellei ole ketä rakastaa. Siis Jumala, Luoja rakasti sitä maailmaa, jota ei vielä ollut. Hän loi taivaat, auringot, kuut..., tämän maapallon ja hän loi myöskin ihmiset, koska Hän oli luonut kivi-, kasvi- ja eläinkunnat; Hän loi ihmisen elämään täällä. Ja hän sanoi ihmisille: »Totelkaa minun käskyäni; älkää syökö siitä ja siitä puusta.» — Mutta ihmiset eivät osanneet totella tätä käskyä; oli joku salaperäinen paha henki, joka viekoitteli ja sai heidät lankeamaan, niin että he söivät tuosta hyvän- ja pahan tiedon puusta. Silloin Jumalan täytyi ajaa heidät ulos paratiisista, koska he eivät totelleet tuota 'käskyä. Ja ihmiset lisääntyivät ja lankesivat yhä enemmän syntiin. Jumala tuskastui: »Huonoksi on tullut tämä ihmiskunta; se täytyy hävittää; pannaan toimeen vedenpaisumus; pelastetaan vain joku hurskas mies.» Noak valittiin

ja hänen perhekuntansa ja eläimet parittain. Ja nämä ihmiset ja eläimet pelastuivat, mutta ihmiskunta alkoi taas lisääntyä. Mutta ihmeellistä. Se uusi ihmiskunta ei ollut oppinut mitään, vaan jatkoi elämää synnissä ja kaikessa pahuudessa, niin että Jumala oli aivan ymmällä. — Mitä on tehtävä tämän paatuneen ihmiskunnan suhteen? Miten se on pelastettava ja saatettava takaisin siihen paratiisilliseen tilaan, jossa se eli Jumalan yhteydessä? Ja Jumala oli vihastunut siitä kaikesta pahasta, mitä ihmiset tekivät, oli niin siveellisesti loukkaantunut ja vihastunut, että Hän tunsu, että on aivan mahdotonta antaa anteeksi näille ihmisille, — minkä takia ikuinen kadotus odottaa heitä. Mutta silloin Jumalan Poika — joku salaperäinen olento tuossa jumaluudessa — sanoi Isälle: »Anna minun pelastaa tuo ihmiskunta. Anna minun vuodattaa vereni tuon ihmiskunnan puolesta. Etkö sinä lepy, kun minä kuolen tuon ihmiskunnan puolesta.» — »No, sopii koettaa, ehkä minä lepy. Mutta sillä ehdolla, että kaikki, jotka uskovat, saavat pelastuksen; mutta jotka eivät usko, ne jäävät siihen kadotukseen, jonka minä olen valmistanut heille.» — Isä oli ankara. Mutta Poika tuli sitten maan päälle, ja täällä hän ihmisten pahuuden tähden kärsi ristinkuoleman; hänen verensä maahan

vuoti. — Nyt sitten käsittävät hänen apostolinsa, että se joka uskoo tähän veriuhuriin, — ja että se on sovittanut ihmiskunnan synnit — se voi päästä taivaaseen ja ikuiseen elämään; mutta joka ei usko, hän on kyllä ikuisesti kadotettu.

Epäilemättä maailmankuva oli — ja on hyvin suuressa määrin vielä tänä päivänä — tällainen kristikunnassa. Isä, Luoja, Jumala — äärettömän ankara, vanhurskas, ja hänellä Poika sellainen, joka rukoilee Isää ihmiskunnan puolesta, jonka tuo Isä on luonut. Emme ollenkaan ihmettele, että viime vuosisadalla materialismi pääsi hyvin suureen vauhtiin. Jo ennen olivat ajattelevat ihmiset uskaltaneet ajatella, että se Jumala, jota tällaisena tarjottiin kristityille, ei ollut suinkaan mikään vanhurskas, oikeamielinen, suurenmoisen kaunis, ihana ja rakastettava Jumala, vaan että se Jumala, Luoja ei ollut muuta kuin joku hyvin taitamaton, onnistumaton taiteilija, työmies, joka suuttuu tekemäänsä työhön, joka ei häneltä onnistunut. Monet olivat uskaltaneet ajatella, että tällainen Luoja oli jokseenkin sama kuin paha henki. Mutta kaikki olivat tunnustaneet kuitenkin, että Poika oli täynnä rakkautta, kun rukoili Isää ihmiskunnan puolesta. Ihmiskuntahan oli viallinen, sillä eihän se ollut itseään luonut. Jumala itse

oli sen luonut, ja jos ei ihmiskunta osannut totella Jumalan käskyä, niin se oli Jumalan syy, tahi pahan hengen syy. — Mutta kuinka paha henki oli tullut maailmaan, jos Isä itse oli niin hyvä ja vanhurskas? — Tällä tavoin olivat monet uskaltaneet kysyä; mutta tiedämme, että jos jotkut uskalsivat julkisesti epäillä tällaista oppia, saivat he kärsiä marttyyrikuoleman. — Mutta viime vuosisadalla materialismi sai vallan ja levisi hyvin laajoihin piireihin. Materialismi oli tieteellisen tutkimuksen tulos; se ei ollut ainoastaan filosofiaa. Kaikki ne ihmiset siis, jotka olivat omaksuneet materialistisen maailmankuvan, eivät osanneet muuta kuin nauraa teologian jumalalle ja pahalle hengelle, taivaalle ja ikuiselle kadokselle, sillä he olivat saaneet selville, että ihminen ei ollut suinkaan Jumalan luoma; ihminen oli syntynyt eläinkunnasta. Vuosimiljoonien kuluessa ihminen oli kehittynyt sellaiseksi kuin hän oli. Hän oli luonnollisen evoluution tulos, ja hänellä oli se elämä, mikä hänellä oli. Ei hänellä ollut muuta elämää kuin tämä; kun se lakkasi olemasta, silloin ei ihmistä enää ollut. Nuo haaveet kuolemanjälkeisestä elämästä olivat lastenkamarisatuja; kun ihmisillä ei ollut mitään luonnontieteellistä maailmankuvaa, olivat ihmiset itse luoneet ne. Mutta kun nyt oli saatu

luonnontieteellinen maailmankuva, hänen piti ymmärtää, että hänen piti iloita siitä, että hän oli sattunut syntymään. Mutta se, että hän tunsii olevansa minäolento, oli vain sattumaa. »Minä», joka hänellä oli, oli hyvin huono olento, joka kuolemassa lakkasi olemasta. Materialisteista ei elämällä voinut olla muuta sisältöä kuin nauttiminen ja elämästä iloitseminen. Luonnollisesti ihmisenkin velvollisuus oli etsiä kaikkea hyvää niin paljon kuin mahdollista. Paljon nautintoa, tyydytystä, onnea niin paljon, kuin hän suinkin taisi etsiä. Hän saattoi elää muutamia vuosia; ne päivät oli käytettävä hyvin, niin että ihminen saattoi imeä niistä mehun ja nauttia niin paljon kuin mahdollista. — Tämä oli materialismin luonnonmukainen ja ainoa etiikka. Mutta meidän täytyy tunnustaa, että harvat sentään vajoivat aivan tällaiseen. — Kun materialistit yleensä eivät sanoet löytävänsä mitään järkisyitä, jotta he uhrautuisivat jonkun ihmisen puolesta — eihän siinä ollut mitään järkisyitä, että he menettelivät epäitsekästi; ei heille mitään palkkaa siitä tullut; päinvastoinhan heidän tilansa paheni —, niin muutamat viisaammat heistä sanoivat kyynillisesti: »Minä saan suurempaa nautintoa siitä, kun minä autan toisia, kuin etten sitä tekisi, vaan tekisin ainoastaan sitä,

mistä minulla olisi nautintoa. Minä saan nautintoa siitä, että koetan olla hyvä; minun nautintoni on siinä.» — Tällä tavoin jaloimmat, käytännöllisimmät materialistit saattoivat vastata, kun heidän kanssaan keskusteli. Mutta eivät he itselleenkaan ehkä myöntäneet, että heidän resonemangissaan, päättelyssään, oli sittenkin paljon puutteellisuuksia. Sitä vastoin saatamme suruksemme huomata, että käytännöllinen materialismi levisi yhä enemmän, ja tavattomalla vauhdilla kaikkiin ihmisiin. Jos ihminen ennen, kaksisataa vuotta sitten esimerkiksi, saattoi ajatella jotakin elämän velvollisuuksista ja oikein saattoi sanoa itselleen, että minä kieltäydyn siitä ja siitä, vaikka kärsinkin; minun on tehtävä se ja se seikka, ja suoritettava tuo velvollisuus, joka on kyllä kärsimys minulle; teen sen sittenkin, sillä minä olen mies tai rakastava nainen. Jos ihmiset ennen maailmassa saattoivat olla suurempia idealisteja ja yrittivät olla itsehillitympiä olentoja joissakin suhteissa, vaikka heidän elämänsä oli vähän liian ankaraa, yksitoikkoista ja surullista meidän näkökulmasta katsottuna, — niin meidän täytyy sanoa, että ihmiset myöhemmin ovat taas tulleet enemmän uskaliaiksi kaikessa itsekkyydessä ja kaikessa nautinnonhimoissa. He eivät enää häpeä omaa itsekkyyttään ja

nautinnonhimoaan. He pitävät sitä luonnollisena. Materialismi on jollakin tavalla tunkeutunut heidän vereensä, jotta on aivan luonnollista ihmisestä, että heidän täytyy toimia itsekkäästi. — Ihminen, joka seisoo arempana ja nöyrempanä elämän edessä, ihmettelee. — Ihmiset ovat rohkeampia nyt kuin ennen. Tämä on materialismin jälkikaikua. Mutta meidän on myönnettävä, että ihmiset ovat tulleet ennakkoluultomiksi. Heitä eivät sido enää sellaiset ennakkoluulot, että sitä ja sitä ei saa enää tehdä — se on syntiä. — Tässä on jotakin hyvää samalla; se on hyvää, että ihmisyksilöt ovat itsenäistyneet. Mutta toisaalta se on ääretön köyhyyden todistus, sillä se todistaa sitä, että me olemme niin köyhiä, että emme osaa antaa ihmisille sellaista maailmankatsomusta, johon he ihastuisivat. Nyt, kun ihmiset ovat ajattelevampia, heille ei voi syöttää sellaista maailmankatsomusta kuin ennen; se ei viehätä heitä. Se on kuin heittäisi vettä hanhen selkään. Ihmisten täytyy saada sellainen maailmankatsomus nykyään, että se on jotakin suurta ja ihmeellisen ihanaa. Se kaipuu on aina ihmisissä. Niissäkin, jotka ovat materialisteja ja skeptikkoja, piilee samanlainen ikuinen kaipuu ja toivo, ja halu saada tietää, että elämä on sentään jonkin arvoinen. Me ihmisethän tahtoisimme, että elä-

mässä olisi jotakin jumalallista, jonka edessä voisimme polvistua. Meidän oma ajatuskykymme on siten terästynyt, että osaamme ajatella niin korkealle ja sanomattoman kaunista ja samalla niin pohjattoman matalaa ja huonoa. Siksi juuri tahoisimme tietää ja tuntea, että on olemassa jotakin, joka on pyhää ja korkeata, puhdasta ja kaunista, — että on olemassa jotakin, jonka puolesta voisi ei ainoastaan kuolla, mutta myös — elää; sillä paljon vaikeampi on elää kuin kuolla. Kuolla jonkin ajatuksen, ihanteen puolesta, on helppo. Mutta elää aamusta iltaan, vuodesta vuoteen, läpi kaikkien vaikeuksien, elämän koettelemuksien, kiusauksien, sairauksien, puutteiden läpi ja kuitenkin aina olla kuin polvillaan jonkin suuremman edessä, — se on sitä, mitä ihminen kaipaa. Me nimitämme sitä eläväksi Jumalaksi, joku jumaluudeksi tahi totuudeksi... miksi tahansa; ei meidän nimistä tarvitse riidellä. Se on tämä s u u r e m p i , jota ihminen kaipaa.

Sentähden täytyy meidän sanoa, että jollei kristikunnan kirkot ota vastaan sitä uskonpuhdistusta, joka antaa heille mahdollisuuden tarjota ihmisille tätä jotain s u u r e m p a a , niin he langettavat oman tuomionsa. Sillä viime vuosisadalla, samalla kuin materialismi pääsi vauhtiin, tapahtui jotakin itse

luonnon omasta tahdosta — itse elämän puolelta. Ennennäkin alkoi tapahtua merkillisiä ilmiöitä. Spiritistinen liike syntyi, joka merkitsi, että jokin näkymättömän maailma, näkymättömät voimat tulivat tekemisiin tämän näkyvän maailman ihmisten kanssa. Miljoonat ihmiset saivat siitä herätyksensä. He vapautuivat materialismista, kun he tulivat vakuuttuneiksi, että henkimaailma on 'Olemassa. Uskonnot eivät olleet valehdelleet; totuus on juuri se, että on jotakin olemassa kuoleman jälkeen; ihminen on kuoleman jälkeen olemassa. — Ja sitten pari vuosikymmentä myöhemmin syntyi maailmaan merkillinen ihminen, Helena Blavatskaja, joka toi aivan kuin uuden maailmankatsomuksen, joka sanoi: »Ihminen on ihmisenä oikeutettu ja velvoitettu etsimään totuutta ja löytämään sen. On olemassa ihmisiä, jotka tietävät totuuden.» — Tämän sanoman Helena Blavatskaja toi maailmaan, ja hän kuvasi sitä uutta maailmankuvaa joka oli hänellä ja niillä, jotka tiesivät totuuden, niinkuin hän sanoi. Ja tämä uusi maailmankuva, sanoma, uudet opit —, joista H. P. B. sanoi, että ne ovat kaikkien uskontojen teologisten oppien takana — ovat nyt vaikuttaneet jonkinlaisena heijastuksena meidän aikamme ajatteluun, niin että huomaamme kuinka nykyään jopa uskonnolliset ihmiset, kirkot,

ovat oppineet ajattelemaan aivan toisella tavalla kuin ennen. Eivät eri kirkot, sivistyneet kirkonmiehet ole niin vanhoillisella kannalla, niinkuin edellä kuvasimme. He ovat aivan toisella kannalla, katsovat kristinuskoakin uudella tavalla. He sanovat näin: »Uskonto on enemmän ja ennen kaikkea psykologinen asia, joka on tekemisissä ihmisyksilön ja hänen sielunsa kanssa. Onhan selviö, että ihminen tuntee ristiriitaa sisässään, tuntee että hänessä on haluja, jotka vetävät itsekkyyteen ja pahuuteen, mutta tuntee myös, että hänessä on taipumuksia hyvään. Se ristiriita saa aikaan sen, että hän ei ole onnellinen, sopusointuinen, ja sentähden hän koettaa päästä siitä ristiriidasta. Hän tahtoi voittaa sen, mikä hänessä on alempaa. Ja sentähden uskonto on kaikkina aikoina koettanut auttaa ihmisiä tässä suhteessa, sentähden voidaan puhua vapahtajista eri uskonnoissa, joissa vapahdusta ja pelastusta tarjotaan.» Ennen kaikkea ja ehkä melkein yksinomaan kuitenkin Buddha — sanovat modernit teologit, ja sen kaikki myöntävät — oli vapahtaja, täydellinen vapahtajalento. Samalla tavoin kuin Jeesus Kristus oli myöhemmin historiassa esiintynyt, niin Buddha oli varhemmin. Mutta sitten uuden ajan teologit kuvaavat sitä erotusta, mikä on olemassa kristinuskon ja

buddhanuskon välillä. — Buddha sanoo, että koko olemassaolo on kärsimystä ja että ihmisen on vapauttava olemassaolosta, että hän pääsisi kaikesta pahasta. Buddha oli siis pessimisti. Jeesus Kristus taas tahtoo vapauttaa synnistä — ei olemassaolosta. Hän antaa arvon olemassaololle, hän on optimisti. Hän sanoo, että onni on siinä, että ihminen on olemassa; hänen onnettomuutensa on vain hänen syntinsä. Siitä on hänen pelastauduttava ja vapauduttava. Jeesus Kristus antaa arvon itse olemassaololle; hän ei ole pessimisti niinkuin Buddha. — Ja me näemme aivan selvästi, että tässä piilee teosofisen työn hieldelmä. Se on Blavatskyn teosofisen työn ja teosofisen liikkeen tulos, että maailmankuva on muuttunut toiseksi. Teologit tunnustavat kyllä kaikki kirkon dogmit, mutta huomauttavat, että kun Jeesus Kristus pelastaa ihmisyksilön synnistä, koko pelastuskysymys on psykologinen, yksilöllinen kysymys. — Me näemme siis, että teosofinen ajatustyö ja kirjallisuus on saanut jotakin aikaan, sillä juuri tätä, näitä samoja asioita Blavatsky koetti korostaa. Mutta hän antoi meille äärettömän paljon enemmän. — Me voimme aivan teosofisen maailmankatsomuksen tuntijoina ja tutkijoina sanoa, minkälainen yksityiskohdissaan uskonpuhdistus eli uusi maailmankuva on oleva, joka

kirkon tulee omaksua. Me voimme sen ikäänkuin piirtää yksityiskohdittain selväksi sentähden, että olemme saaneet kuulla siitä H. P. Blavatskyn sanoman kautta. Niinpä meille on aivan kuin selviö seuraava vaatimus kristillisten kirkkojen suhteen:

Niiden kaikkien täytyy tehdä selvä ero »Vanhan» ja »Uuden Testamentin» välillä. Niiden täytyy kristillisinä kirkkoina sanoa, että Uusi Testamentti on kristinuskon peruskirja. Sitten heidän täytyy luopua Vanhasta Testamentista ja sanoa, että se on juutalaisten uskontoa ja että on olemassa paljon toisenlaisiakin ja paljon kauniimpia pyhiä kirjoja kuin ne, jotka on koottu Vanhaan Testamenttiin. Kristillisten kirkkojen täytyy tunnustaa, että ennen kuin Jeesus Kristus tuli, oli muitakin uskontoja maailmassa. Ne ovat kaikki sisaruksia. Ainakin niihin kaikkiin täytyy tutustua ja pitää niitä arvossa sentähden, että kaikki varhaisimmat uskonnot ovat valmistaneet Jeesus Kristuksen ja hänen sanomansa tuloa. Jos Jeesus Kristus sai aikaan jotakin ja osasi pelastaa ihmiskunnan ja ihmisen synnistä, niin se tapahtui sen nojalla, että ennen häntä oli ollut toisia uskontoja, jotka olivat valmistaneet hänen tuloaan. Kaikkia uskontoja on jokaisen tutkittava ja pidettävä arvossa. — Kun minä kävin koulua, niin

dogmatiikassa selitettiin parilla rivillä pakanallisia uskontoja. Juudan kansa oli ainoa, sanottiin, joka tiesi jotakin Jumalasta, se oli ihmeellinen kansa ja sen pyhät kirjat — Vanha Testamentti — se on oikeata Jumalan sanaa. — Tästä taikauskosta on meidän täydellisesti luovuttava ja tunnustettava, että paljon kauniimpia pyhiä kirjoja on muissa uskonnoissa. Vanhassa Testamentissa on paljon hyvää ja kaunista, mutta on paljon sellaista, joka on ryövärin ja elostelijan moraalia. Vanhassa Testamentissa on paljon sellaista, jota me kauhistumme, joka ei sovi Jumalalle. Esimerkiksi kun Jumala sanoo Aabrahamille: »Nyt sinun täytyy tappaa Isak.» — Jos tuo ei ole paha henki, niin se on joku juutalaisten kansallishenki. Meidän on tunnustettava, että esimerkiksi Intian uskonnoissa on mitä merkillisimpiä pyhiä kirjoja: »Upanishaadit», »Bhagavad Gii-taa», »Buddhalainen katkismus» . . . joita ajatellessa aivan kuin häpeää Vanhaa Testamenttia. Ja me luomme väärän kuvan juutalaisista, jos pidämme kiinni Vanhasta Testamentista. Juudan kansa on ollut ehkä yhtä hyvä kuin muutkin kansat. Juutalaisilla on muitakin, paljon parempia kirjoja kuin tämä Vanha Testamentti. — Ja sentähden on kristillisten kirkkojen aluksi ennen kaikkea tun-

nustettava, että kaikilla uskonnoilla on oma suuri arvonsa. Kaikki uskonnot ovat olleet juuri Jumalan puhetta ihmiskunnalle. Ne ovat kaikki julistaneet sitä, mitä Jumala silloin saattoi ihmisille antaa. Ja vielä kristillisten kirkkojen täytyy ilolla ja hämmästyksellä todeta, että kaikki, mitä Jumala on antanut näille kaikille kansoille, on ihailtavan, ihmeellisen korkeata. Kaikki sellainen ahdasmielisyys, hirmuinen tietämättömyys, samoin kuin pikkumaisuus ja halpamaisuus, mikä on ollut kristillisille kirkkoille ominaista, — kaikki se, että he ovat halveksineet pakanauskontoja ja ajatelleet itsestään, että Jumala on ainoastaan meidän takanamme, — meillä yksin on patentti Jumalan suhteen —, kaikki tämä taikausko, hirmuinen tietämättömyys, paisunut ylpeys ja tyhmyys, on kerrassaan heitettävä pois. Sitä nykyinen aika ja uskonpuhdistus vaatii. Kirkkojen täytyy nöyrtyä totuuden edessä; tunnustaa totuus. Niiden täytyy sanoa: »Jos kristinuskossa on jotakin enemmän kuin noissa vanhoissa uskonnoissa, niin se ei ole meissä, meidän kirkoissamme, opissamme, teologiassamme, vaan se on silloin Jeesus Kristuksessa itsessään. Jos hän osoittautuu korkeammaksi olennoksi kuin muut vapahtajat, — viisaammaksi, inhimillisemmäksi, jumalallisemmaksi

kuin kaikki muut — se on hänen ansionsa. Me kristilliset kirkot saamme hävetä, että me olemme peittäneet kaikki maailmalta, että olemme peittäneet totuuden; kun emme ole näyttäneet Kristuksen oppia, vaan olemme hänen oppinsa ylitse heittäneet omat oppimme, dogmimme, joita me olemme vuosisatoja saivarrelleet ja väännelleet. Meidän täytyy tunnustaa, että kaikki se, millä kristinuskossa on ikuista arvoa, on se, mikä on ollut kaikissa muissa niin sanotuissa pakanallisissa uskonnoissa. Kaikki se, mikä on omaa keksintöä on huonoa. Kaikki, minkä me olemme ekumeenisissa kirkolliskokouksissa päättäneet pitkien kahakoiden perästä, se kaikki on todella roskaa ja mitätöntä; se on lähtenyt tietämättömyydestä. Kaikki mikä on yhtäpitävä pakanallisten uskontojen kanssa, se on sitä, jolla voi olla arvoa. Mutta meidän omat oppimme, viisaat keitoksemme, jos ne ovat muuta kuin tietämättömyyttä, niin ne ovat isästä perkeleestä.» Niin paljon hyvää kuin kristillinen kirkko saattoi ennen tehdä, niin paljon pahaa se tekisi, jos se yhä koettaisi sellittää hyväksi sitä vanhaa maailmankuvaa, jonka se aikanaan keksi ja joka ei kelpaa enää mihinkään. Kristillisen kirkon ainoa pelastus on siinä, että se tunnustaa Jeesus Kristuksen ja sanoo: » Nyt me hei-

tämme kaiken muun pois. Ainoastaan Jeesus Kristuksen ihmeellinen, jumalallinen oppi on ainoa, joka meille kelpaa.»

III

Kirkonoppi ja kuolema

Kuoleman kysymys on epäilemättä ensimmäinen niistä opeista, joissa tuleva uskonpuhdistus tulee muuttamaan meidän ns. kristinoppiamme, toisin sanoen siis kirkon oppia. Kuoleman kysymyksessä on kirkon opissa niin paljon väärää käsitystä ja niin paljon todellisuudesta poikkeavaa opetusta, että ihmiskunta kristillisten kirkkojen suojissa eläen tarvitsee välttämättömästi täydellistä uudistusta ja puhdistusta näissä asioissa.

Jos uskaltaisin puhua Jeesus Kristuksen omasta kannasta, hänen mielentilastaan ja hänen ajatuksistaan, niin voisin sanoa, että hänelle on tuottanut sanomattoman paljon surua se, että hänen nimesään, hänen alkuunpanemansa uskonnollisen liikkeen nimessä, on opetettu ikuista kadotusta, on opetettu niin julmia asioita kuoleman jälkeisestä elämästä. Hän ei ole koskaan voinut itse aavistaa, että

hänen sanojansa niin väärin käsitettäisiin. Jos mi-
kään, niin on hänen mieltään painanut se, että hän
tuli käyttäneeksi vertauskuvia, esimerkiksi ikui-
sesta tulesta eli aionisesta tulesta ja ulkonaisesta
pimeydestä ja sanomattomasta hammastenkirsty-
ksestä ja sellaisista, joita vertauskuvia sitten hänen
jälkeensä on niin tavattomasti väärinkäsitetty.

Näillä sanoillaan, näillä tällaisilla kuvillaan hän tie-
tenkin tarkoitti, että niitä asioita olisi tutkittu, että
niistä asioista olisi päästy selville seuraamalla häntä,
sillä hän nimenomaan aina myöskin opetuksissaan
korosti, että totuuden tietoon pääsevät ne, jotka seu-
raavat häntä, jotka kulkevat hänen jäljissään. Muut
eivät voi päästä totuuden tietoon, eivät voi ymmär-
tää Kristusta, eivät voi ymmärtää hänen puheitaan,
jotka monessa suhteessa ovat »pimeitä»; muut eivät
saavuta sitä totuuden näkemystä, joka tulee ainoas-
taan siitä, että häntä seuraa.

Jeesus Kristus edellytti, että ne, jotka lukeutuvat
hänen seuraajikseen, todella seuraisivat häntä, että
he todella kuuntelisivat hänen opetuksiaan, kaikkia
hänen siveellisiä käskyjään ja kehotuksiaan. — Hän
tietenkin edellytti, että kaikki tarttuisivat hänen
ensimmäiseen opetukseensa: »Muuttakaa mielenne,
sillä taivasten valtakunta on lähestynyt!» Hän to-

della tahtoi, että hänen seuraajansa muuttaisivat mielensä ja alkaisivat hengessään ja sisimmässään ja sitten ulkonaisessa elämässään seurata häntä ajatuksissaan, sanoissaan ja töissään.

Sitten hän edellytti ja silloin hän myöskin sanoi sen totuuden, että »jos te minua seuraatte, niin te saatte sen totuuden tiedon, sen pyhän hengen, lohduttajan, jonka minä lähetän teille, kun poistun. Mutta te ette voi saavuttaa totuutta, jos ette minua seuraa.»

Sentähden hänen mielensä, jos voisimme puhua hänen persoonallisesta mielestään ja hänen mielen-tilastaan, hänen mielensä on ollut suuresti murheelinen siitä, että sen sijaan, että häntä olisi toden teolla seurattu, ne, jotka ovat asettuneet Mooseksen tuolille, ovat tarttuneet hänen »pimeisiin» sanoihinsa, hänen ns. teologisiin sanoihinsa, hänen ns. opetuksiinsa, jotka eivät ole suorastaan moraalista laatua, vaan jotka kuvaavat asioita maailmankaikkeudessa, ja ovat ymmärtäneet näitä asioita väärin.

Sentähden meidän täytyy sanoa historiallisen totuuden olevan, että kristillinen kirkko on ainoa kirkko eli uskontokunta maailmassa ja pitkin vuosituhansia, joka on keksinyt tuon ihmeellisen opin ikuisesta kadotuksesta. Ja tämä oppi ikuisesta ka-

dotuksesta jää keskiaikaisten ihmisten, uskovaisten, tekisi mieli sanoa kovin kovasydämisten uskovaisten mielikuvituksen ansioksi. Oppi ikuisesta helvetistä, ikuisesta perkeleestä ja kaikesta kirouksesta on todella kovasydämisten uskovaisten ansio. Jotkut kirkkoisätkin keskiajan alussa sanoivat, että kun uskovaiset, jotka ovat pelastuneet autuuteen, taivaasta katsovat alas tuon suuren kuilun yli helvetin kauhuihin ja helvetin tuleen, niin he ainoastaan tuntevat autuutensa lisääntyvän, sillä he huomaavat, että Jumalan vanhurskaus on niin suuri. Vielä viime vuosisadalla Amerikassa oli joku etevä ja kuuluisa pappi, joka toisti tämän saman ajatuksen: »Se lisää uskovaisten autuutta, sillä he tuntevat silloin luisaan ja ytimissään, kuinka vanhurskas Isä on. Helvetin etuhuoneen lattian peittää 7 ja 9 tuumaa pitkät kastamattomat lapset. He ovat tietenkin kuolleet, mutta samalla he ovat elävinä siinä helvetissä, tosin ainoastaan etuhuoneessa ja sen lattialla.»— Sittenhän myös tiedämme, että kirkkoisät lausuiivat sellaistaakin, että kaikki pakanat ovat ikuisessa kadotuksessa, kaikki nekin, jotka ovat eläneet ennen Kristusta; kaikki ne ovat ikuisessa helvetissä, sillä tällä tavoin tulee näkyviin Jumalan vanhurskaus. — Tämä on aivan käsittämätöntä, aivan kuvaamat-

toman käsittämätöntä. Minä en voi ollenkaan ymmärtää, että ihminen, joka nyt sentään on syntymästään saakka saanut inhimillisen sydämen ja inhimillisen ajatuksen, että hän voi tällaista kuvitella, että hän voi nähdä siinä jotakin oikeata. Kyllä se ihminen on ollut julma ja kovasydäminen. Kyllä hänen on täytynyt olla oikea uskon ja hurskauden irvikuva, joka ainoastaan nauttii toisten kärsimyksistä ja omasta hyvydestään.

Tämä on siis ollut aivan päinvastaista, kuin mitä Jeesus ja muut uskonnon opettajat ennen häntä ovat uskoneet, ajatelleet ja tunnustaneet.

Mehän muistamme, kuinka tuona »pakanallisena» aikana Kreikassa, Plutarkhos kertoo, Alkibiades oli julkisesti häväissyt mysteereitä. Kansa siitä äärettömästi suuttui ja sanoi mysteeripapittarelle: »Sinun täytyy kirota tuo mies, joka on häväissyt kaikkea pyhää.» — Me muistamme, kuinka papitar vanhana pakanallisena aikana, jota kristityt niin äärettömästi keskiaikana halveksivat, sanoi: »Minun työhöni ja toimeeni, minun virkaani ei kuulu minkäänlainen kiroaminen; ei mikään muu kuin siunaaminen ja rukous.» — Niin lausui pakanallinen papitar. Missä kristikunnassa on sellaista sanottu? Siinähan nimenomaan kaikki papit saivat oppia kirouksia. Heitä

nimenomaan opetettiin, millä sanoin heidän on lausuttava *anateemansa*, kuinka heidän on kirottava pahoja ihmisiä ja kokonaisia kansoja. Pannaan voitiin julistaa kokonainen kansa. Koko kansa on, saattoi paavi sanoa, kaiken jumalallisen armon ulkopuolella. Pahoja henkiäkin kirottiin, mutta tietenkin jonkun ihmisen yhteydessä. Tällaista olivat nämä hurskaat kristilliset papit oppineet. Heistä ei ollut mitään kamalaa kirotta. Kirous oli, kuka ties, paljon lähempänä kuin siunaus, koska oli olemassa tuo ikuinen kadotus, johon ihminen saattoi joutua. He saattoivat joskus niinkin ajatella, että teki vain hyvää ihmisille, että heidät kirottiin. Hehän kirosivat vain heidän ruumiinsa; ehkä he tekivät jotakin hyvää heidän sielulleen.

Näinhän uskoivat kaikki inkvisitio-papit, kaikki ne keskiaikaiset »pyhät» ja »vanhurskaat» ihmiset, jotka luulivat, että kerettiläisiä, jotka eivät kaikissa paragraafeissa ja kohdissa uskoneet niinkuin kirkko, piti kiduttaa ja polttaa kuoliaaksi roviolla, jotta heidän sielunsa pelastuisi. Kun papit siellä rukoilivat rovion ääressä, niin sen ihmisen sielu heidän uskonsa mukaan pelastui.

Tämä on jotakin hyvin ihmeellistä tässä meidän kristillisessä kirkossamme. Minä en tahdo sanoa,

etteikö toisissa uskonnoissa, ns. pakanallisissa uskonnoissa eri aikoina ole ollut julmaa ja epäsiveellistä. Tietenkin on niissäkin ollut sitä paljon, mutta että meidän kristillinen kirkkomme, joka kuitenkin alusta saakka uskoi, että nyt muuttuu koko maailma, nyt tuli uusi liitto, että myöskin se hylkäsi kaikesta, hylkäsi Jeesuksen sanoman, koko hänen oppinsa ja elämänymmärryksensä, että se ryhtyi matkimaan vanhoja pakanallisia uskontoja, että se ryhtyi lisäämään ennen kuulumattomilla opeilla ja käytösvetoilla niitten väärinkäytöksiä, se on todella selittämätöntä, uskomatonta. Jollemme nyt eläisi sellaisena aikana, että koko meidän kristikuntamme on toisella kannalla, koko meidän kirkkomme on, niin kuin olemme tässä sanoneet ja tuoneet esille edellisissä luvuissa, niin suuresti muuttunut, niin me emme tietenkään jaksaisi elää tämän maan päällä. Ne meistä, jotka keskiajalla ovat olleet täällä maan päällä mukana, kärsivät ne kärsimykset jo niin perusteellisesti, ja he ovat hävenneet jo niin perusteellisesti, jo tunteneet niin suuria tuskia tästä kaikesta hirmuisuudesta, että sen ajan nyt täytyy olla ohi. He eivät jaksaisi enää kärsiä. He ovat ennen olleet mukana tässä pirujen yhteiskunnassa, jossa ainoastaan uskottiin paheeseen ja valheellisuuteen ja ki-

roukseen; he ovat siitä saaneet kyllikseen, ja heillä on se siveellinen vaatimus elämältä, se vaatimus yhteiskunnalle, että sen täytyy nyt muuttua. Sen täytyy nyt katsantokannaltaan olla muuttunut. Sen täytyy nyt alkaa valmistaa tulevaa, parempaa aikaa. Sehän on meidän lohdutuksemme ja tietomme.

Mehän elämme nyt toisessa ajassa. Me voimme nyt kauhulla puhua tuollaisista hirmuisista keskiaikaisista asioista. Me voimme nyt, tietäen, että asiat ovat toisin, unohtaa nuo hirmut ja kauhut. Sentähden me voimme rauhallisin ja tyynin mielin ensinnäkin todeta, että ikuinen kadotus on kerrassaan keskiaikaisen kristillisen mielikuvituksen keksintö. Sitä ei ole sellaisenaan olemassa uskonnoissa.

Mutta mitä sitten on kaikissa vanhoissa uskonnoissa? Niissä on elävä usko siihen, että ensinnäkin kuolemassa ihmisen elämä ei lopu. Ihmisen elämä jatkuu kuoleman jälkeen.

Toiseksi se on uskoa siihen, että tämä elämä kuoleman jälkeen on useissa tapauksissa suurtakin kärsimystä ja tuskaa, mutta että tämä kärsimys ja tuska johtuu silloin ihmisen itsekkyydestä, hänen eläimellisyydestään, hänen häijyydestään ja pahuudestaan. Ei se johdu uskosta. Se johtuu siitä, että ihmisellä on ennen ollut nämä himot voitettavina. Ihmisellä

on se ja se itsekkyyden muoto, se ja se elämellisuuden muoto, hänellä on nämä ominaisuudet itsessään voittamattomina, ja siitä johtuu, että hänellä on sanomattomia tuskia kuoleman jälkeen. Tämä siitä yksinkertaisesta syystä, että elämä on koulua, ja elämän koulussa on vain yksi käsky, yksi neuvo annettuna, yksi suuri ilahduttava ja nostava kehoitus: tulkaa täydellisiksi! Kun me käymme jotakin maallista koulua, saamme määrätyn tehtävän oppiaksemme. Meidän koulunkäynnistämme ei ole mitään hyötyä, jos siinä koulussa olisi ollut opittava lukemaan ja kirjoittamaan, ja sitten kun koulu loppuu, emme osakaan lukea ja kirjoittaa. Sellaisesta koulunkäynnistä ei ole mitään hyötyä. Jos sen koulun päämäärä on lukemisen ja kirjoittamisen taito, niin silloin on meidän opittava lukemaan ja kirjoittamaan. Ei pieni lapsi aina kylläkään ymmärrä, että hänen pitäisi oppia. Hän sanoo, ettei hän tahdo käydä koulua. »Minä tahtoisin olla laiska. Minä tahtoisin kesäisin juoksennella ja talvisin luistella ja rakentaa lumilinnoja. En minä tahtoisin lukea ikäviä läksyjä.» Monen lapsen mieli voi olla tällainen. Ja vanhemmat ovat silloin sitä varten, että he neuvosivat: »Mutta rakas Liisa ja Pekka, koettakaa nyt käydä koulua. Äiti tulee niin surulliseksi, jollette

te käy koulua. — Oletteko nyt lukeneet läksynne?» Niinhän vanhemmat saavat nuhdella ja kehottaa lapsiaan, ja lapset ovat sangen kiitollisia vanhemmilleen, sitten kun he ovat oppineet. Ja sittenhän heille myös myöhemmin selviää, että kouluhan oli ollut vain hyödyksi. — Samoin on myöskin meidän ihmisten laita tässä elämässä. Me voimme kyllä tuntea itsemme uppiniskaisiksi. »En minä nyt välittäisi tulla täydelliseksi. Kuka tässä nyt viitsisi tulla hyväksi. Minä tahtoisin oikein »elää» mukana elämässä. — Minä en keksi, mitä kaikkea sitä tahtois ja toivoisi ja millä tavoin sitä nauttisi.» Monen mielestä on kauheata, että elämän pitäisi olla koulua, jossa pitäisi jotakin oppia.

Mutta niinkuin tiedämme, on aina hetkiä elämässä, jollei meillä ole tätä tietoa heti valmiina joka päivä, niin on kuitenkin hetkiä elämässä, jolloin ihminen on näkevinään, että hänen sittenkin pitäisi tulla paremmaksi, hieman viisaammaksi. »Tuossa minä tein tyhmästi. Miksikä minun pitäisi langeta tuohon heikkouteen.» Hän häpeää omaa itseään, että hän on saattanut ajatella tuollaisia ja tuollaisia ajatuksia.' Lopulta hän tulee siihen, että hän ei siedä vääriä ajatuksiakaan itsessään eikä vääriä tunteita. Hän tulee lopulta niin araksi, että hän aina vain tah-

toisi todella pyrkiä täydellisyyteen. Ja se täydellisyys kirkastuu hänelle. Ei se täydellisyys ole mikään sellainen kylmä, hirmuinen vanhurskaus, niinkuin monet uskonnolliset ihmiset ovat saattaneet kuvitella, että »täydellisyys on Jumala vanhurskaudessaan, jota kaikkien täytyy vavista; Jumalan silmät näkevät pienimmänkin epätäydellisyyden; Jumala on hirmuinen tuomari.» — Ei sillä tavoin! — Täydellisyys ei ole mikään pelottava asia. Täydellisyys, niinkuin Jeesus Kristus ennen kaikkea opetti, on täydellisyttä rakkaudessa, siinä suuressa jumalallisessa tahdon voimassa, joka aina tahtoo hyvää ja aina tahtoo oikein, aina tahtoo sitä, mikä totta on. — Eikä jumalallinen rakkaus ole sitä, mitä me usein nimitämme rakkaudeksi. Ei rakkaus välttämättä ole sitä, että me aistillisesti, persoonallisesti joten kuten nauttisimme. Ei, jumalallinen, täydellinen rakkaus on puhtaasti inhimillisessä pyhässä tahdossa, joka tahto aina on hyvä, joka tahto aina auttaa, on hellä ja rakastavainen. En minä sano, että täydellisyys olisi sitä, että me esimerkiksi työntäisimme lapsen luotamme, kun hän tahtoo tulla meitä suutelemaan. Onko se silloin vanhurskautta, että me emme antaisi lapsen tulla luoksemme siksi, että me muka olemme niin hienoja ja puhtaita, ettemme voi häneen koskea.

Jos lapsi tahtoo osoittaa meille rakkautta, niin otta-
kaamme se kiitollisuudella vastaan. Sehän on silloin
jumalallista rakkautta meidänkin puoleltamme.

Rakkaus on jotakin äärettömän syvää ja korkeata,
äärettömän puhdasta, niin puhdasta ja kaunista, että
meillä on hyvin vähän käsitystä siitä, mikä rakkaus
oikeastaan on. Mutta meidän oma sydämemme ja
omatuntomme kyllä sanoo meille, joskaan ei meidän
järkemme sitä aina sano. Meidän oma sydämemme
sanoo, mitä rakkaus meiltä vaatii.

Täydellisyys on täydellisyyttä rakkaudessa, ja sen-
tähden se on inhimillistä, sentähden se on inhimil-
listä täydellisyyttä, sentähden se on sellaista kuin
Jeesus Kristuksen täydellisyys. Ja se on meidän loh-
dutuskenamme tässä elämässä. Se on koulu, jota me
käymme. Ei se ole mikään ikävä koulu eikä vaikea
koulu, kun me sen oikein ymmärrämme. Niinhän
Jeesuskin sanoi: »Minun ikeeni on suloinen, ja mi-
nun kuormani on keveä.» — Päin vastoin ihminen,
jos hän mielellään käy koulua, jos hän tahtoo olla
ahkera ja oppia, saa sanomattoman suloisen tunteen
omaan sydämeensä ja omaantuntoonsa. Niinkuin
lapsi, joka koulussa koettaa parastaan ja myöskin
todella oppii, niinkuin hän saa kiitosta vanhemmil-
taan ja ennen kaikkea niinkuin hän saa tyytyväisyy-

den tunteen omaan sieluunsa, samalla tavoin myöskin me ihmiset tässä elämän koulussa emme suinkaan tule happamiksi, emme suinkaan tule alakuoloisiksi, emme suinkaan tule ikäviksi, jos me koettamme kulkea Jeesuksen jäljissä oppiessamme rakkautta. Päin vastoin meidän elämämme kirkastuu meille. Elämämme tulee onnellisemmaksi, kaikin puolin kauniimmaksi.

Siis ainoastaan sen johdosta, että me ihmiset emme tahdo oikein käydä koulua, että me vähän niskotelemme ja vähän tahdomme viihtyä omissa paheissamme, ainoastaan sentähden on kuoleman jälkeen vaikeata, sentähden on kuoleman jälkeen ns. helvettejä taikka kiirastulia, miksikä niitä tahdomme nimittää.

Kaikissa uskonnoissa on tätä julistettu. Kaikissa uskonnoissa on vuosituhansien kuluessa aina puhuttu siitä, että me ihmiset joudumme toiseen tai toiseen surun ja tuskan paikkaan kuoleman jälkeen, jos emme ole kasvattaneet ja puhdistaneet itseämme. Se on kaikkialla aina uskottu ja tiedetty. Se on unohdettu ainoastaan kristikunnassa.

Mutta sittenhän tulevat materialistit ja sanovat: »No jaa, mutta kaikki tuohan on lorua! Lorua on se, että elämä on koulu; lorua on se, että ihminen on

olemassa kuoleman jälkeen; lorua on se, että ihminen voi joutua helvettiin taikka muuhun tuskan tilaan kuoleman jälkeen; lorua on se, mitä uskonnot ovat opettaneet! Me olemme leikelleet ihmisen pieniksi palasiksi; me emme ole nähneet mitään sielua; me emme ole nähneet mitään, mikä eläisi kuoleman jälkeen. Kaikki nuo uskontojen opetukset ovat satua!»

Kun materialistit sanovat näin, silloin me vastamme niinkuin tiedämme, että ihminen voi saavuttaa tietoa. Ainoastaan pimitetty uskonto, esimerkiksi nämä meidän kristilliset kirkomme, ovat kieltäneet tiedon saavutukset, ainoastaan ne sanovat yhä tänä päivänä: »Ei saa ollenkaan ajatella ja tutkia sellaisia asioita; ne ovat salattuja maailmalta; meidän pitää vain uskoa mitä Sanassa sanotaan.» — He eivät osaa vastata mitään materialisteille. Ei se ole mikään vastaus, jos he sanovat, ettei saa ajatella sellaisia ajatuksia, sillä silloinhan materialisti nauraa: »Minä en usko mihinkään tuollaiseen; minähän tiedän, että ei ole elämää kuoleman jälkeen.» — Materialisteille täytyy vastata näin:

»Minä olen tutkinut niitä asioita. Minä olen päässyt tietoon niistä asioista. Minä tiedän, kuinka ne

ovat.» — Kun tällä tavoin puhuu, niin materialisti kuuntelee, hämmästyä ja sanoo ehkä:

»Mutta sehän on mahdotonta. Ethän sinä voi tietää mitään sellaisista, jota ei ole olemassa.» — Mutta jos materialisti huomaa, että se, joka näin sanoo, ei horju väitteissään, vaikka myöntää kyllä, että hän ei osaa sitä suorastaan millään ulkonaisella tavalla todistaa, muuta kuin omalla elämällään, koska nuo ovat näkymättömiä asioita, niin materialisti kuitenkin pysähtyy vähän kuuntelemaan. Ja sitten me lisäämme hänelle: »Jos sinä tahdot askel askelelta vähän lähestyä tietoa näistä asioista, niin lähde tutkimaan nykyaikaisia ilmiöitä. Onhan olemassa suuri yliaistillinen tutkimus ja suuri spiritistinen liike, joka sängen pian, jos olet rehellinen tutkija, vakuuttaa sinulle, että on olemassa paljon taivaan ja maan välillä, josta sinä et tiedä.»

Jos tämä materialisti ei ole sellainen ennakkoluuloinen tietäjä, joka sanoo, että se mitä minä tiedän, se ainoastaan on tietoa, vaan jos hän on ennakkoluuloton totuudenetsijä, joka sanoo, että minä todella tahdon ottaa selvää asioista, niinkuin monet materialistiset tiedemiehet ovat sanoneet, niin hän tutkimalla aivan ulkonaisella tavalla, aivan omien aistiensa välityksellä, kaikkia niitä yliaistillisia ja

spiritistisiä ilmiöitä, jota nykyään on paljon tarjolla, voi tulla vakuuttuneeksi. Tuo materialisti saa kääntää mielensä kokonaan. Hän tulee vakuuttuneeksi; että ihmisessä on salaperäisiä voimia. Hän tulee vakuuttuneeksi siitä, että tässä on epäilemättä olemassa sellainen maailma, jota me emme fyysillisin aistein havaitse. Hän tulee vakuuttuneeksi siitä, että ihminen on olemassa kuoleman jälkeen. Ja silloin me olemme kaikki valmiit ottamaan vastaan sen selityksen, minkä asioiden tutkija ja tuntija ja tietäjä voi antaa kaikista vertauskuvista, joita Jeesus Kristuskin on käyttänyt.

On sanottu, että on olemassa, niinkuin on käännetty *ikuinen tuli*, mutta se on väärä käänнос. Ikuinen merkitsee toista kuin kreikkalainen sana *aionios*. Aiooninen tuli ei merkitse sellaista, joka ei koskaan lopu, vaan se merkitsee alkuaan sitä, että se kestää jonkin aikaa. Aiooninen tuli kestää yhden aioonin, niin kauan kuin meidän maapallomme kestää, taikka meidän aurinkokuntamme kestää. Tässä meidän aurinkokunnassamme on aiooninen tuli, ja me osaamme hyvin ymmärtää, mitä sanalla »tuli» tarkoitetaan, kun ymmärrämme, että tavallinen tuli, jonka näemme, on fyysilliselle silmälle näkyvä ilmiö, jonka takana on kemiallinen prosessi; ja se tu-

lee meidän silmillemme näkyväksi ilmiönä. Kun me sanomme tuli, niin me emme sillä tarkoita näkyvää liekkiä, vaan tarkoitamme jonkinlaista ns. kemiallista prosessia, joka on omiansa muuntamaan kapaleita, esineitä ja elämän voimia. Tulella tarkoitetaan sitä suurta hävittävää ja muuttavaa prosessia, joka aina on olemassa tässä aurinkokunnassa. Meidän tiedämme, että meidän omassa organismissamme tapahtuu jatkuvasti kaikenlaisia kemiallisia prosesseja. Meidän täytyy syödä joka päivä, taikka jos ei edes joka päivä, niin ainakin silloin tällöin, jotta pysyisimme hengissä, jotta tuo kemiallinen prosessi voisi tapahtua meidän ruumiissamme. Me ikäänkuin panemme puita uuniin, silloin kun me syömme ja juomme, sillä meidän ruumiissamme on niin kuin aiooninen tuli, joka kestää sen verran, kuin meidän ruumiimme elämä kestää. Meidän ruumiimme palaa yhtämittaa.

Kun me kuolemme ja katselemme ruumistamme, niin näemme, kuinka se kemiallinen prosessi siinä yhä jatkuu, siinä tuli polttaa yhä, mutta koska se ei saa mitään uutta ravintoa, koska se on jätetty oman onnensa nojaan, niin se häviää. Ei tietenkään ole mattomiin todellisuudessa, koska mitään ei voi hävitä, vaan sen pienet osaset muuttavat olomuotoa.

Tämän näkyvän ruumiin osaset haihtuvat ja yhtyvät toisiin voimiin luonnossa. Sentähden meidän ruumiimme on jo siinä aionisessa tuleessa. Ei meidän tarvitse mihinkään lentää ja siirtyä, ei meidän tarvitse kuolla pois mistään, jotta me pääsisimme tuohon helvettiin ja »ikuiseseen» tuleen, jos me sillä nimellä tahdomme sitä nimittää. Me olemme siinä jo. Kun me katselemme, mitenkä on kuoleman jälkeen, emmekä nyt ajattele tätä näkyvää ruumista, joka jää maatumaan ja palamaan poroksi, jos me katselemme sitä inhimillistä persoonallisuutta, joka asui tuossa ruumiissa, niin me näemme, että kun ruumis kuolee, niin todella jokin siirtyy siitä pois, ihminen itse puettuna toiseen ruumiiseen, puettuna sellaiseen ruumiiseen, jota nykyään nimitämme astraaliruumiiksi ja jota myöskin nimitetään lihaksi, sarksiksi. *Sarks*, sanoo Paavali Uudessa Testamentissa; ja puhuessaan fyysillisestä ruumiista hän käyttää sanaa *sooma*. Lihassa eli sarksissa asuu kaikki meidän halumme ja tunteemme. Tämä liha on se, jota me nimitämme astraaliruumiiksi, kaarna-puoleksi itsessämme, josta H. P. Blavatsky sanoo, että se on kaikista karkein meissä. Se on liha, sarks, meidän eläimellisyytemme, astraalinen minämme, joka on kaikkein karkein meissä. Silloinhan ymmärräm-

me, kuinka Paavali ja Jeesus saattoivat puhua kunnioittavasti fyysisestä ruumiista, sanoa sitä Jumalan temppeliksi, Pyhän Hengen temppeliksi. Mikä Pyhän Hengen temppeli se olisi, jos siinä asuisivat kaikki meidän himomme ja halumme. Mutta meidän lihamme, astraaliruumiimme, ei ole meidän Pyhän Hengen temppelimme, vaan se on meidän majatalomme ja sikolättimme. Tämä sarks, tämä liha, on se aineellisuus, se paha, se viettelijä, joka meissä on. Se on se paha henki ja se viettelijä, paholainen ja perkele, joka on jokaisen ihmisen kintereillä. Kristityt tahtoivat keskiajalla kansoittaa koko tämän ilmapiirin kaikenlaisilla pahoilla hengillä, jotka hirveästi ahdistivat ihmisparvoja ja vetivät heitä sinne ja tänne. Sentähden kristillinen kirkko uskoikin, että tämä maapallo oikeastaan oli pirujen kotipaikka. Se voi tavallaan olla sitä, mutta ei ainakaan sentähden, että Jumala olisi luonut niin paljon piruja. Se on niin, että ihmiset ovat vielä niin kehittymättömiä tämän lihan puolesta, sillä mehän olemme tämän ruumiimme puolesta eläinkunnasta syntyneet. Meidän oma lihamme on kuin viettelijä meille. Se pitää meistä kiinni ja pitää meitä kovilla.

Nyt me ymmärrämme ilman muuta, että kaikki tämä erkanee meistä, kun me kuolemme; sitten tie-

tenkin myös se, mitä meissä on muutakin. Kun se erkanee meistä kuolemassa ja me itse sen mukana, niin on selvää, että tässä ilmapiirissä, kuolleina ihmisinä, vainajina, on olemassa paljon eläimellisiä olentoja. Ei ihminen yhdellä henkäyksellä tule pyhäksi kuollessaan, ei ihminen pelkällä voitelulla tai papin rukouksella tule pyhäksi kuoleman jälkeen. Hän eroaa tässä lihallisessa olemuksessaan pois fyysisillisestä, joka oli todella hänelle Pyhän Hengen temppele. Hän eroaa Pyhän Hengen temppelistä ja joutuu oman lihansa raadeltavaksi, ja samalla hän silloin omassa lihassaan on ikäänkuin jonkinlainen häijy ja paha olento tuossa ilmapiirissä. Me ihmiset emme ole mitään enkeleitä. Me saatamme hyvin tässä ruumiissa ollen peittää kaikenlaista, koska tämä ruumis on Pyhän Hengen temppele, ja kestää jonkin aikaa, ennenkuin voimme tehdä siitä sellaisen pahan hengen asunnon, niin että kaikki sen näkisivät. Päin vastoin, jos me näemme jonkun, joka on tullut sairaudesta rumaksi, niin me tunnemme hellyyttä häntä kohtaan. Me huomaamme, että hänen ruumiinsa kärsii. Hän siis sovittaa jotakin. Se on suurta sovitusta, kun itse temppele saa kärsiä. Se on samalla siunausta. Mutta kuoleman jälkeen on ihminen jättänyt tämän Pyhän Hengen temppelin ja

elää *sarksissa*. Hän on sellainen kuin hän on. Kaikki itsekkäät, eläimelliset ajatukset ovat pinnalla. Jollemme ole oppineet itseämme hillitsemään elämässä, ei ainoastaan itseämme ulkonaisesti, mutta ajatusiamme ja tunteitamme, niin emme sitä osaa kuolemankaan jälkeen. Ihminen on silloin aivan omien ajatustensa, omien mielikuviansa ja omien tunteitensa vallassa. Se on hänen helvettinsä, mutta se on tietenkin samalla myös puhdistusta. Vaikka ihminen on kuin paholainen siinä merkityksessä, että hän viivähtää tässä ilmapiirissä kuoleman jälkeen ja voi vietellä ihmisiä paheisiin, niin se on kuitenkin vain puhdistusta. Hän ei voi nimittäin lainkaan tyydyttää himojaan niinkuin täällä maan päällä, jolloin hänellä oli Pyhän Hengen temppeli. Tässä tempeleissä hänellä oli tilaisuus tyydyttää himojaan. Mutta kuoleman jälkeen hänellä ei ole temppeliä lainkaan. Hän on oma pikku itsensä. Ja elämä sanoo hänelle: »Katso nyt, kuinka asiat ovat; koeta nyt nousta!» Ja hän nousee. Se ei ole hänelle nyt ainoastaan pakko, vaan tilaisuus, ihana mahdollisuus. Hän nousee tuskasta. Tuskassa hänestä palaa pois kaikki tuo häijyys ja eläimellisyys. Hän on nyt siinä tulella, joka on tässä maailmassa. Se tuli on nyt kosketuksessa hänen sisimmän ruumiinsa kanssa. Nyt se polt-

taa hänen lihaansa, polttaa sen lopulta poroksi, saa hänet unohtamaan kaikki nuo elämelliset puolet itessään.

Tämä on jotakin hyvin ihmeellistä. Ihminen unohtaa kaiken huonon puhdistuessaan. Hän tulee yhä enemmän lapsen kaltaiseksi. Hän ei ole tahtonut elämässään tulla lapseksi, niinkuin Jeesus sanoi: »Tulkaa niinkuin lapset, sillä muuten ette pääse taivasten valtakuntaan.» Mutta nyt hän tulee vaatimattomaksi lapseksi, sillä eiväthän paheet, himot, itsekkyydet ja elämellisyydet ole muuta kuin pahaksi. Hän ei ymmärrä heittää näitä taakkoja hartioiltaan tässä näkyvässä elämässä; hän ei ymmärrä, ja hän ei viitsi. Mutta kuoleman jälkeen hänellä on siihen ihmeellinen tilaisuus. Nyt hän voi sen tehdä. Ja se ei ole ainoastaan velvollisuus, vaan välttämättömyys. Nyt hän pääsee niistä taakoista ja saa unohtaa. Kuoleman jälkeinen elämä on kuin kulkua sielun yksinäisen, kuumen erämaan halki, kunnes ihminen tulee lapseksi. Ja silloin hän saa tavata rakkaimpansa, omaisensa, kaikki, jotka ovat ennen häntä kuolleet ja kulkeneet siihen taivaaseen. He ovat kaikki siellä taivaassa, johon lapseksi muuttunut sielu tulee. Pimeydestä valkeuteen!

Mutta se, minkä kristikunta on kokonaan unohta-

nut, on oppi, joka on säilynyt itämailla ja jonka H. P. Blavatsky toi takaisin länsimaille, oppi siitä, että ihminen ei ole täydellinen, ennenkuin hän itse on tehnyt itsensä täydelliseksi. Vaikka ihminen siis unohtaa paheensa kuoleman jälkeen, vaikka hän astuu taivaaseen ja saa nähdä ihanaa elämää ja saa olla osallinen jonkinlaisesta autuaallisesta elämästä, niin se ei ole hänen omansa, ennenkuin hän on niin todella kasvattanut itsensä, voittanut itsensä tässä näkyvässä maailmassa, että hän on tullut täydelliseksi. Ja sentähden on luonnon armo, Jumalan armo se, että ihminen saa syntyä uudestaan tänne maan päälle. Kuolema on ollut ikäänkuin viimeinen tuomio jokaiselle ihmiselle, jokaiselle persoonallisuudelle. On olemassa niinkuin viimeinen tuomio, joka erottaa pahat ja hyvät. Se viimeinen tuomio koskee ihmistä juuri persoonallisuutena. Se leikkaa aivan kuin suurella miekalla ihmisen kahtia. Toiselle puolelle jää paha, kadotuksen puolelle, ja hyvä menee taivaaseen. Mutta sitten tulee ylösnousemus. Ja se on sitä, mikäli se koskee jokaista ihmistä, että ihminen syntyy takaisin lihaansa ja saa uuden pyhän hengen temppelin lainaksi, saa uudestaan lainaksi tällaisen fyysillisen ruumiin. Siinä hän taas saa oppia. Sillä tavoin on ihmisen elämä järjestetty luon-

non puolesta, Jumalan puolelta, kunnes ihminen on saavuttanut täydellisyyden, tehnyt itsensä täydelliseksi.

Me ymmärrämme, että se uskonpuhdistus, joka koskee kristillisiä kirkkoja, on hirmuisen suuri ja valtava, koska sen täytyy saada tämä käsitys kirkkoihin, että kadotusta ei ole. Uusi puhdistettu kirkko tulee omaksumaan tämän todellisuutta vastaavan maailmankäsityksen, jonka Jeesus Kristuskin antoi, niinkuin kaikki ennen häntä. Se on todella oleva ihmeellinen uskonpuhdistus, ja se päivä on oleva kirkas kristikunnalle ja kaikille kristillisille kirkkoille, kun saavutetaan takaisin usko rakkauden Jumalaan ja usko siihen, että Hän on oikeudenmukaisesti ja suurella rakkaudella järjestänyt koko elämän kaikille ihmisille.

IV

Oppi Jumalan armosta

Oppi Jumalan armosta on toinen oppi, jonka suhteen tuleva uskonpuhdistus tulee oikaisemaan kaikenlaiset väärinkäsitykset ja väärinymmärrykset, jotka ovat meidän kirkollisessa kristinuskossamme. Tämä oppi Jumalan armosta on sangen keskeinen oppi kirkollisessa maailmankatsomuksessa. Oikeastaan voi sanoa, että koko kirkollinen kristinusko perustuu tähän käsitykseen ja uskoon armosta. Sillä jos me kylmästi katselemme kristillistä maailmankatsomusta ja sen oppijärjestelmää, niin meidän täytyy sanoa, että Jumalan armo aivan kristillisessä merkityksessä tuli tarpeelliseksi, jopa välttämättömäksi sen kautta, että opetettiin, että on uskottava iankaikkiseen kadotukseen. Kun uskottiin, että Jumala on vanhurskas sillä tavoin, että Hän on niin vihainen kaikelle pahalle ja kaikelle synnille, että Hän vihastuu niin syvästi ja kovasti kaikkiin luo-

miinsa ihmisiin, että Hän heittää heidät iankaikkiseen kadotukseen, vasta silloin, kun näin uskottiin Jumalasta, oli tarpeen myöskin uskoa, että tämä Jumala, joka siis saattoi osoittautua tyranniksi, pahemmaksi kuin koskaan ainoakaan ihminen, vasta silloin oli välttämätöntä, että tehtiin oppi Jumalan armosta, joka saattoi pelastaa ihmiset Jumalan vihasta. Ei kukaan ihminen saattanut tuntea itseään täydelliseksi, ei kukaan saattanut sanoa itsestään, vielä vähemmän itselleen, että hän oli kaiken vanhurskauden täyttänyt, seurannut kaikkia käskyjä, joita Mooseksen Jumala oli antanut. Sentähden jokainen ihminen oli velvollinen tuntemaan, että hän oli iankaikkisen kadotuksen oma, että hänen oli määrä kuoleman jälkeen joutua iankaikkiseen piinaan, jollei hän elämänsä aikana ota vastaan sitä armoa, jonka Jumala hänelle tarjoo Jumalan Pojan sovitusuhrissa. Hänen ristinkuolemansa kautta oli ihmiskunta lunastettu, ei kokonaan ja tositeossa, vaan sillä tavoin, että jos yksityinen ihminen tahtoo ottaa vastaan Jumalan armon, silloin hän saattaa pelastua iankaikkisesta kadotuksesta.

Jumalan armosta on sitten vielä meidän kristillisessä dogmatiikassamme ollut erikoisesti puhetta, kun puhutaan armon järjestyksestä eli yksityisen

ihmisen pyhityksestä. Ihminen ei liioin voisi kehittyä uskossa ja siveellisyydessä, jollei Jumalan armo olisi häntä tukemassa. Armo on kahdenlainen, ensin siinä, että Jeesus Kristus kuoli ristillä; ja sitten Jumalan armo auttaa yksilöä, kun hän ottaa sen uskossa vastaan, edistymään kristillisessä elämässä, uskossa ja vanhurskaudessa.

Mutta nyt ensin tahdomme kiinnittää huomiomme tähän laajempaan käsitykseen Jumalan armosta, siihen, että Jumalan armo on Jeesus Kristuksen uhrikuoleman kautta pelastanut ihmiskunnan, lunastanut ihmisen vapaaksi Jumalan vihasta. Ja kun ajatellemme armoa tässä merkityksessä, niin me tietysti heti saamme sellaisen kuvan armosta, mikä meillä yleensä on. Kaikilla ihmisillä on sellainen kuva armosta, että se on jotakin suosiota, jota ylempänä oleva voi osoittaa alempana olevalle. Se, joka on ylempänä, voi armahtaa alempaa. Kuningas tai presidentti saattaa, vaikka tuomioistuimet olisivat tuominneet jonkun kuolemaan, armahtaa hänet. Ja meillä on sellainen käsitys armosta, että se on ankaran vanhurskauden tai julmuuden vastapaino. Ja kun ajatellemme juutalaisten uskontoa, niin meille kyllä selviää, että tällainen käsitys armosta on pujahtanut uskontoon, sillä juutalaisten Jumala oli

sangen verenhimoinen, oikullinen ja julma. Sen huomaamme, kun luemme raamatunhistoriaa. Ja tämän Jumalan julmuuden, ylpeyden vastapainoksi täytyi tulla käsitys armosta, joka joskus saattoi osoittautua anteeksiannoksi Jumalan puolelta.

Ja jos yleensä uskonnon historiasta tutkimme tätä käsitystä armosta, niin huomaamme, ettei sitä juuri ole tuossa muodossa tunnettu toisissa uskonnoissa; melkein voimme sanoa, että juutalaisten uskonnolla on monopoli siinä suhteessa. Vanhassa Testamentissa löydätte sanan armo, ja myöskin toisissa juutalaisissa kirjoissa; esimerkiksi Kabbalassa käytetään sitä sanaa. Mutta jos ajattelemme toisia uskontoja, niin niissä ei tunneta tätä armoa missään sellaisessa merkityksessä, että jotakin voidaan antaa anteeksi, pyyhkiä pois, että jotakin on sovitettava, koska Jumalaa on loukattu.

Koska tämä on kiintoisa asia, kysymme heti: ovatko vanhat pakanauskonnot olleet raaempia; eivätkö ne ole päässeet sellaiseen käsitykseen, että toinen voi antaa anteeksi, armahtaa? Me huomaamme kuitenkin, että niissä vanhoissa uskonnoissa esiintyy hyvin korkea siveellinen maailmankäsitys, siveellisempi vielä kuin juutalaisilla, koska niissä ei yleensä kiinnitetä niin suurta huomiota pahaan, tai

voisimme sanoa: niissä korostetaan enemmän hyvää. Ja jos ajattelemme kirkollista kristinuskkoa, joka keksi ikuisen kadotuksen, niin vanhat pakanauskonnot olivat edullisemmassa asemassa kuin kristinusko, vieläpä juutalaisten uskontokin, sillä juutalaiset eivät tarvinneet armokäsitystä sellaisessa merkityksessä kuin kristillinen kirkko.

Me kysymme nyt: onko siinä jotakin todellisuutta takana, kun kirkko on puhunut armosta, vai onko se tyhjää houretta, koska sitä ei tavata toisissa uskonnoissa?

Meidän täytyy heti sanoa, että tässä opissa Jumalan armosta piilee erittäin syvä sisältö. Se ei ole tuulesta temmattu, mutta se on väärin käsitetty. Ensin meidän täytyy ottaa selvä siitä, mitä tämä sana »armo» merkitsee tai mikä on alkuperäisessä tekstissä ollut se sana, joka on käännetty armo-sanalla. Ja koska meidän evankeliumimme, Uusi Testamentti, on kirjoitettu kreikankielellä, niin mikä on se kreikankielinen sana, joka on käännetty armo-sanalla? Jeesus Kristus itse ei käyttänyt armo-sanaa, mutta kaikki apostolit ja evankelistat saattoivat kyllä käyttää sitä sanaa — Paavalin kirjeissä etenkin tapaamme sen usein. Se on merkille pantavaa, sillä se osoittaa, että Jeesus Kristus oli tuonut mu-

kanaan jotakin, joka herätti hänen seuraajissaan jonkin tunteen, jonka he tahtoivat tulkita sillä sanalla. Se sana on *kharis*, eikä se merkitse armoa siinä merkityksessä, kuin me olemme käsittäneet. Huomaamme selvästi, että ne, jotka ovat kääntäneet evankeliumeja, ovat takertuneet juutalaiseen käsitykseen, eivät ole löytäneet sellaisia sanoja, jotka vastaavat sitä, mitä apostolit ja evankelistat tarkoittivat sillä sanalla. He pelästyivät, sillä he eivät olleet kokeneet sitä, mitä evankelistat ja apostolit olivat kokeneet, ja he ajattelivat, ettei sitä voi kääntää sillä tavoin, kuin kreikankielessä sitä on käytetty tavallisesti, vaan niin kuin siinä kielessä harvemmin on sitä käytetty. *Kharis* merkitsee kreikankielessä sulo, mielihyvä, kiitos. Te muistatte, että puhutaan sulottarista, khariiteista, joka johtuu juuri samasta sanasta *kharis* — mielihyvä, ilo, erinomaisen hyvä tunne sisässä. Ja nyt tietenkin, kun kääntäjät jo olivat saaneet kuulla kirkolliskokouksilta, kuinka asiat ovat, että on ikuinen kadotus jne., niin he eivät voineet käsittää tätä sanaa sulo, mielihyvä, kiitos, onni, vaan he käsittivät, että se on armo. *Kharis* on latinaksi *gratia* = kiitos, sulous, ja sen kanssa yhteydessä on sana *carus* = rakas, ruotsiksi kär, joka on samaa juurta. Ja tämä sulo, ihanuus,

oli siis mahdoton käsittää. Kun kääntäjät ottivat evankeliumeja kääntääkseen, niin he eivät voineet ymmärtää, mitä sellainen sulo on. Mutta koska kharis merkitsee myöskin sellaista, mikä herättää toisessa kiitollisuutta, niin kääntäjät ajattelivat, että tietysti se on armo, armonosoitus.

Jos ajattelemme toisia uskontoja, esimerkiksi Intian uskontoja ja tutustumme vedaanta-filosofiaan, joka hyvin järjen mukaisesti ja loogisesti erittelee kaikkia käsitteitä, niin huomaamme, että vanhat vedaantafilosofit puhuivat ilmenneestä Jumalasta, Brahmasta, joka oli ilmennyt ja jonka takana oli Brahman, Parabrahman. Tämä ilmennyt Jumala oli kolmiyhteinen, ja häntä nimitettiin *Satchitananda*, *sat — chit — ananda* — olivat sen osat. Sat merkitsee oleminen, totuus, chit merkitsee tajunta ja ananda = autuus. Satchitananda merkitsee siis: totuuden tajuamisen autuus. Heidän ilmennyt Jumalansa oli jokin, joka tajusi totuuden ilmenemättömästä tai itsestään ja oli siitä autuas.

Tämä ei ole niinkään vaikeaa spekulatiota, sillä me tiedämme kaikki, että totuus, tieto, jostakin asiasta on etsivälle ihmiselle paljon rakkaampi kuin tietämättömyys. Jonkin tietäminen, jostakin totuudesta perille pääseminen tekee ihmisen onnelliseksi.

Oli asia kuinka pieni tahansa, tuottaa meille tyydytystä, kun tiedämme, miten se on. Totuus vapauttaa meidän sielumme, henkemme; totuus tekee meidät autuaiksi. Vanhassa Intiassa oli ilmenneen Jumalan nimitys Satchitananda, mikä merkitsi: totuuden tietämisen autuus eli sulo.

Siis vanhassa Intiassa ajattelijat, filosofit, kun he sanoivat, että ilmennyt Jumala oli kolminainen, kolmiyhteinen, niin he näkivät siinä totuuden juuren, sat, se oli Isä, niinkuin voimme sanoa, ja sitten, ettei tämä olemassaolo ollut tajuton, vaan itsetajuinen, sillä oli tajunta, chit, ja sitä voidaan sanoa Pojaksi. Ja tällä kolmiyhteisellä Jumalalla oli tajuntansa nojalla ääretön autuus selvänä ominaisuutena, tunto-merkkinä, autuus eli onni, iankaikkinen onni. Ja sitä he nimittivät ananda; me sanoisimme Pyhä Henki.

Nyt silloin huomaamme, kuinka tässä vanhassa intialaisessa filosofiassa on juuri tuo käsitys: onni, autuus, sulo, kolmantena persoonana, eli aspektina ilmenneessä Jumalassa. Se autuus nostaa heti mieleen khariksen. Ja koska se autuus, sulo, joutui vastaamaan Pyhää Henkeä, niin meidän mieleemme tulee: kuka ties tämä sana kharis eli sulo, autuus, tarkoittaa Pyhää Henkeä, koska Jeesus nimenomaan

sanoi: »Pyhä Henki on se parakleetti, joka teitä lohduttaa, antaa tiedon kaikesta.» Ja koska tieto, totuus, vapauttaa, tekee onnelliseksi, harmoniseksi, niin ehkä siis tämä sulo, sulous, autuus, ananda, on Pyhä Henki. Niin voisimme otaksua. Ja kun tutkimme esimerkiksi Paavalia, huomaamme, kuinka hän puhuu Pyhän Hengen armolahjoista, ja se sana on kreikankielellä *kharismata*, Pyhän Hengen kharismata eli Pyhän Hengen suloiset lahjat. Kukaties tämä sana kharis on yhteydessä Pyhän Hengen kanssa. Ehkä se tarkoittaa sitä, että kun ihminen pääsee selville itsestään, ja vielä enemmän, kun ihminen pääsee selville jumalallisesta totuudesta siten, että Pyhä Henki hänet täyttää, niin hän silloin tulee onnelliseksi, harmoniseksi, autuaaksi. Ihminen on aina, pitkin ihmiskunnan tunnettua ja tuntematonta historiaa, etsinyt totuutta. Kaikista kulttuureista ja filosofioista meillä on selvä todistus siitä, että ihminen on etsinyt totuutta ja on tullut onnelliseksi silloin, kun on löytänyt. Ja me sanomme, että hänen on täytyntä tulla silloin Pyhän Hengen täyttämäksi. Ihminen ei voi ymmärtää itse olemisen, maailmankaikkeuden salaisuuksia, ellei Pyhä Henki häntä täytä, ellei hän tule osalliseksi Pyhästä Hengestä, siitä tiedosta, että kaikki asiat ovat, niin kuin

ovat; siitä tajunnasta, tiedosta, joka on maailman-
kaikkeudessa. Ihmisen järki on siksi pieni, ettei se
voi päästä selville kaikista asioista; se ei voi tutkia
kuolemaa, ei tietää, mitä on kuoleman takana. Pel-
källä järjellään ihminen ei pääse niistä selville,
mutta jos hän pääsee niistä selville, on hänen täy-
tynyt tulla Pyhästä Hengestä osalliseksi, häneen on
täytynyt tulla totuuden Pyhä Henki, joka antaa hä-
nen nähdä suurempia näköaloja, antaa hänen va-
pautua järjen kahleista. Jos ihminen on päässyt kor-
keampaan tietoon, ei ainoastaan tämän näkyvän
maailman asioista, on hänen täytynyt tulla osalli-
seksi itse Pyhästä Hengestä, itse totuuden hengestä,
siitä tajunnasta, joka on tässä maailmankaikkeu-
dessa.

Onko siis armo-oppi tyhjentyt tähän? Eikö ole
mitään muuta selitystä sille kharikselle, sulolle ja
autuudelle, josta on niin paljon puhuttu erikoisesti
juuri kristinuskossa? Se onkin ihmeellinen asia, joka
meidän täytyy ymmärtää, että olosuhteet tässä elä-
mässä ja olemisessa ovat jonkin verran muuttuneet
Jeesus Kristuksen tultua ja hänen kauttaan. Hän
toi jotakin niin lähelle meitä, Jumalan lähemmäs
meitä, kuin kukaan ennen häntä, niin että hänen
elämänsä ja kuolemansa kautta on jotakin uutta tul-

lut ihmiskunnalle. Siitä olemme alituisesti puhuneet, ja tahdomme vielä uudestaan kiinnittää huomion tähän kohtaan.

Katsokaamme tätä maailmankaikkeutta. Me nimitämme Jumalaksi, jumaluudeksi sitä, joka on kaiken tämän ilmenneen takana. Me emme saata millään tavoin riidellä käsitteistä; meidän täytyy tunnustaa, että se salaisuus, joka on kaiken takana, on pohjana. Kuinka voisimme tuntea sitä jumaluutta, joka on kaiken syvimpänä aiheena, muuten kuin että tulisimme suuremmaksi, yläpuolelle sitä? Me emme voi koskaan nousta oman subjektimme yläpuolelle; meillä on jokin, joka tietää, mutta jumaluus jää aina pohjaksi, ikuisesti tutkittavaksi. Mutta toinen asia on, että tuo ihmeellinen olemassaolon salaisuus on ilmennyt, ja me olemme keskellä sitä ilmennystä. Ja tätä ilmennystä me voimme kaikin eri tavoin tutkia. Paavali sanoi, että ihmisen henki voi tutkia Jumalan hengen salaisuuksia. Sentähden me voimme selvästi nähdä, kuinka tässä olemassaolossa on suurenmoisia elämänlakeja.

Nyt tahdomme -kääntää huomiomme kahteen sellaiseen ihmeelliseen, suureen elämänlakiin, joita kukaan ei voi kieltää. Toinen niistä on syyn ja seurauksen, karman, kausaliteetin laki. Koko ilmennyt

elämä on ketju: syyt ja seuraukset kulkevat aina ketjussa. Se on Jumalan olemuksessa oleva laki. Sen me tunnemme täydellisesti tässä näkyvässä maailmassa, ja sen me voimme ymmärtää vallitsevan kaikkialla. Se on Jumalan vanhurskaus, sen kumoamattomuus, järkähtämättömyys. Ja me olemme lohdutetut, sillä kuinka paljon vääryyttä olisi ilman sitä. Me voisimme heti sanoa: miksi minä olen onneton ja toinen onnellinen, minun asiani ovat huonosti, toisen paremmin? Aivan persoonallisina olentoina me voimme ruveta moittimaan elämää omalta kohdaltamme, että kuinka Jumala on tahtonut niin, että toinen saa kärsiä eläessään ja tulla siitä pahalle tuulle ja sitten sen vuoksi vielä saa kärsiä helvetissä. Me voimme napista sitä, mutta meille tulee lohdutukseksi juuri karman laki, jota nimitetään Jumalan vanhurskaudeksi, jopa Jumalan vihaksikin. Se on se ehdoton oikeuden laki, joka ei mitään anna anteeksi. Kaikilla syillä on aina seurauksensa. Mutta samalla se lohduttaa meitä, sillä sen lain nojalla ei voi tapahtua mitään vääryyttä; jos sattuisi tapahtumaan väärin, se korvataan meille. Meillä on siinä laissa turva. Jos pyrimme eteenpäin, karman laki pitää huolta siitä, että edistymme hyvässä, saavutamme tuloksia.

Mutta onko olemassaolo ainoastaan tämän karman lain turvassa, onko se ainoa suuri laki maailmankaikkeudessa? Ei, on olemassa toisiakin lakeja, on olemassa ääretön autuuden laki, ääretön onnen saavutuksen laki, se laki, se elämä, se elämänvoima, joka saa kaikki elävät olennot ponnistamaan eteenpäin. Se on se ylläpitävä voima, joka saa meidät kehittymään ja itse pyrkimään eteenpäin.

Tämä on toinen ihmeellinen voima elämässä ja maailmankaikkeudessa, se on se ilon ja onnen ja autuuden elämänlaki, jota kristinuskossa on nimitetty armoksi. Armo ei ole mikään kuvaava sana tälle; enimmäkseen se antaa väärän käsityksen. Autuus tai ilo, sulous, olisi kuvaavampi. Tässä elämässä on takana ihmeellinen onnen, autuuden tajunta, joka työntää eteenpäin, joka saa kaikki olennot pyrkimään hengessä ja tahtomaan pyrkimään hengessä ja menemään eteenpäin. Jokainen luontokappale tahtoo olla hengessä, ja se on sentähden, että sen takana on onnen tajunta, joka sanoo: sinun pitää tulla täyteen tietoisuuteen tästä onnesta. Ihmiskunnassa me voimme tämän paremmin ymmärtää, sillä me tiedämme, etteivät eläimet spekuloi tällaisista asioista. Me ihmiset ajattelemme onnen probleemia ja ihmettelemme, miksi meidän täytyy kärsiä. Ja samalla

meillä on aavistus siitä, että harmoniaa täytyy olla olemassa ja että meidän pitäisi olla sopusointuiset. Tämä ihmeellinen elämänlaki saattaa meidät pyrkimään eteenpäin, uskomaan ja tavoittelemaan. Ja tämä sulous, onni, autuus, tämä oli todella ennen Pyhän Hengen varassa. Ihmisen täytyi silloin pyrkiä hyvin paljon ja nousta hyvin korkealle siveellisesti ja henkisesti, ennenkuin hän tuli Pyhän Hengen täyttämäksi ja tuli osalliseksi nirvaanan onnesta. Ja mistä se johtuu? Siitä, että tämä sulous, autuus, on Kristuksessa, Kosmillisessa Kristuksessa, siinä tajunnassa, jota nimitetään Pojaksi. Ja tämä Kosmillinen Kristus, kuten tiedätte, on vasta vähitellen laskeutunut alaspäin tähän maailmaan. Kosmillinen Kristus on tullut — vertauskuvallisesti puhuen — kaukaa ja tullut meidän ihmiskuntaamme Jeesus Kristuksen kautta. Kaikki muut suuret, Buddhat, Zoroasterit ja muut opettajat, toivat esille sitä Kosmillista Kristusta, mutta Jeesus Kristus lopullisesti toi hänet ihmiskuntaan. Tämä Kristus on ääretön ilo ja onni ja autuus ja rakkaus, sanomaton tieto elämästä. Me emme löydä sille sanaa. En tahdoisi käyttää sanaa »armo», sillä se antaa väärän kuvan meille, mutta yhdentekevää on, mitä nimityksiä käytetään, jos oikein käsitämme sen.

Tämä Kosmillinen Kristus on nyt meidän ihmiskunnassamme, maapallossamme, niin että jokainen ihminen voi saavuttaa sen. Tämä Kosmillinen Kristus on sanomaton autuus, rakkaus, sanomatonta anteeksiantoa ja sillä tavoin armoa. Äiti, jonka sydän aina on valmis antamaan anteeksi, armahtamaan, ei tunne sitä anteeksiannoksi, armahtamiseksi; hän rakastaa äärettömästi lastaan, hän kärsii, jos lapsi on tehnyt pahaa, hän sulkee lapsen syliinsä, ottaa hänet itseensä. Ei se ole anteeksiantoa uskonnollisessa merkityksessä, se on suurta riemua, sillä äiti on yhtä lapsen kanssa; hän elää siinä. Niin on myös Kosmillisen Kristuksen laita. Se on sanomatonta rakkautta ihmisiä ja kaikkia eläviä olentoja kohtaan ja tietoa siitä, että kaikki vähitellen itse nousevat siihen samaan tilaan. Kristus näkee meissä täydellisen ihmisen, henkiolennon, joka ei voi olla muuta kuin onnellinen aina, vaikkakin olisi kärsimyksiä. Hän ikäänkuin rakastaa tämän esille meissä, mutta se ei voi tapahtua millään ulkonaisella tavalla; meidän täytyy itse antaa oma tajuntamme tälle kristustajunnalle; meidän oman persoonallisuutemme täytyy yhtyä siihen suureen tajuntaan, joka meitä ympäröi, syleilee. Ja silloin me astumme tielle.

Kun kirkossa puhutaan uskosta, niin tarkoitettiin

sillä alkuaan, että ihminen uskossa pääsi osalliseksi Kosmillisen Kristuksen tajunnasta, joka on Pyhä Henki. Kosmillisen Kristuksen auraan pääseminen tapahtuu uskon kautta. Ja sitten tapahtuu eteneminen siinä uskon elämässä. Ja kirkko onkin aina puhunut tästä pyhityksen tiestä, ja se on oikein huomauttanut, kuinka tämä pyhityksen tie on ihmiselle mahdollinen ainoastaan Jumalan armon avulla, Jumalan armosta.

V

Armon järjestys

Armon järjestys, josta puhutaan kristillisissä dogmeissa eli uskonto-opissa — ja jota merkillistä kyllä nimitetään myöskin autuuden järjestykseksi —, lie-nee tuiki tuntematon käsite useimmille kristityille käytännössä. Eivät läheskään kaikki uskovaiset kristityt, ainakaan suuret joukot, jotka ovat oppineet kristinuskonsa kansakouluissa ja sitten kirkoissa, ole varmaankaan kuulleet mitään armon järjestyksestä. Eivät he ole kuulleet, että heidän Jumalansa, niin-kuin nimenomaan sanotaan dogmatiikassa, on myös-kin järjestyksen Jumala juuri uskon ja autuuden asioissa. Tämä on arvatenkin sangen tuntematonta useimmille kristityille. Heidän mielestään usko on jotakin yksinkertaista ja lapsellista; puhutaanhan aina lapsen uskosta. Usko on sitä, että uskoo siihen kristilliseen oppiin, jota kirkko esittää, että uskoo

Jumalan armoon kylläkin, mutta ei suinkaan min-käänlaisessa juhlallisessa, kuka ties vähän teatraalissa mielessä, vaan aivan yksinkertaisella tavalla. Mitään sen kummempia määritelmiä ja asteita ei siinä uskossa liene. — Niin ajattelevat ja tuntevat uskovaiset kristityt yleensä, ja sentähden kristittyjen kesken myöskin tämä usko muodostuu niin dogmaattiseksi asiaksi, että se sisältää itsessään joitakin tiettyjä uskonkappaleita, määrättyitä asioita, joihin pitää uskoa. Ja koska nämä asiat eri kirkoissa ja lahkoissa voivat olla sangen erivivahteisia, joskin niissä on myöskin yhteistä, niin päästään siihen lopputulokseen, että lahkoja ja uusia uskon muotoja voi syntyä kuinka paljon tahansa. Jokainen ihminen, joka luulee keksineensä uskon oikean sisällön, perustaa lahkon. Se käy protestanttisessa maailmassa helpommin, mutta katolisessa se ei käy niin helposti, sillä heidän mielestään ei voi olla mitään muuta kirkkoa, kuin katolinen kirkko, jonka ulkopuolella ei ole mitään pelastusta. Se, että on ulkopuolella, merkitsee että on tuominnut itsensä kadotukseen. Sentähden katolisessa maailmassa ollaan hyvin arkoja lahkojen muodostamisessa. Sittenkin niitä on syntynyt, ja kreikkalaiskatolisessa maailmassa on hyvin voimakkaita eri vivahduk-

sia. Mutta uskaltaisin sanoa, että nämä lahkot kreikkalais-katolisessa kirkossa, siis Venäjän puolella, ovat tähänneet pyhempään ja alkuperäisempään elämänmuotoon, ei niin paljon eroavaisuuteen opeissa, vaan ne ihmiset jotka ovat lahkon perustaneet, ovat koettaneet syvällisemmin ja kristillisemmin elää kristillistä elämää. Sitä vastoin juuri protestanttisessa maailmassa on puhuttu siitä, kuinka itse usko ainoastaan merkitsee jotakin — yksityisen kristityn teot eivät merkitse mitään Jumalan edessä, niinkuin ne merkitsevät katolisessa kirkossa. Sentähden protestanttisessa maailmassa emme huomakaan, että olisi syntynyt lahkoja niin paljon sen nojalla, että ihmiset olisivat tahtoneet koettaa elää syvempää ja pyhempää elämää; on tietenkin joitakin niitakin, heränneitä ja pietistejä. Protestanttisessa maailmassa on enemmän syntynyt lahkoja juuri sen nojalla, että jotkut ihmiset ovat mielestään olleet huomaavinaan, että kirkon usko oli, jos ei väärä, niin ainakin evankeliumista poikkeava jossakin suhteessa; ja sentähden on tämän oikeaksi havaitun uuden uskonkappaleen nojalla sitten perustettu lahko. Sentähden on protestanttisessa maailmassa sangen monta lahkoa; ja ne eivät kilvoittele pyhässä elämässä, vaan enemmän juuri uskon sisällön ja

maailmankatsomuksen muodostamisessa. Lopultahan voivat lahkot joutua siihen, niinkuin se entinen mummo, joka sanoi, että hän ei ole oikein varma niistä sisarista ja veljistä, jotka heidän seurakuntaansa kuuluvat, tulevatko he saamaan iankaikkisen autuuden; kyllä iankaikkinen kadotuskin on heitä yhtä lähellä. Hän ei ollut varma muista kuin itsestään ja miehestään — ja ei hän miehestäänkään ollut aivan varma. — Siis tällä tavoin on uskonnollisten ihmisten huomaamatta usko muodostunut melkein leikilliseksi asiaksi. Eivät ne, jotka ovat vakavissaan, sitä älyä, mutta syrjästä katsoja voi ajatella, että usko on tehnyt arveluttavan syrjähyppäyksen. Sentähden on aivan luonnollista, että tuleva uskonpuhdistus, jota meidän kristikuntamme kipeästi kaipaa, on myöskin ottava erikoisesti puhdistukseen tätä käsitystä itse uskon elämästä, ottava uudestaan käytäntöön ja kohdistava suurempaa huomiota juuri siihen seikkaan, jota dogmatiikassa sanotaan armon eli autuuden järjestykseksi ja jossa oikeastaan tehdään selkoa siitä, millä tavoin usko ihmisessä syntyy, elää ja kehittyy ja kuinka uskon elämä on nimenomaan juuri kehittyvä asia, ei paikallaan pysyvä ja yhdentekevä seikka, vaan erittäin tärkeä elämä, joka alituisesti kehittyy. Tietenkään emme osaa sa-

noa näin edeltä käsin, tuleeko tämä uskonpuhdistus aivan kuin asettamaan jokaisen kristityn eteen tuon vaatimuksen, että hänen täytyy uskoa ja elää oikealla tavalla. Sitä me emme voi sanoa, sillä nämä kaikki henkiset asiat ovat siksi paljon vapaan tahdon asioita, että niiden suhteen ei voi asettaa vaatimuksia. Mutta kun tulevassa uskonpuhdistuksessa tullaan olemaan täysin tietoisia siitä, mitä usko ja sen elämä on, ja tullaan tämä esittämään kaikille ihmisille uskonopetuksessa, niin silloin on sentään useammalla yksilöllä suurempi mahdollisuus valita itselleen oikea asenne elämän suhteen kuin nyt, jolloin usko on jätetty niin pimeäksi, melkein älyttömäksi ja järjettömäksi asiaksi, että ajatteleva ihminen ei voi ottaa sitä vastaan. Ajatteleva ihminen nousee järjessään heti vastarintaan ja sanoo: »selittäkää minulle.» Ja luonnollista on, että mitään järkeen käypää selitystä ei voida antaa, niin kauan kuin vakuutetaan, että iankaikkinen kadotus on olemassa. Sillä jos se on olemassa, silloin näkee jokainen ajatteleva ihminen, että kaikki on aivan turhaa. Sillä niin hirvuihin perkele hallitsisi silloin tätä ihmiskuntaa, että olisi ihmiselle alentavaa mukautua sellaisen pahan hengen vaatimukseen missään suhteessa. Sillä ihmisarvo sanoisi: »Minä olen mielum-

min noiden miljoonien kanssa iankaikkisessa kadotuksessa, kuin menisin noiden harvojen ihmisten kanssa iankaikkiseen autuuteen, jotka voivat sydämessään ja järjessään hyväksyä jumalan, joka on voinut valmistaa iankaikkisen kadotuksen.» Tämä on niin väärää inhimilliselle tunteelle, että jokaisen ihmisen pitäisi näin ajatella ja antaa omantuntonsa, järkensä ja sydämensä sanoa: »Näin ei saata olla. Sillä eihän elävä Jumala voi olla huonompi kuin ihminen. Eihän se silloin ansaitsisi Jumalan nimeä, ja silloin on turha mihinkään sellaiseen uskoa.» Mutta kun ihminen ajattelevana olentona aivan ennakoita, *a priori*, ymmärtää, että itse elämän, Jumalan täytyy olla kuvaamattoman paljon korkeampi ja suurempi kuin paras inhimillinen sydän, kirkkain inhimillinen järki, nerokkain inhimillinen ajatus, silloin ihminen on valmis uskomaan sellaiseen Jumalaan, ja valmis kuuntelemaan, mitä niillä on sanottavaa, jotka mahdollisesti tietävät jotakin tuosta Jumalasta. Hän on valmis kuulemaan, mitä sellainen ihminen kuin Jeesus Kristus on sanonut, mitä sellaiset ihmiset kuin Buddha, Zarathustra, Laotse, Konfutse ... ovat sanoneet. Hän on valmis mielellään kuulemaan, sillä hän arvaa, että jos he ovat jotakin tienneet Jumalasta, niin se tieto nousee paljon korkeammalle

niitä ahtaita käsityksiä, joita hänelle on lapsuudesta saakka syötetty Jumalan mataluudesta, ilkeämielisydestä . . . Kaikkien niiden käsitysten yläpuolelle nousee todellinen käsitys Jumalasta, joka kenties on ollut noilla viisailla olennoilla. Sentähden sellainen ajatteleva ihminen ei etukäteen vastusta sitä ajatusta, että oikea, todellinen usko tuohon suureen ihmeelliseen Jumalaan ihmisessä syntyy ja kehittyy; että se on elämää, jossa ihminen voi edistyä. Se ei ole ollenkaan vastenmielinen ja vieras ajatus, vaan se näyttää hänelle, että koko asia on niin vakava, ylevä ja niin pyhä, että sitä ei voikaan lähestyä noin vain ensimmäisen lahkoon portin kautta. Ja sellaisen ihmisen onkin helppo silloin ymmärtää, mikä salaisuus, tai paremmin sanoen totuus, oikeasta elämästä ilmenee näidenkin kristillisten armon järjestyksen oppien takana. Hänen on helpompi sitä ymmärtää, kun hän tutustuu toisiin uskontoihin ja saa kuulla, mitenkä asiat ovat olleet ennen. Hän on ymmärtänyt, niinkuin edellä mainittiin, että armo on sana, jota on kovasti väärin käsitetty, tai paremmin sanoen »armo» on alkukielessä ollut sana, jota on väärin käännetty ja käsitetty. Se armo ei ole mitään tyrannin suomaa armahdusta jollekin rikoksentekijälle, vaan armo on vain se maailmankaikkeudessa

piilevä autuus, onni, harmonia, jota jokainen ihminen kaipaa ja josta jokaista ihmistä kutsutaan tulemaan osalliseksi. Uskonto ei ole oikeastaan mitään muuta kuin sitä, että huudetaan ihmisille: »Teidän ei tarvitse elää pimeydessä ja kärsiä kaikkia näitä kärsimyksiä tietämättä mitä ne ovat, sillä te voitte vapautua, tulla vapaiksi sekä kaikista kärsimyksistä että kaikesta tietämättömyydestä. Te voitte ne kärsimykset voittaa sillä tavoin, että tiedätte, mitä ne kärsimykset ovat, mistä ne tulevat ja mikä on niiden sisältö ja tarkoitus. Kun te otatte oikean asenteen kaikkiin kärsimyksiin nähden, niin te huomaatte, että voitte säilyttää sisäisen autuuden, onnen — keskellä kaikkia kärsimyksiä.» — Uskonto on oikeastaan sitä, että ihmiselle tarjotaan iankaikkinen onni ja autuus; ja se onni on otettavissa. Mutta se ei ole otettavissa ilman muuta, vaan siten, että ihminen sitä etsii ja kaipaa. Siten hän voi sen saada, ja silloin hän on elämän voittanut. Sitähän uskonnot aina ovat ihmisille tarjonneet — nimittäin alkuperäiset suuret uskonnolliset persoonallisuudet. Myöhemmin sitten on uskonnoissa unohdettu joka taholla, mitä oikeastaan uskonto on ollut. On unohdettu ja on ruvettu palvomaan ulkonaisia jumalia — ulkonaista paholaista. — Jos menemme takaisin

vanhoihin aikoihin, aikaan ennen Kristusta, voimme selvästi huomata suuren eron siinä menettelytavassa, mikä oli uskonnoilla ennen ja siinä, mikä uskonnoilla on voinut olla jo Buddhan jälkeen, mutta ennen kaikkea Jeesuksen jälkeen.

Huomaamme, kuinka ennen uskonnot aina kääntyivät suurten joukkojen puoleen helppotajuisin opetuksin ja kuinka ne sitten säilyttivät jonkinlaista esoteerisempaa, okkultisempaa oppia tietyille piireille: opetuslapsille, munkeille, papeille . . . Tämä oli silmiinpistävää, jota vastoin meidän täytyy huomata, että Buddha, samoin kuin Jeesus Kristus, kääntyi kaikkien ihmisten puoleen ja kutsui kaikkia onneen ja autuuteen. Buddha, ja suuremmassa määrässä vielä Jeesus Kristus, jätti kuin yksilön itsensä päättäväksi, tahtooko hän ottaa vastaan hyvän sanoman, evankeliumin, ja tahtooko hän uskossa edetä, vai tahtooko hän jäädä suuriin joukkoihin ulkopuolella. Ennen ei yksilö sitä voinut suorastaan päättää, vaan hän sai korkeintaan kuulla, että oli olemassa viisaita ihmisiä — »ja jos sinä tahdot näiden viisasten luo ja tahdot suuresti kieltää itsesi ja elää joogina, silloin sinä kyllä voit saavuttaa tietoa, mutta se on äärettömän vaivalloista.» Useimmat ihmiset tyytyivät vain siihen, että heidän pyhät miehensä ja

pappinsa olivat jonkinlaisia auttajia. Erikoistapauksissa he rukoilivat heidän puolestaan jumalia. He rukoilivat jumalia antamaan sadetta ja varjelemaan peltoja, niin ettei lumi- ja raesateet turmelisi niitä ja saattoivat auttaa heitä, kun he olivat kuolemaisillaan ja auttaa heitä kuoleman tuollakin puolen. Näin uskoivat suuret joukot ja elivät onnellisina elämänsä, niin kauan kuin eivät mitään muuta ajatelleet. Jos he rupesivat ajattelemaan, niin silloin oli heillä selvillä, että he saattoivat mennä noiden viisaiden luo, mennä noihin mysteerikouluihin, joita oli esimerkiksi Egyptissä. Mutta nykyään on asia ollut siten, että kaikille ihmisille poikkeuksetta sanotaan, millä tavoin he voivat vapautua synnistä ja kärsimyksestä, millä tavoin he voivat nousta autuaalliseen elämään ja onneen; ja jokainen saa itse ohjeet Buddhan ja Jeesus Kristuksen sanoista. — Nytemmin, viime aikoina ei ole tarjottu autuuden tietä, joka vie autuuteen ja Jumalan tietoon, sillä ei ole ollut tarjoojia, joilla olisi ollut jotakin tietoa; ei ole ollut mitään mahdollisuutta. Ainoastaan se tietoisuus on jäänyt jäljelle ihmisille, että pelastus, autuus, kuuluu kaikille ihmisille ja että ihminen saa sitten vapaasti valita, tahtooko hän pelastua vai ei. Ainoastaan tämä on jäänyt kuin vanhana muistona

ihmiskunnalle, ja sentähden näemme, että kristikunnassakin tarjotaan uskoa jokaiselle, ja jokainen saa sitten päättää, tahtooko hän ottaa sen vastaan vai mennä iankaikkiseen kadotukseen. Ennen maailmassa oli kysymys vain siitä, tahdonko jatkaa tavallista hauskaa ja onnellista ulkonaista elämää, vai etsinkö jotakin sisäisempää ja korkeampaa totuutta. Siinä ei ollut uskoa. Vaan nyt, kun ei ole mitään tietä autuuteen annettavana, on nostettu tuollainen usko ihmisten eteen: »Jos et tahdo ottaa vastaan tätä uskoa, jonka tarjoan, niin joudut iankaikkiseen kadotukseen.» Siitä tulee ansio kristikunnalle. Samalla kun se kadotti tietonsa, mysteerinsä, Kosmillisen Kristuksen, samalla se myöskin turvautui uhkaukseen ja pelotukseen. Kun sillä ei ollut mitään annettavana, niin se sanoi: »Jos et kannata minua, jos et anna paljon rahaa kirkolle, että voimme niitä ylläpitää, ja luostareille, joissa monet saavat elää — (oikeastaan turhanpäiväisesti) — niin iankaikkinen kadotus sinua uhkaa.» Meidän täytyy tunnustaa, etteivät tietenkään itse kirkot ja sen ruhtinaat, piispat ja papit ole millään tavoin tästä tietoisia; juuri heidän ovat olleet yksinkertaisia hyviä ihmisiä. Rooman kirkon papit ovat aina olleet hyviä ihmisiä, täynnä sääliä ja rakkautta kaikkia seurakuntalaisia

kohtaan, samoin kuin kreikkalaisen kirkon yksinkertaiset ja usein tyhmät papit. Meidänkin protestanttiset pappimme, jotka ovat saaneet yliopistosivistystä, eivät ole aina olleet niin viattomia ja kilttejä; mutta eivät hekään ole pahaan tarkoittaneet. Kaikki papit, voidaan sanoa, ovat niin luonnollisen hyviä ihmisiä, kuin ihmiset voivat olla — ja hyvää tarkoittavia. He ovat ainoastaan tietämättömiä. He eivät ole tienneet, mitä kirkon pitäisi olla ja mitä se oli tarkoitettu alkuaan olemaan, — mitä on Jumala ja totuus. Eihän kirkko enää langeta tuomioitaan elävien ihmisten yli, vaan se arvostelee ankaresti menneen ja nykyajan ilmiöitä.

Varmaan nyt jo elämme aikaa, jolloin paljon aletaan ajatella. En usko, että ainakaan paavi meidän aikanamme voisi enää sanoa kardinaalilleen nau-raen, niinkuin eräs keskiaikainen paavi: »Voi kuinka paljon meitä sentään hyödyttääkään tämä tarina Kristuksesta.» Me ihmiset olemme ihmiskuntana paljon kehittyneet ajatuksen ja järjen puolesta. Jos nyt joku piispa tai paavi sanoisi noin, meidän henkemme ei sitä sietäisi; se lausuisi ankaran tuomion. Meidän aikamme henki vaatii vilpittömyyttä, todellista uskoa niiltä, jotka ovat etunenässä, — tarkoit-tan siinä merkityksessä, kuin yleensä nyt uskoa

ymmärretään. Se vaatii papeilta, piispoilta ja paa-veilta, että he ovat vilpittömiä siinä uskossa, että Jumala on asettanut heidät tällaiseen tehtävään. — Mutta, kuten sanottu, kun tahdomme ymmärtää tätä uskonelämän kehitystä yksilössä, siis armon eli autuuden järjestystä, silloin meidän on hyvä kat-sahtaa ensin vanhoihin aikoihin, toisiin uskontoihin, ja parhaiten ja kuvaavimmin meitä silloin voi opas-taa Intian vanhat uskonnot.

Tarkastelkaamme vanhaa hindulaista veeda-uskontoa. Vanhat veeda-kirjat oli saatu jumalilta ilmoituksessa, niin uskottiin vanhassa Intiassa. Ne sisälsivät totuuden ja viisauden — niin kaikki uskoi-vat. Mutta sitten oli ainoastaan joukko, brahmana-kasti, joka sai niitä kirjoja tutkia; samoinhan oli myöskin keskiajalla täällä Euroopassa, jolloin raa-mattua ei annettu kenen käsiin tahansa; se olikin vain kreikan- ja latinankielellä, joten sitä ei voinut-kaan kuka tahansa lukea — sitä saivat lukea vain papit. Mutta vanhassa Intiassa, jossa ei ollut mitään kirjapainotaitoa, kirjatkin kopioitiin käsin. Siellä eivät saaneet muut kuin brahmana-kastiin kuulu-vat lukea näitä veeda-kirjoja. Mutta ei niitäkään brahmana saanut ilman muuta käsiinsä. Hänen täy-tyi erikoisesti valmistaa itseään, ennenkuin hän sai

sen vihkimyksen, että sai käsiinsä pyhät kirjat lukeakseen. Hänen täytyi läpikäydä aivan tietty psyykillinen kehitys. — Ja kun me nyt luemme siitä veaanta-filosofian yhteydessä, jossa näitä asioita selitetään, niin silloin me ymmärrämme, millaista se on ollut. Varsinkin me, jotka olemme teosofisia tutkijoita, totuudenetsijöitä, ymmärrämme mielestämme äärettömän hyvin, mitkä nuo ehdot olivat, jotka asetettiin sille, joka tahtoi lähestyä pyhiä kirjoja.

Brahmanoiden kesken puhuttiin neljästä askelesta, jotka täytyi ottaa sen, joka tahtoi päästä pyhiä kirjoja lukemaan. Ne neljä askelta olivat nimeltään: *viveeka*, *vairaagja*, *Shatsampatti* ja *mumuksha*. Nuoren brahmanan, päästyään siihen ikään, että hän voi siihen antautua, piti ensinnäkin kehittää itsessään, tai paremmin sanoen kohtalon puolesta, saavuttaa se kyky, jota sanotaan viveekaksi, joka merkitsee *erottamiskykyä*. Ja se merkitsi, että nuoren brahmanan piti syvästi sisässään tuntea ja myöskin järjessään ymmärtää, kuinka kaikki tässä elämässä oli katoavaista; näkyvässä elämässä oli kaikki aivan kuin ohimenevää, haihtuvaa, jolle ei voinut mitään suurempaa arvoa antaa. Brahmanan piti tuntea, että oli olemassa näkyvä eli katoavainen elämä, jossa vallitsi *maajaa* - harha. Ei olisi mitään tässä näky-

vässä elämässä, ellei olisi sitä harhaa, joka tämän kaiken saa aikaan. Nuoren brahmanan piti ymmärtää ja tuntea, että kaikki oli tyhjää, turhaa, katoavaista ja ohimenevää, ja samalla hänen piti myöskin tuntea ja järjellään ymmärtää, että tämän kaiken takana oli olemassa todellisuus; tämän kaiken takana oli jotakin pysyvää, katoamatonta ja ikuista, jota ei saanut sekoittaa näihin harhailmiöihin. Hänen piti tuntea, aavistaa, Brahmania, Jumalaa. Ja sanottiin: »Ei ole mitään merkkiä, todistusta, siitä, että ihminen aavistaisi Jumalan olemassaolon, ellei hän näe ja tunne, että kaikki tämä näkyvä, koko tämä persoonallinen elämä kaikkine ilmiöineen on katoavaista, epäluotettavaa, ohimenevää». Se oli ainoa merkki, että hän saattoi aavistaa Jumalan olemassaolon, merkki siitä, että Jumala on suuri. Juuri sentähden hän näki, että mitään muuta ei ole. Hänen piti nähdä, että tämä kaikki, joka häntä ympäröi, ei ollut mitään pysyvää, ja silloin hänen piti samalla ikäänkuin sielunsa silmillä nähdä, että tämän kaiken takana täytyi olla se Brahman, se Jumala, joka oli ainoa todellisuus. Ja kun hän tämän oli ymmärtänyt, saavuttanut Viveekan, silloin hänessä luonnollisesti kehittyi vähitellen *vairaagja*. Mutta hänen itsensä täytyi seurata sisäisellä katseellaan, että

se todella kehittyi. Hän ei saanut heittäytyä min-käänlaiseen tunnelmointiin ja ajatuksissaan tyytyä vain katselemaan tuota ikuisesti olevaa. Hän ei saanut heittäytyä mihinkään tunnelmaan, että hän oli jotakin saavuttanut, vaan hänen piti kehittyä ja katsoa, että hänessä kehittyi vairaagja, välinpitämättömyys koko tätä näkyvää elämää kohtaan. Hänen tuli tarkoin tutkia omaa sydäntään, sisäistä ihmis-tään, oliko se missään kiinni; oliko mitään tässä näkyvässä elämässä, joka häntä niin viehätti, että hän saattoi unohtaa Jumalan. Vasta sitten, kun hän oli tutkinut sydäntään ja huomannut, ettei sitä mi-kään ohimenevä, kuihtuva, viehättänyt, vasta silloin hänessä heräsi tuo vairaagja, tuo kyky seistä lujana kaiken katoavan edessä, mielessä aina Brahman eli Jumala. Ja kun hän oli päässyt tuohon kohtaan, hän ei saanut suinkaan pysähtyä siihen, vaan hänen piti todella mennä eteenpäin ja ruveta harjoittamaan itsessään tuota todellisuuden näkemistä; hänen täytyi kehittää vähitellen itsessään kykyä nähdä Jumalaa, sitä todellisuutta, joka oli tämän kaiken ka-toavaisen takana. Sitä varten hänen piti hankkia itselleen niinsanottu *Shatsampatti* eli kuusi hyvettä. Ja nämä kuusi hyvettä, joista me vedaantalaisista kirjoista luemme ja joita nimitetään nimillä: *shama*,

dama, uparati, titikshaa, shraddhaa ja samaadhaana — antoivat hänelle moneksi aikaa paljon sisäistä itsekasvatustyötä. — Vaikka moni ihminen meidänkin kristikunnassamme on itsestään johtunut siihen, että hän on nähnyt Jumalan ja tuntee katoavaisuuden ja vastenmielisyyden tunnetta kaikkea katoavaa kohtaa ja aavistaa, että Jumala on jotakin katoamatonta, ikuista, joka on aivan toista kuin tämä suuri illuusio meidän ympärillämme, niin hän on jäänyt siihen tunnelmaan. Hän ei tunne mitään viehätystä tässä elämässä enää. Kaikki on niin kuivaa ja yksitoikkoista hänen mielestään. Hän on ainoastaan hengessään ikäänkuin ikävöinyt vapahtajaa ja sanonut: »Voi Jumalani, mitä varten minun täytyy vielä elää —, en osaa mitään tehdä, — enkö saa kuolla?» Moni kristitty on tullut tähän kohtaan, että hän mielellään tahtoisi päästä taivaaseen ja ikuisuuteen Jumalan luo. Siellä saisi hänen sielunsa rauhan. Hän ei ole tiennyt, että hän on vasta tien alkupäässä. Täällä kristikunnassa niin moni harras uskovainen on pysähtynyt tähän kohtaan, koska kukaan ei ole voinut neuvoa tietä eteenpäin. Ehkä hän sitten, kun on nähnyt, ettei siitä mitään ole tullut tässä toivottomassa olemassaolossa, on tyytynyt jokapäiväiseen elämään. Hän ei ole tiennyt, että nyt alkaa

kaikkien niiden hyveiden, kykyjen hankkiminen, koko se pitkä itsekasvatus, joka on aivan välttämätön, ennenkuin ihminen voi saavuttaa tasapainon autuudessa. — Sentähden vanhassa Intiassa olivat onnellisia ne brahmanat, jotka tiesivät, että seuraava askel oli Shatsampatti eli nuo hyveet. Ensimmäinen, shama, jo yksin selittää ihmiselle kaiken. Se on *ajatuksen* eli *mielen hillintä*. Nyt nuorelle brahmanalle alkoi se työ, jonka ensimmäinen saavutus oli se, että hän tuli oman ajatuksensa, mielensä herraksi; että hän nyt ajatteli tahi kuunteli mahdollisesti, mitä jumalat ajattelevat. Hänen aivonsa eivät saaneet olla kuin mikäkin majatalo, johon kaikenlaiset matkustajat saavat tulla, kuin mikä hyljätty linnunpesä, johon haaskalinnutkin tulevat pesimään. Hänen aivonsa eivät saaneet olla maja-paikka huonolle, roskalle ja saastalle. Ei, — hänen aivojensa — niinkuin me nyt voimme sanoa kristikunnassa — täytyi olla niinkuin Pyhän Hengen tempelin holvikatto, jonka alla viihtyi ainoastaan hyvät, jalot, kauniit ja puhtaat, jumalalliset ajatukset. Hän itse ei tahtonut muuta ajatella; mikään muu ajatus ei voinut pyytää pääsyä hänen aivoihinsa. Hänen piti tulla oman mielensä herraksi. Se oli ensimmäinen askel. Vasta sitten seuraa *dama*,

toinen askel, se, että hän *hallitsee käytöksensä, puheensa, tekonsa...* Siihen hän ei kykene, ellei hän hallitse ajatuksiaan. Kuinka ihminen voisi olla rehellisesti ja vilpittömästi puhdas sanoissaan ja teoissaan, ellei hän ole sitä ajatuksissaan. Kuinka ihminen voisi olla täynnä rakkautta sanoissaan ja teoissaan, ellei hän olisi sitä ajatuksissaan. Seuraavat kuudesta hyveestä olivat sellaisia, jotka kehittivät yhä enemmän hänen lujuuuttaan. *Uparati* kehitti sellaista *rauhaa, tyyneyttä ja lujuuutta*, että hänen ruumiinsakin vähitellen tuli terveeksi sillä tavoin, että kylmä ja kuuma eivät niin paljon enää vaikuttaneet siihen. Tämä oli erikoisesti itämainen saavutus. Länsimailla oli tämä myöskin, mutta helpompi se oli itämailla. — Ja samassa hänessä kehittyi *titiksha, sanoin kuvaamaton kärsivällisyys* kaikkien ihmisten sanoja ja tekoja kohtaan. Ei millään huudoilla ja sanoilla voinut vähimmässäkään määrässä horjuttaa hänen tasapainoaan. Hän ei voinut millään tavoin joutua pois tasapainostaan. Jos hän oli todellinen brahmana, joka kulki sillä valmistavalla tiellä, joka sitten loppupäässä antaisi hänen käteensä pyhät kirjat, niin se oli niin suuri ja ihana saavutus, ettei mikään hänen ympärillään voinut horjuttaa hänen tasapainoaan. — Muuten tiedämme

myöskin, että itämailla on kunnioitettu brahmanoita, niitä ihmisiä, jotka pyrkivät elämään henkistä elämää. Ei Buddhakaan olisi voinut kulkea saarnaamassa, ellei kansaa olisi sillä tavoin valmistettu, että se kunnioitti henkistä elämää eläviä ihmisiä. Kansat itämailla kunnioittivat niin paljon heitä, että he tervehtivät kunnioittavasti heitä, eivätkä pilkanneet. Nuoren brahmanan ei tarvinnut peljätä pilkkaa niin paljon kuin meillä täällä länsimailla. Niin pian kuin ihminen täällä alkaa elää henkistä elämää, hän joutuu ainakin naurun alaiseksi, hän asettuu aivan kuin maalitauluksi kaikkien ajattelemattomien ihmisten herjaaville ja pilkkaaville sanoille. Tietenkin sellainen aika menee ohi; tietenkin hän lopulta voittaa niin paljon ihmisten kunnioitusta, etteivät he enää häntä pilkkaa. — Mutta sitten, kun nuori brahmana oli lujittunut sisässään, kun hän oli saavuttanut tuon *samaadhaanan*, kyvyn *pysyä hiljaa mietiskelyssä*, rukouksessa *ajatus suunnattuna yhteen ainoaan asiaan*, sanokaamme Jumalaan, silloin, sanottiin vanhassa Intiassa, että hänessä heräsi *shraddhaa, usko*. Eikä se ollut mitään epämääräistä. Se merkitsi sanasta sanaan: usko ja luottamus opettajiin; usko siihen, että ihmiset ennen häntä olivat voineet päästä tietoon; että hänenkään pon-

nistuksensa ei ollut turha, että hänkin joskus oli pääsevä Jumalan tuntoon. Se usko heräsi ja varmistui hänessä. Silloin hän oli valmis astumaan brahmanain joukkoon, jotka tutkivat pyhiä kirjoja. Hänet vihittiin todelliseksi brahmanaksi, ja hänen käteensä annettiin sangen salaperäiset veeda-kirjat, joita hänen tuli tutkia. — Niin oli vanhassa Intiassa. Jos me sitten ajattelemme Buddhan työtä, niin me voimme yleisesti sanoa, että samalla tavoin oli Buddhankin seuraajien kesken selvä järjestys olemassa. Heidän piti, ennen kuin he tulivat oikeiksi Buddhan seuraajiksi, munkeiksi, jotka voivat jotakin ymmärtää, läpikäydä tietyt neljä astetta, joilla vain oli toiset nimet kuin veedoissa. Sitten vasta he olivat valmiit. Ensimmäinen oli mielen, manaksen, portin avaaminen, ja se merkitsi sitä, että ihmisen piti sisäisellä aistillaan eli manaksella, järjellään nähdä, kuinka kaikki oli tyhjää ja kuinka josakin piti olla ainoa todellisuus. Buddhahan oli siinä suhteessa hyvin selväpuheinen ja ankara:— »Kaikki ilmiöt koko olemassaolossa ovat kärsimystä». — Ensimmäinen askel on, että huomaat tämän ja astut siitä pois ja että sisäinen aistisi menee auki huomaamaan sitä ääretöntä avaruutta, joka on kaiken takana.» — Sitten tuli valmistautuminen tekoihin, joka

on juuri sitä, että ennen kuin nuori buddhalainen saattoi ruveta harjoittamaan ja kasvattamaan itessään, niin hänen piti valmistaa sillä tavoin itseään, että hän hengessään kääntyi pois kaikesta tästä karsimyksen olemassaolosta ja käänsi katseensa vain *nirvaanaan*, siihen autuuteen, joka on olemassa tämän kaiken toisella puolen. Sitten alkoi itsensä harjoittaminen kaikissa hyveissä. Meidän ei tarvitse siinä viivähtää, kun muistamme, kuinka brahmana harjoitteli shatsampattia, — tietysti on buddhalaisessa harjoituksessa eri vivahduksia. Kolmas buddhalainen aste, joka välittömästi seuraa edellisiä, on sama kuin vanhassa hindulaisessa järjestelmässä — *pelastuksen kaipuu*. Tämä on buddhalaisuudessa kuin koko sielun täyttävä pelastuksen kaiho päästä pois tästä kaikesta harhasta ja päästä nirvaanaan. Sekä vanhassa hindulaisessa että buddhalaisessa järjestelmässä oli opetuslapsi silloin valmis, joka saatettiin vihkiä, ja se merkitsi, että hän sai lukea pyhiä kirjoja. Buddhalaisessa järjestelmässä se merkitsi, että hän oli täysiarvoinen munkiston veli.

VI

Pyhityksen tie

Pyhityksen tiellä, jota kristillisessä uskonto-opissa myös nimitetään armon eli autuuden järjestykseksi, erotetaan dogmatiikan mukaan viisi eri jaksoa tai sanoisimmeko niitä askeleiksi. Nämä viisi jaksoa eli askelta ovat:

ensimmäinen on kutsumus

toinen on mielenmuutos, kääntymys eli herääminen

kolmas on vanhurskauttaminen

neljäs on uudestaan syntyminen

viides on kirkastus.

Närnä viisi askelta erotetaan siis pyhityksen tiellä kristillisenkin uskonto-opin mukaan, ja tuleva uskonpuhdistus on varmasti ottava tämän asian erikoisesti tutkittavaksi, koska, kuten jo edellä huomautimme, on liian tavallinen ja yleinen käsitys kristikunnassa se, että uskon elämässä ei ole mitään eri jaksoja tai askeleita, eikä käsitetä, että uskon

elämä on tie, jota kuljetaan eteenpäin ja jota kulkiessa siis tulee sivuuttaneeksi erilaisia tiepylväitä, aivan kuin penikulmapylväitä, jotka osoittavat, mikä taival on jo ehditty kulkea.

Tätä ei ole otettu huomioon meidän nykyisessä kristikunnassamme, sillä tässähän vain ajatellaan, että usko on uskoa ja siinä kylliksi; usko on sitä, mitä se on, ja joka kerran on uskon omaksunut, silloin ei ole mitään sen ihmeellisempää — ihminen on pelastunut. Kyllähän joskus puhutaan siitä, että kun ihminen on tullut uskovaiseksi, kun hän on oikein omaksunut uskon, kristinuskon, silloin hän myöskin elää paremmin ja siveellisemmin kuin ennen. Lankeaa kuin itsestään, että hänen uskonsa vaatii häneltä hieman jalompaa, itsekieltävämpää elämää. Mutta ei sillä elämällä ole itsessään mitään ansiota. Se kyllä seuraa ikäänkuin uskosta, mutta se on itsessään aivan ansiotonta, se on Jumalan armoa. Jos ken sitten uskossaan on hieman parempi, osoitautuu hieman paremmaksi kuin toinen, niin se on aivan kuin Jumalan armoa. Ei siinä ole mitään ihmeellistä. Ei ihminen saa pyrkiä. Jos ihminen alkaisi itse pyrkiä, niin hänessä heräisi hyvin pian itserakkautta, ylpeyttä ja omahyväisyyttä. Ja sehän on kaikkein pahin vika. Sillä ihmisen täytyy olla

nöyrä kuin mato. Ihmisen täytyy tunnustaa, että vain Jumalan armo pelastaa ikuisesta kadotuksesta. Sittenhän on tietysti lahkoja täällä protestanttisessa maailmassa, joissa vähän yritetään siveellisempää elämää. Niinpä muistan hyvin, kun nuoruudesani joskus keskustelin Pohjanmaalla körttiläisten kanssa, kuinka he olivat erinomaisen erikoisia ihmisiä, hyvin vaativiaisia juuri maallisen vaelluksen suhteen. Mutta vaikkakin tunsin ihailevani sitä siveellistä ponnistusta ja vaatimusta itsensä suhteen, mitä olin heissä huomaavinani, niin samalla kuitenkin minun täytyi sanoa itselleni, että nämä vaatimukset suuressa määrin johtivat erittäin ahdasmieliseen elämään. Heidän täytyi kieltäytyä kaikenlaisista luonnollisista asioista, etenkin he lausuiivat paheksumisensa kaiken taiteen ja kirjallisuuden suhteen. Ei mitään turhanpäiväisiä kirjoja saanut lukea, ei ollenkaan sitä, mitä nimitetään maalliseksi kirjallisuudeksi. Täytyi lukea ainoastaan postilloja ja Raamattua. Vielä ihmisen piti kulkea erittäin yksinkertaisesti puettuna, aivan tietyn kuosin mukaan. Tuo kaikki vaikutti minuun niin poistyöntävästi, etten osannut ihailla sitä puolta, vaikka muuten minusta heillä oli sielunelämää; he ajattelivat ja

ponnistivat, ja heidän asenteensa elämään oli vakava.

Täällä protestanttisessa maailmassa kaivataan jotakin vakavampaa. Muutamien ihmisten mielestä uskonto ei kylliksi inspiroi ja innostuta ihmisiä. Ja sentähden onkin toivoa, että uusi uskonpuhdistus tulee ja muuttaa monia asioita, muuttaa ennen kaikkea oppeja ja opinkappaleita. On toivoa, että täällä kristikunnassa on ihmisiä — joista ei sitä nyt tällä hetkellä osaisi uskoa —, jotka voivat ottaa uuden uskonpuhdistuksen vastaan, koska he voivat sielussaan tuntea, että se tähtää siihen, mitä hekin tuntevat kaipaavansa.

Kun nyt tahdomme vähän tarkastaa tätä pyhityksen tietä eli tätä armon järjestystä yksityisen kristityn elämässä, niin tahdomme tietenkin ottaa nämä eri askelet yksitellen, ja tahdon tietenkin, mikäli mahdollista, esittää ja tulkita näitä askeleita tuon tulevan uskonpuhdistuksen kannalta.

Kun nyt ensimmäistä askelta nimitetään kutsu-mukseksi, niin sillä dogmatiikan mukaan aivan oikein ymmärretään, että Jumala kutsuu jokaista ihmistä. Jumala kutsuu kaikissa tämän näkyvän elämän tilanteissa ja kaikissa elämän tapahtumissa ihmistä. Tietysti dogmatiikalla on omat käsityksensä

Jumalasta ja koko tästä asiasta, mutta kun emme ollenkaan rajoitu katselemaan asioita samalla tavoin kuin uskonto-oppi, vaan kun katselemme asioita todellisuuden kannalta, siltä kannalta, kuin ne itse asiassa tapahtuvat ja miltä ne myöskin selvästi näyttävät ihmisen silmissä silloin, kun hän perehtyy asiaan ja kun hänellä on niistä tietoa, silloin me tietenkin sanomme, että tämä kutsumus eli tämä Jumalan palvelus on itse se elämän sisällä oleva laki, se ihmeellinen laki, josta jo edellisessä luvussa kerroimme, jota on nimitetty myös Jumalan armoksi. Se on ihmeellinen onnen eli autuuden laki, joka elämässä vallitsee ja jonka jokainen ihminen tuntee sisässään, josta jokainen ihminen on siinä määrin tietoinen, että hän tahtoo onnea ja harmoniaa. Hän ei tahtoisi olla turhanpäiväinen. Jokainen ihminen, jos hän vähän tutkii itseään, tuntee, että hän tahtoisi olla hyvä elämässä. Hän tahtoisi, että hänellä olisi tehtäviä ja velvollisuuksia ja että hän osaisi ne oikein täyttää. Sillä tavoin ihminen tuntee sisässään. Mutta tuo sisäinen ääni ei selvästi kuulu. Mutta joka tapauksessa, vaikka ihminen tahtoo, että hän olisi onnellinen, niin kyllä hänen omatuntonsa moittii häntä, jos hän sanoisi, että hänen onnensa olisi toisten onnettomuudessa. Silloin hänen omatuntonsa

sanoisi, että hän on häijy. Ihminen tuomitsee silloin itsensä sisässään. Jokainen terve ja raitis ihminen, joka tahtoi olla onnellinen, ei tahdo olla sitä toisen ihmisen kustannuksella, vaan hän tahtoi, että elämä olisi sellainen, että hän voisi olla onnellinen ja samalla tehdä toisia onnellisiksi; hänkin voisi olla pahaa ja syntiä tekemättä, hänkin voisi tehdä hyvää elämässä.

Tällä tavoin jokainen sisimmässään tuntee, jos hän vain osaa tutkia itseään. Ja sentähden meidän ei tarvitse liittää tuohon Jumalan kutsumukseen mitään erityistä käsitystä Jumalasta. Se on itse elämä, se on elämän laki, ja meidän ei tarvitse ollenkaan riidellä esimerkiksi siitä, että Jumalan täytyy olla kolmiyhteinen persoona, joka kutsuu. Tuo on ainoastaan teologinen käsite, teologinen harha. Elämässä on tuo laki, elämän henki, joka vaikuttaa kaikissa ihmisissä.

Kun määrittelemme kutsumusta tarkemmin, niin emme voi pysähtyä siihen, että sanomme, että Jumalan kutsumus on tuossa onnen tavoittelussa. Ei ollenkaan. Tietenkin siinä on paljon syvempi sisältö, niinkuin uskonopissakin sanotaan. Se ei ainoastaan kutsu ihmisiä luonnollisella tavalla onneen, vaan vielä sen lisäksi aivan kuin kuiskaa

ihmisille: »Sinä et voi olla onnellinen, jos toiset kärsivät. Sinä et voi olla onnellinen, jos tuotat kärsimystä. Sinun täytyy selvästi tietää ja tuntea, että sinun onnesi perustuu toistenkin onneen. Sinun onnesi, mikäli se on oikeata, pysyvää ja jumalallista, on sama kuin iankaikkinen elämä, ikuinen harmonia ja autuus, ja se on taas siinä, — sen ihminen voi myöskin kuiskeena kuulla omassa sisässään, — että ihminen rakastaa toisia ja kantaa heitä kuin käsillään, että ihminen kantaa maailmaa kuin käsillään, maailman kärsimyksiä harteillaan ja että ihminen tekee työtä maailman ja ihmiskunnan onnen ja kehityksen puolesta. Siinä työssä, joka itsessään on ikuista, on aina todellista rauhaa ja harmoniaa ja autuutta.» — Näin ihminen voi myöskin selvästi tuntea sisässään.

Mutta tässä kutsumuksessa on vielä paljon muuta. Kun me katselemme sitä totuudenetsijän kannalta, niin me katselemme sitä tietäjän kannalta. Se sanoo selvästi ihmiselle, millä tavoin hänen on päästävä tuohon rauhaan ja onneen, millä tavoin hänen on päästävä siihen, että hän voisi olla hyödyksi maailmassa ja ainakin, että hän voisi rakastaa toisia.

Ääni ihmisen sisässä, nykyaikana selvemmin kuin ennen, sanoo hänelle suoraan: sinun pitää etsiä

totuutta. — Sentähden sangen moni ihminen meidän aikanamme ei ollenkaan huomaa itsessään tuota onnen pyrkimystä ja autuuden tavoittelua; hän huomaa itsessään vain tuon totuuden etsinnän. On kuin hän sielussaan olisi valmistunut siihen, että ei mitään onnea voi olla Jumalan ulkopuolella. Jumala on totuus, ja hänen tulee pyrkiä totuuden tietoon. Ainoastaan sillä tavoin, että hän on totuudenetsijä, hän voi täyttää sisäisen kutsumuksensa. Jumalaa etsitään nyt sillä tavoin, että etsitään totuutta.

Nykyajan ihmisen järki ja ajatuskyky ovat jo kehittyneet, ja sentähden hänen totuuden etsimissensä on myös aina etsimistä ajatuksilla ja järjellä. Se kuuluu asiaan nykyään. Ihmisen täytyy oppia ajattelemaan. Ihmisen täytyy jo tunnustaa itselleen ja tietää selvästi, että jos kohta hän on eläinkunnan korkein ilmaus, niin siitä huolimatta hän on paljon enemmän vielä kuin ainoastaan korkein eläin, sillä eläimessä me emme huomaa sitä vapautta, sitä vapaata ajattelua, sitä järjen itsenäistä, yksilöllistä toimintaa; me emme huomaa eläimessä sitä totuuden etsimistä, sitä kaiken pohtimista, sitä halua ratkaista probleemeja, joka on ihmisessä. Me emme huomaa eläimessä sellaista puhekykyä kuin on ihmisellä. Jos kohta hän tuntee, että hänessä on pal-

jon eläintä, että hänessä on kaikenlaisia eläimellisiä vaistoja, ja ettei hän ulkonaisesti katsoen, alemman sielunelämän kannalta niinkään paljon eroa eläimestä, niin hän kuitenkin huomaa, että ihminen on ihmeellinen olento juuri tuon puhekykynsä vuoksi, joka on yhteydessä järjen kanssa. Katsokaamme sitä ihmeellistä seikkaa, että maailmassa puhutaan satoja eri kieliä, että esimerkiksi täällä Euroopassa elää pienellä alalla monenlaisia kansakuntia, jotka kukin puhuvat omaa kieltään. Se on ihmeellinen saavutus. Jokainen kieli on omalla tavallaan kaunis. Kuta useampia kieliä me opimme tuntemaan, sitä paremmin huomaamme, että niissä kaikissa on oma kauneutensa. On turhaa ylpeillä kielestään, sillä kaikki kansat tuovat sisimpänsä ilmi kielessään, ja se on merkillinen saavutus. Ihminen ei ole sellainen kuin apina, kissa tai koira tai tiikeri. Vaikka hän voi tuntea, että hänessä on kissan, koiran, lehmän tai härän ominaisuuksia, niin sittenkin, kun hän rupeaa tarkemmin ajattelemaan, hän huomaa, että matka on sangen pitkä apinasta ihmiseen. Se, että ihminen osaa ilmaista ajatuksiaan kielten välityksellä, on sanomattoman suurta. Ihmisen erikoisasema on juuri siinä, että hän voi ilmentää totuutta. Hän voi katsoa ylös siihen Jumalaan, jota hän ei näe. — Me

voimme kotieläimestä havaita, että se katsoo ihmiseen ja voi häntä rakastaa; näemme koiran, joka rakastaa isäntäänsä ja emäntäänsä uskollisesti ja kauniisti. Mitään liikuttavampaa tuskin voi nähdä kuin eläimen rakkaus. Tuo eläin epäilemättä ajattelee, että tuo isäntä ja emäntä ovat sen jumalia. Eläin näkee siis jumalansa edessään. Mutta ihminen seisoo aivan kuin avaruuden edessä, ja hän näkee ainoastaan kaikki olennot ympärillään, jotka ovat hänen tasallaan tai ala- tai yläpuolellaan. Sitten hän katsoo luonnonvoimia ja sanoo, että ne ovat lakisiteisiä; mahtavia ne voimat ovat, ja minulla ei ole valtaa niiden yli. Minä en osaa kärkeä myrskyä vaikenemaan, en voi sanoa ukkosilmalle, että mene pois. Luonnonvoimat ovat ylivoimaisia, ja ne ovat näkymättömiä sinänsä, ihminen näkee ainoastaan niiden ilmennyksen. Ihminen aavistaa, että täytyy olla joku henki kaiken takana, joku, jota hän nimittää Jumalaksi. Ihminen ei näe Jumalaansa, ja kuitenkin hänen täytyy uskoa Jumalaan, ja se juuri nostaa hänet niin suuresti eläimen yläpuolelle. Ihminen voi siis uskoa, että on olemassa näkymätön johto.

Ihminen on totuudenetsijä silloin, kun hän kysyy, mikä tämä näkymätön johto on. Hän tuntee olevansa totuudenetsijä, ja hän heittää sielunsa kuin ulos

avaruuteen, näkymättömään pimeyteen, ja hänen sielunsa on täynnä tuota ainoata kysymystä: mikä on tämä Jumala ja mikä on tämä elämä. Ja silloin ihminen myöskin vaistomaisesti tietää ja tuntee sisässään, että hänen täytyy kysyä sitä toisilta ihmisiltä, sillä onhan hän kuullut, että on ollut ihmisiä, jotka ovat sanoneet tietävänsä, jotka ovat sanoneet, että he tuntevat tuon Jumalan ja tietävät totuuden. Totuudenetsijä saa tämän ajatuksen selvänä eteensä, ja hän ymmärtää, että hänen täytyy ottaa selvää niistä, jotka ovat sanoneet jotakin tietävänsä, ja sitten siitä, mitä he väittävät tietävänsä. Ja totuudenetsijä, joka yhä enemmän varmistuu siinä tiedossa, että on ollut niitä ihmisiä, jotka ovat väittäneet tietävänsä, lähtee silloin luonnon mukaisesti aivan kuin pakosta etsimään totuutta sillä tavoin, että hän tutkii kaikkia maailman uskontoja, kaikkia maailman viisaita ihmisiä, kaikkia niitä, jotka ovat sanoneet tietävänsä. Hän ei voi olla totuudenetsijä muulla tavoin. Hän ei voi olla totuudenetsijä sillätavoin, että hän sanoo: Jumala, ilmoita itsesi minulle. — Sehän on liian rohkeata Jumalan edessä. Kun ihminen sillä tavoin uskaltaa sanoa, niin hänellä on pitkä menneisyys takanaan. Mutta jos hänellä ei ole sitä menneisyyttä takanaan, niin hän tuntee, että

hänen täytyy kulkea sitä tietä, että tutkii kaikkia uskontoja, Viisaitten lausuntoja. Hän siis tutustuu kaikkiin maailman uskontoihin.

Tämä kaikki kuuluu aivan suorastaan siihen kristillisen pyhityksen tien ensi askeleeseen jota nimetään kutsumukseksi. Harva ihminen voi tulla Kristuksen luo, ellei hän ole sitä ennen tutkinut maailman kaikkia viisaita. Sillä ihmisellä, joka tahotoisi aivan ilman muuta suoraan tulla Kristuksen luo, täytyy olla suurenmoinen menneisyys takanaan, sillä jos asia olisi niin selvää, että tultaisiin Kristuksen luo koska vain ja millä hetkellä tahansa, niin silloinhan ei olisi kysymyksessä mikään pyhityksen tie. Mutta koska elämä on tie, niin Kristuksen luo tullaan juuri uskonnon kautta. Kukaan ei voi lähestyä Kristusta, joka ei ole Buddhan edessä ollut polvillaan. Kuka voi Buddhaa ymmärtää, jos ei ole tutustunut Intian kaikkiin vanhoihin kirjoihin. Kuka voi Krishnaa ymmärtää, joka ei ymmärrä kaikkia muita suuria uskontoja, ja joka ei ole kaikkia Persian, Kiinan ja Japanin uskontoja tutkinut. Jos hän ei ole niitä kaikkia tutkinut, niin kuinka hän voi todella tulla Kristuksen luo. Kristuksen luo voi kyllä tulla, mutta aivan ahtaalla tavalla. Mutta kun ihminen on totuudenetsijä, ponnistellut kaikissa

toisissa uskonnoissa, koettanut kaikkia ymmärtää, silloin avautuu hänelle tie Kristuksen luo.

Meidän aikanamme Madame Blavatsky, joka toi tähän maailmaan teosofisen liikkeen, juuri toi vertailevan uskontotutkimuksen ja tuon itämaalaisen filosofian ja uskonnon harrastuksen, joka sitten vie Kristuksen luo, Maailmansielun, Aalajan, mystillisen Kristuksen, Kosmillisen Kristuksen tai niinkuin Madame Blavatsky sanoo Kristus-prinsiipin luo. Me emme voi tulla Kristuksen luo, jollemme ole kulkeet hengessämme uudestaan sitä historiaa, jonka me ihmisinä ja ihmiskuntana olemme eläneet. Kosmillinen Kristus ilmenneenä Jeesus Natsarealaisessa on niin mullistava, niin suuri, niin uusi, että todella on välttämätöntä kulkea hengessään ihmiskunnan mukana voidakseen sitten tulla Kristuksen jalkojen juureen.

Tämä kaikki kuuluu kutsumukseen. Uskonto-opissakin nimenomaan sanotaan, että Jumala kutsuu ihmisiä Kristuksen luo, mutta tämän meidän teologiamme on unohtanut; alkuaan se kyllä tiedettiin, että Kristuksen luo ei tulla noin vain. Sentähden se Kristus, jota teologia tarjoaa ihmisille, on järjen kannalta aivan epähistoriallista ja järjetöntä, epäfilosofista. Se on ainoastaan tunteen maailmassa vas-

taan otettavissa jossakin määrin. Tuo kristuskäsite itsessään, Jumalan Pojan käsite itsessään, on niin ylevä, niin korkea, ja on Jeesuksen kautta tullut niin lähelle ihmiskuntaa, että vaikka siitä asiasta puhutaan aivan järjettömiä ja vaikka sitä esitetään aivan epäloogillisella ja epäfilosofisella tavalla, niin se kuitenkin puhuu tunteelle. Sentähden tämä kristikunta on sellaisessa asemassa, kuin se on. Sentähden on parin tuhannen vuoden aikana ollut olemassa kristinusko, vaikkakaan se ei ole ollut sitä, mitä Jeesus tahtoi antaa. Mutta kuitenkin on jotakin olemassa. Kirkot ja teologit saivat käsiinsä jotakin niin korkeata, että vaikka se esitetään vääristetyssä muodossa, niin se ei voi silti olla vaikuttamatta. Sentähden ihmiset täällä länsimailla tuntevat sen vaistomaisesti, ja heidän polvensa notkistuvat vavisten Kristuksen eteen.

Kun ihminen totuudenetsijänä on etsinyt, ajatellut ja tutkinut ja tutustunut vanhoihin uskontoihin, kun hän on seisonut aivan kuin Buddhankin edessä ja kuunnellut hänen opetuksiaan, silloin ihminen on valmis ymmärtämään Kosmillista Kristusta, joka ilmeni Jeesus Natsarealaisessa. Jeesus Natsarealaisessa ilmeni Kosmillinen Kristus suurenmoisella tavalla, vielä suurenmoisemmalla tavalla kuin enti-

sissä profeetoissa. Jeesus Kristus toi Jumalan maan päälle. Kaikkihan he olivat tuoneet Jumalaa maan päälle, mutta Jeesus Kristus toi Jumalan. — »Ken minut näkee, näkee Isän,» sanoo Jeesus. Hän oli kyllä tietoinen siitä, että näin selvää ja korkeata esitystä, ja sanoisimmeko näytettä Jumalan elämästä, ei ole voinut olla ennen. Jeesus Natsarealainen ei tietenkään siitä tuntenut mitään ylpeyttä; sellaisia tunteita ei enää mahtunut korkeaan Mestariin. Ei Buddhakaan olisi mitään sellaista voinut tuntea. Jeesus tiesi kuitenkin suuressa voittamattomassa rakkaudessaan, että nyt Jumala on tullut minun kauttani hyvin lähelle ihmisiä.

Ihminen on totuudenetsijänä kärsinyt sieluntuskia, ponnistanut älyään ja kulkenut ehkä murheellisen näköisenä, niin että ihmiset ovat ihmetelleet, mikä synkännäköinen olento tuo on. Silloin tulee kääntyminen, heräyminen. Ihminen on elänyt askeettisesti; mikään ei maistu hänelle; hänellä on vain tuo yksi ainoa halu, tietää totuus. Kun ihminen on tällaista tietä kulkenut vuosikausia tai useamman elämän aikana, niin silloin tulee se hetki, jolloin kutsumuksen jälkeen tulee tuo herääminen, tuo kääntymys, tuo mielenmuutos. Silloin on aivan kuin hänessä kaikuisi Jeesuksen sanat: »Muuttakaa mie-

lenne, sillä Jumalan valtakunta on lähestynyt.» — Silloin nämä sanat alkavat kaikua hänessä itsessään, ja hänessä tapahtuu sitten jonakin päivänä ihmeellinen herämys.

Mikä on tämä herämys? Hän saa nähdä Kosmisen Kristuksen; nähdä Kosmillisen Kristuksen salaisuuden; hän saa nähdä, niinkuin voimme sanoa Paavalin sanoilla, Jumalan Pojan, samalla tavoin kuin Paavali näki Jumalan Pojan Damaskuksen tiellä. Jeesushan oli jo silloin kuollut ja noussut taivaisiin. Paavali näki Jeesus Kristuksen Damaskuksen tiellä, mutta se ei ollut ainoastaan tuo persoona Jeesus Natsarealainen. Ei se olisi mitään, jos näkee jonkun kummituksen. Ei se ole mikään herämys. Vaikka heräämiseen, varsinkin siinä intensiivisessä muodossa, kuin se oli Paavalilla ja sillä tavalla kuin se on jokaisella totuudenetsijällä aikaa myöten, vaikka siihen heräämiseen myöskin kuuluu se, että näkee joko Jeesus Natsarealaisen tai hänen enkelinsä tai Mestarin, niin pääpaino ei kuitenkaan ole siinä, vaan pääpaino on siinä, että näkee Kosmillisen Kristuksen salaisuuden, näkee Jumalan Pojan, näkee Jumalan Pojan salaisuuden. Se oli tämä, joka sokaisi Paavalin Damaskuksen tiellä, se oli tuo, joka teki Stefanuksen kuoleman autuaaksi, kun hänet

kivitettiin, kun hän näki, että Jumalan Poika on tämä suuri ihmeellinen elämä koko tämän meidän elämämme takana. Se on se täydellinen, taivaallinen ihminen, joka elää meissä jokaisessa, vaikka me emme ole tietoisia siitä, että sen siemen on laskettu meihin. Mutta herämyksen hetkellä, jolloin totuudenetsijä näkee tämän Kosmillisen Kristuksen, hän näkee, että Kosmillinen Kristus on tässä ihmiskunnassa, kaikissa ihmisissä, kaikissa eläimissä, koko luonnossa, kaikkialla. Se täyttää koko tämän maapallon, ja ihmisissä se odottaa heräymystä. Todellinen herämys on sitä, että ihmisyksilö herää näkemään Kosmillisen Kristuksen ja samalla sitä, että Kosmillinen Kristus herää inhimillisessä ihmisyksilössä.

Tämä herääminen tai kääntymys tai mielenmuutos on suurenmoinen psykologinen ja voisimme yhtä hyvin sanoa Okkultinen kokemus, suurenmoinen henkinen kokemus ihmisyksilölle. Ei sen suurempaa kokemusta ole, kuin että saa nähdä Jumalan Pojan ja saa nähdä, että Jumalan Poika on minussa. Jumalan Poika on kaikissa, mutta minä näen nyt Jumalan Pojan itsessäni. Hän elää minussa. Kosmillinen Kristus on suuri henki tässä meidän maapallomme elämässä ja meidän aurinkokuntamme elämässä ja

koko maailmankaikkeuden elämässä. Sen hän näkee ja tajuaa. Me emme löydä sanoja sellaisen aistimuksen, sellaisen kokemuksen ja näkemisen kuvaamiseksi, sillä kaikki sellaiset sanat kuin näkeminen ja kuuleminen ja tunteminen ovat köyhiä, puolinaisia; ne ilmaisevat niin kovin vähäisen siitä aistimuksesta, siitä tiedosta ja tuntemisesta, mistä nyt on kysymys. Heräämisen jälkeen ihminen on kristitty. Ei ihminen ennen sitä ole voinut olla kristitty. Hän on ollut totuudenetsijä. Hän ei ole ollut minkäänlaisen uskonnon todellinen jäsen, tai kuinka sen sanoisi. Totuudenetsijän ei pidä olla ahtaassa merkityksessä protestantti, roomalais- tai venäläiskatolilainen, juutalainen, buddhalainen, zoroasterilainen tai hindulainen. Hänen ei pidä olla mitään sellaista missään ahtaassa ja kiihkoisessa merkityksessä. »Minä olen totuudenetsijä. Pois minusta ahdasmielisyys. En minä tahdo uskonnollisia muotoja; minä tahdon totuutta, elämää ja Jumalaa.» Ja nyt kun hän on näitä kaikkia uskontoja tutkinut, hän ei ole röyhkeä, jos hän sanoo: Minä tahdon nähdä sinut, oi Jumala. — Hän on tehnyt niin paljon. Hän on rukoillut, paastonnut, hän on väännellyt tuskissaan; hänen sielunsa on hajonnut palasiksi tuskasta, kun hän on etsinyt totuutta.

Kun totuudenetsijä on kaikessa nöyryydessään osannut sanoa: »minun täytyy nähdä sinut Jumala», silloin hänelle tulee tuo heräymys, tuo kääntymys, tuo mielenmuutos, ja hän saa nähdä Jumalan, hän saa nähdä Kosmillisen Kristuksen, Jumalan täydellisyysajatuksen ihmisestä, kosmillisen ohjelman, olemassaolon suunnitelman. Hän saa nähdä, että se on elämää. Kosmillinen Kristus ei ole mikään ajatusmuoto tai suunnitelma, niinkuin me voimme laatia suunnitelmia jonkin työn suhteen. Kosmillinen Kristus on elävä todellisuus. Kun ihminen saa tämän nähdä, niin hän tulee kristityksi. Minä en suinkaan tarkoita, että hänen pitäisi välttämättä nimittää itseään kristityksi. Se on tietysti hyvin lähellä täällä länsimailla, mutta meidän ei pidä ajatella, että joku juutalainen tai muu olisi suljettu pois Kosmillisesta Kristuksesta. Joku juutalainen tai buddhalainen tai hindulainen voi olla hyvin välinpitämätön ns. kristinuskoa kohtaan. Hän näkee siinä vain lasten lorua. Hindulainen filosofia on niin järkyttävää ja niin suurenmoista. Eivät hindulaiset välitä siitä, vaikka lähetyssaarnaajamme koettavat käännättää ihmisiä Intiassa kristinuskoon. Itämaalaiset sanovat, että täällä itämailla saa vapaasti julistaa kristinuskoa, sillä ainoastaan ne ihmiset täällä, joilla on huonoa aineel-

lisesti, kuuntelevat. Jokainen hindulainen, joka todella ymmärtää oman uskonsa, ei kallista korvaansa sellaisille loruille. Mutta meidän täytyy sanoa, että viime vuosikymmeninä, n. 20 vuoden aikana, on itämaille tuotu myös toista kristinuskoa, ilman mitään julmia käsityksiä armosta, kadotuksesta yms. Jotkut ovat todella vieneet sinne Kristuksen ja sanooneet: »Tutkikaa, kuka Kristus on. Nähkää, että hän on ihmiskunnan siveellisesti korkein olento, joka nousee yläpuolelle kaikkia toisia. Jos Buddha oli kuinka viisas ja salaperäinen tahansa, hänellä ei ollut sitä ääretöntä voiton riemua, mikä on ylösnousseella Kristuksella. Buddha ei voinut sillä tavoin auttaa ihmisiä, että hän olisi voinut kutsua heitä Jumalan luo onneen ja autuuteen, vaan hän ainoastaan näytti, kuinka olemassaolo on toivotonta ja kuinka ihmisten on vapauduttava tästä toivottomasta persoonallisesta, itsekkästä elämästä. Siis kylläkin aivan totta, mutta se ei sillä tavalla innostuta, nosta ja auta ihmisiä kuin se julistus, mikä on Jeesus Kristuksella. Elämän pohjasävelenä on autuus ja hyvyys. Ja hyvyys asuu sinussa. Tule hyväksi.»

Tämä Jeesus Kristuksen elämänymmärrys ja ilosanoma, evankeliumi, on niin uusi, niin yliluonnolli-

sen korkea, että se voittaa nyt aivan itsestään paljon alaa itämailla. Meidän ei tarvitse millään tavoin kieltää Buddhaa tai muita suuria profeettoja. Itämaalaisetkin saavat ikäänkuin vielä korkeamman ihanteen, joka vaikuttaa niin, että he tuntevat sanomatonta rakkautta Buddhaakin kohtaan ja ymmärtävät häntä. Ne ovat jo erikoisia kristityitä, jotka voivat viedä Kristusta itämaille. Ei niitä ole monta, — yksi tai kaksi. Ja „se on ainoa, minkä me tarvitsemme, kun me olemme kaikkiin maailman uskontoihin tutustuneet. Me silloin luemme tämän kristinuskon yhdeksi uskonnoksi. Senkin me olemme perinpohjin tutkineet, jotta me sitten voisimme tulla Kristuksen luo, jotta me sitten voisimme herätä Kosmillisessa Kristuksessa. Kyllä sen ihmisen täytyy olla ilman pelkoa, ilman arkuutta, ilman mitään omantunnon vaivoja, ilman ahdistusta, ilman huolta, ilman kaikenlaisia persoonallisia, turhia sieluntuskia, ja aivan vapaa, joka Kristuksen luo voi tulla. Tai jos hänellä on kaikenlaisia huolia, niin hän huomaa, että ne pyyhitään pois. Jos hänen karmansa on sellainen, että hän saa nähdä Kosmillisen Kristuksen, niin silloin kaikki hänen huolensa, kaikki hänen murheensa ja surunsa, kaikki hänen huonoutensa

loittonevat hänestä. Kun hän herää, niin hänen persoonallisuutensa muuttuu.

Tämä herääminen, tämä elävöityminen Kosmilliseen Kristukseen ei tietysti tule vasta silloin, kun ihminen on täydellinen olento. Hän ei voi tulla täydelliseksi ilman Kristusta. Tietenkin hän ponnistaa niin paljon kuin mahdollista. Hän on askeetti. Hän kiduttaa itseään. Hän paastoo. Hän rukoilee. Hän tekee kaikkea tätä, ja hänen omasta mielestään mitään saavuttamatta. Mutta sitten kaikessa tässä heikkoudessa, mitättömyydessä ja huonoudessa hän herää Kosmillisen Kristuksen näkemiseen, ja silloin hän myöskin samalla tietää: minä tulen voittamaan koko tämän näkyvän elämän ja koko tämän näkyvän persoonallisuuden, jota nimitän itsekseni, mutta joka ei ole minun itseni sen enemmän kuin mikään muukaan. Minun täytyy sitä kasvattaa, vapauttaa se ja nostaa se pois kaikesta turhanpäiväisyydestä, kaikesta synnistä ja kärsimyksestä, kaikesta epätäydellisyydestä, mutta sehän ei olekaan mitään vaikeata. Kristukselle on kaikki mahdollista. Tämän ihminen niin selvästi näkee, ja näkee tämän oman korkeamman minänsä kannalta, että hänen persoonallisuutensa, joka on hänen ulkopuolellaan, on tavallaan merkityksetön asia, vaikka tämä perso-

nallisuus on hänelle annettu. Oman ovensa edusta hänen on ensin lakaistava. Ei hänen tule mennä toisia pistelemään ja tuomitsemaan. Hänhän on juuri saanut oman persoonallisuuden, joka hänen toimestaan tulee täydelliseksi. Se hänen on puhdistettava, ja samalla kuin hän puhdistaa omaa persoonallisuuttaan, hän auttaa myös toisia. Se käyttää välistä hyvin hellää ja rakastavaa kieltä, mutta joskus sangen ankaraakin. Se ehkä välistä nuhtelee ja pauhaa, mutta sehän on kaikki tuon korkeamman kannalta, sen nimessä. Ei se ole tämä persoonallisuus, joka tätä tekee.

Sentähden, kun ihminen totuudenetsijänä on herännyt, ja siis kääntyy ja tuntee, että hän alkaa uutta elämää, niin tulee tuo kolmas askel: vanhurskauttaminen. Tämä vanhurskauttaminen on se kohta, johon kristikunnassa aina pysähdytään. Siitä eteenpäin ei monikaan ole päässyt, ainoastaan jotkut ns. pyhimykset, joita ei ole niin hirmuisen paljon. Katolinen kirkko on julistanut joitakin pyhimyksiksi, ja nehan voivat olla pyhiä ihmisiä, ja siellä täällä pitkin kristikuntaa on ihmisiä, jotka kulkevat pyhityksen tietä, astuvat vanhurskauttamisen askeleita, vaikkeivät itse sitä niin tiedäkään.

VII

Vanhurskauttaminen ja uudestisyntyminen

Vanhurskauttaminen, uudestisyntyminen ja kirkastus ovat kristillisen uskonopin mukaan kolmantena, neljäntenä ja viidentenä askelena ns. pyhityksen tiellä eli armonjärjestyksessä. Edellisessä luvussa kerroimme kahdesta ensimmäisestä askelesta, kutsumuksesta ja kääntymyksestä. Ja kuten muistamme edellisistä luvuista, niin sitä ennen puhuimme tästä pyhityksen tiestä tai sitä vastaavasta tiestä vanhojen uskontojen järjestelmissä. Sillä aina on ollut, senhän me olemme uskontoja tutkiessamme huomanneet, jonkinlainen armonjärjestys tai pyhityksen ja puhdistuksen tie, joka ihmisen pitää kulkea. Ja me tiedämme, kuinka esimerkiksi vanhassa vedaantalaisessa, hindulaisessa uskonnossa erotettiin neljä tai viisi tällaista askelta. Ensimmäinen oli

viveeka ja toinen *vairaagja*, ja me huomaamme, kuinka ne vastaavat *kutsumusta* ja *kääntymystä*. *Viveeka* on kyky erottaa todellinen ja epätodellinen toisistaan ja *vairaagja* on välinpitämättömyys epätodellisesta. Ja *kutsumus* eli *viveeka* oli sitä, joka vastasi todellisuuden havaitsemista, sekä *kääntymys*, joka vastaa *vairaagjaa*, on välinpitämättömyys epätodellisen, haihtuvaisen, suhteen. Ja sitten seurasi *Shatsampatti* eli kuusi hyvettä. Mainitsimme, että kun ihminen on saavuttanut välinpitämättömyyden, näkee todellisen ja epätodellisen, kuinka tässä näkyvässä elämässä kaikki on epätodellista ja sitten on saavuttanut hengessään väsymyksen kaiken epätodellisen suhteen, hänelle silloin alkaa elämä, jossa hän tavoittelee todellisuutta ja totta. Ja tässä elämässä hänen täytyy edistyä askel askelelta, harjoittaa itseään kaikin tavoin. Ensimmäisiä tuossa *shatsampattissa* oli ajatuksen hillitseminen. Ihmisen täytyi harjoittaa itseään ja saavuttaa enemmän valtaa oman kuolevaisen persoonallisuutensa yli ja lopulta yhtyä korkeampaan ja saavuttaa ne hyveet, joihin viitataan tässä *shatsampattissa*. Sitten hänessä heräsi *mumuksha* eli sanomaton kaiho pelastukseen. *Kutsumus* ja *kääntymys* eivät ole aivan samoja kuin vanhat *viveeka* ja *vairaagja*, sentähden että me

tässä kristillisessä järjestelmässä tulemme tekemiin Uuden Liiton kanssa. Koetimme edellä huomauttaa, kuinka elämän ehdot nyt ovat muuttuneet Jeesus Kristuksen jälkeen. Nyt eletään Uudessa Liitossa, nyt Jumalan Poika ei enää ole kaukainen, saavuttamaton ihanne, jota ihminen tavoittelee ja jonka ihminen ennen sai nähdä pitkien ponnistusten jälkeen. Nyt Jumalan Poika, mystillinen Kristus, tuo Isän Jumalan täydellisyysajatus, joka piilee kaikkialla, on lähellä ihmistä. Se oli ennen niin korkealla tasolla, että ihmisen täytyi kovasti ponnistaa Vanhassa Liitossa, ennenkuin hän voi nähdä Jumalan Pojan. Mutta nyt tässä kristillisessä järjestelmässä kaikki kohdistuu siihen, että ihminen näkisi Jumalan Pojan, että hän saavuttaisi sisässään henkisen tietoisuuden siitä täydellisyysihmisestä, joka piilee jokaisessa ihmisessä. Tämä on nyt tullut lähemmäs ihmiskuntaa. Se, mikä ennen oli kaukainen saavutus, on nyt kuin alkusaavutus, ei kuitenkaan niin helppo ja mitätön alkusaavutus, että sen voisi ilman muuta omistaa uskossa, vaan sellainen, jonka varmasti saavuttaa, kun alkaa totuutta etsiä, eikä ennen kuin on tutkinut kaikkia muita uskontoja, syventynyt niiden henkeen ja sitten todella nähnyt, että ihmiskunnan ja jokaisen yksilön pelastus on

tässä Jumalan Pojassa, joka on meitä niin äärettömän lähellä. Tämä on yksilön välttämätön ymmärtää; se pitää ikäänkuin nähdä — on vaikea käyttää muuta sanaa kuin »nähdä» —, vaikka alussa, kun ihminen tulee tietoiseksi Jumalan Pojasta, hän ei välttämättä näe silmillään sitä, minkä hän myöhemmin näkee. Jonkinlaisella intuitiivisella, sisäisellä vakaumuksella hän tajuaa tuon täydellisyyden, mikä on ihmisen edessä ja mikä meidän jokaisen on saavutettava, Tähän hän tulee kutsumuksen jälkeen. Kääntymys on sitten siinä, että hän tajuaa ja näkee Jumalan Pojan. Ja silloin tulee kysymyseen se usko, josta Jeesus Kristus ja Paavali ja muut apostolit kertovat kirjoituksissaan Uudessa Testamentissa. Ihmisen on täytynyt ensin tulla totuudenetsijäksi. Hän ei saa rauhaa, ennenkuin hän kaikin tavoin on itseään harjoittanut ja treenannut, ponnistanut älyään, ja etsinyt totuutta kaikista kirjoista ja kirjoituksista. Sitten vasta, kun hänen etsiminsä on tullut aivan elämän ja kuoleman kysymykseksi, Jumalan kutsumus tulee hänen luokseen kääntymyksessä, siinä, että hän näkee Jumalan Pojan. Ei ennen.

Meidän ei siis tarvitse ajatella, että se on niin mitätön asia, että sen koska tahansa saavuttaa. En

sano, etteikö ihminen voisi tehdä paljon psykologisia kokemuksia sitä ennen. Ihminen, joka on vajonnut syntiin ja jonka omatunto häntä soimaa, tulee esimerkiksi synnintuntoon, vaikkapa jossain uskonlahkossa. Häntä vapisuttaa sisäinen tieto siitä, että on elänyt synnissä. Mutta ei ihminen pääse synnintuntoon, ellei hän ole sitä ennen taistellut paheitaan vastaan. Jos ihminen on esimerkiksi juoppo ja ajattelee, ettei muuta inhimillistä elämää ole, kuin että saa nauttia alkoholijuomia, niin, niin kauan kuin hän sillä tavoin ajattelee ja puolustaa itseään, hän ei voi tulla synnintuntoon ja katumukseen, niinkuin sanotaan kristillisellä kielellä. Hänen on täytynyt sisässään, omassatunnossaan, joskus tuntea, että tämä hänen elämänsä on väärää ja huonoa ja että hänen pitäisi päästä siitä irti. Silloin hänelle voi tapahtua jossakin herätyskokouksessa, että käy kuin vavistus hänen sielunsa läpi ja hän tuntee tahtovansa luopua huonosta elämästään. Tämä on hyvä psykologinen kokemus. Ja kuta kauemmin sitä kestää, sitä enemmän ihminen voi tulla valaistukseen. Sitä voi kestää kuusi kuukautta, ehkä kolme vuotta, ehkä kymmenen vuotta, ja silloin hän ei lankea niihin himoihin, mutta sitten tavallisesti tapahtuu muutos, ja hän lankeaa. Tuollaiset uskonnolliset,

psykologiset ilmiöt eivät ole aivan todellisia, niin kauan kuin ihminen ei ole ollut niin kokonaan totuudenetsijä, että hänen järkensä, tunteensa ja koko olemuksensa on mukana tässä heräilyssä. Hänen kutsumuksensa täytyy olla läpeensä elävä, ennenkuin hän voi tulla siihen kääntymykseen, joka tosiasiassa kuuluu tähän Uuteen Liittoon ja Uuden Liiton pyhityksen tiehen.

Mutta jos otaksumme, että ihminen on ollut todellinen totuudenetsijä monen elämän aikana ja nyt, kun hän on jälleensyntynyt Jeesus Kristuksen jälkeen, sekä käy läpi tuon todellisen kääntymyksen ja aivan selvästi oivaltaa ja näkee, että täydellisyys on ihmiselämän päämäärä, että täydellisyys on Jumalan Poika, se elävä ihanne, mikä on tässä maailmankaikkeudessa, silloin tulee hänen eteensä vanhurskauttamisen aste, vanhurskauttamisen tie. Mutta jos ihmisellä ei ole sitten mitään tietoa siitä, miten hänen tulee menetellä, niin hän voi pysähtyä, ja vanhurskauttaminen, joka kyllä tapahtuu hänessä itsessään, kun hän on uskollinen kääntymyksessä, kuitenkin tapahtuu niin hitaasti, että hän kadottaa liian paljon aikaa, jota vastoin, jos hän saa ohjausta, miten hänen on meneteltävä, hän voi astua eteenpäin nopeasti.

Kristinopissa, dogmatiikassa, sanotaan, että se on usko, joka vanhurskauttaa. Ja varsinkin meidän protestanttisessa maailmassamme sanotaan, että usko yksin vanhurskauttaa; Paavalin sanojen mukaan tulemme vanhurskaiksi uskon eikä tekojen kautta. Protestanttinen maailma ei oikein hyväksy sitä, että ihmisen täytyy myös suorittaa hyviä tekoja, että ne ovat välttämättömiä ihmiselle, kuten katolinen kirkko sanoo: ihminen ei voi pelastua, ellei hänellä ole uskoa ja ellei hän suorita hyviä töitä. Ja jos ajattelemme ulkonaisesti, jokapäiväisen järjen kannalta, niin sanomme, että tietenkin katolinen kirkko on oikeassa, paljon viisaampi, kun se antaa arvon ihmisen siveellisille ponnistuksillekin. Hyvät työhän todistavat maailmalle, että ihminen on uskovainen. Ja protestanttinen kirkko hairautui suuresti, kun se otti kaiken arvon pois ihmisen hyviltä töiltä,

Ja kuitenkin meidän täytyy sanoa, kun esoteerisesti tai okkultisesti, henkisen todellisuuden kannalta, tutkimme näitä asioita, että Paavali on oikeassa ja paljon syvällisempi kuin tavallinen katolinen kirkko. Hän ymmärtää enemmän. Mutta hän on oikeassa ainoastaan sillä ehdolla, että ymmärrämme, mitä hän tarkoittaa uskolla. Sillä jos ymmärrämme, mitä usko on, silloin on aivan totta, että usko mei-

dät vapauttaa ja pelastaa, vanhurskauttaa, eikä mitkään teot, sillä kuten Paavali sanoo, teot ovat kuin ansiota, ja ne palkitaan ansion mukaan, mutta ihminen pelastuu armosta, kun hän usko. Teot ovat siis ansiota, ja palkka tulee laista, mutta kun meidän ansiomme on uskosta, tulee palkka armosta. Nyt meidän tulee muistaa, että armo merkitsee iloa, onnea, autuutta. Siis, kun ihmisellä on usko, silloin vanhurskauttaminen ja pelastus tulee ilosta ja autuudesta, joka on yläpuolella karman — eli syyn ja seurauksen lain.

Tämä on erittäin tärkeä kohta, se keskuskohta, jonka ympärille kaikki kiertyy. Meidän täytyy ymmärtää näitä näkökohtia voidaksemme sitten nähdä, mitä usko on tässä Uudessa Liitossa. Sillä kun Paavali sanoo, että tekojen mukaan tulee ansiota ja ansiosta tulee palkkaa lain mukaan, niin Paavali itse asiassa puhuu Vanhasta Liitosta ja niistä suhteista, jotka vallitsevat Vanhan Liiton tiellä. Ja kun hän sanoo, että uskossa tulee pelastus ja vanhurskauttaminen ilosta ja onnesta, niin hän sillä kuvaa Uutta Liittoa. — Muistelkaamme nyt, kuinka Vanhassa Liitossa vanhurskauttaminen tapahtui. Sehän tapahtui tavattomin ponnistuksin siten, että ihminen ensin oppi hillitsemään ajatuksiaan, sitten käytöstään, sit-

ten koko luontoaan, ettei mikään voinut häntä järkyttää, ei mikään suru tai tuska vaikuttaa häneen; hänen ruumiinsa tuli niin karaistuksi, ettei kylmä ja kuuma vaikuttanut siihen mitään.

Kaikkia tällaisia asioita ihminen tavoitteli ja saavutti Vanhan Liiton tiellä, ja se oli ansiosta, mitä hän saavutti. Hän turvautui silloin karman ja syy-suhteen lakiin, ja hän tiesi, että jokahetkinen ponnistus tuottaa tuloksen. Kun ihminen istuu mietiskelemään, kun hän ottaa tuon nuoren varsan, jota nimitämme ajatukseksi ja pitää sitä kiinni ja hiljaa ja valitsee jonkin kohteen ajatuksilleen ja sitä pitää mielessään niin kauan kuin tahtoo, kun hän tällä tavoin ponnistelee, niin hän tietää, että hänelle tulee palkka, hänelle kehittyy itsensä hillitsemisestä ajattelemisen kyky, hän kehittyy eteväksi ajattelussa, että hän voi ajatella kuinka vaikeita probleemeja tahansa, ratkaista kuinka vaikeita filosofisia kysymyksiä tahansa, arvostella kaikkia asioita; hänen älynsä, ajatuksensa, kehittyy yhä terävämmäksi. Kun hän kääntää ajatuksensa johonkin asiaan, hän tarkastaa sitä ja tutkii ja ottaa siitä selvän. Ja kaikki tietävät vanhalla tiellä, että heissä kehittyy ehdottomasti tämä kyky. Se tulee ansiosta, palkan lain mu-

kaan, kun ihminen ponnistaa. Ja sitten kaikki muut kyvyt kehittyvät sitä mukaa.

Ja nyt siis syystä kysymme: eikö vanhurskauttaminen tässä Uudessa Liitossa ole myöskin samaa? Siihen tahtoisimme huomauttaa heti, että ennen kuin ihminen edes pääsi kääntymykseen, niin kauan kuin hän vaelsi kutsumuksessa, niin kauan hän harjoitteli kaikkia kykyjä itsessään, koetti oppia ajatusta hillitsemään, hän oli silloin todellinen totuudenetsijä, hän ponnisti päästäkseen totuuden tietoon. Hänellä on jo jonkin verran näitä kykyjä, kun hän kääntymyksessä näkee Kosmillisen Kristuksen, Jumalan Pojan. Hän on jo oppinut käytöstään ja ajatuksiaan hillitsemään; hän on tullut oman sielunsa herraksi, herraksi omassa talossaan; hän ei ole enää orja, vaan niinkuin poika. Ei kuitenkaan läheskään täydellisesti, sillä kun hän näkee täydellisyyden ihanteen, hän näkee myös, kuinka kaukana hän on siitä. Mutta hänellä on hyvin harjoitettu organismi käytettävänä; hän ei ole paheitten ja himojen orja; niistä hän on ennen jo taistellut itsensä ainakin jonkin verran vapaaksi. Nyt hänelle alkaa uusi elämä: hän saa tietää tietäjältä, asiantuntijalta, että tämä vanhurskauttaminen tapahtuu todellisuudessa uskon kautta. Mutta mikä se usko on? Onko se

uskoa tiettyyn filosofiaan ja opinkappaleisiin? Ei, usko on, niinkuin sanotaan Uudessa Testamentissa hebrealaiskirjeessä, luja luottamus niihin näkymättömiin, joita toivoo. Kun ihminen näkee täydellisyiden ihanteen, kun hän tuntee olemuksessaan, että hänessä on tämä siemen, että hänen täytyy kerran tulla täydelliseksi ihmiseksi, kuten esimerkiksi Jeesus Kristus, silloin hän ymmärtää, mitä usko on. Usko on juuri ehdoton, luja luottamus tähän toivotuun täydellisyyteen. Usko on luja luottamus tuohon Jumalan Poikaan, horjumaton usko siihen Kristukseen, joka on kaikkialla ja joka on hänessä.

Onko tämä usko aivan epämääräinen käsite? Eikö esimerkiksi Jeesus Kristus ole antanut mitään ohjeita sen suhteen? Tämä on se tärkeä kohta, jonka ihmiset aina unohtavat. Me tiedämme, että kristikunnassa aina puhutaan uskosta, ja voi olla, että usein ehkä noilla uskovaisilla on käsitys siitä, mitä usko on, että se on uskoa Kristukseen täydellisenä ihmisenä, uskoa Jumalan Paikaan, ja että se usko on juuri tekemisissä täydellisyiden kanssa. Mutta tässä (kristikunnassa ei muisteta eikä tiedetä, mitä Jeesus nimenomaan sanoo: ”Jos te uskotte ja jos uskossa olette minun opetuslapseni, niin silloin tehkää, mitä minä olen käsenyt.” Siten Jeesus Kristus on ku-

vannut meille tätä uskon elämää. Usko ei ole mikään järjen asia. Silloinhan se olisi uskoa tiettyyn filosofiaan. Se voisi olla sunnuntaihyllä; viikolla ei sitä tarvitsisi muistaa. Mutta usko on elämää, sitä, että ihminen aina, yhtä mittaa elää Jumalan kasvojen edessä, tuossa täydellisyyden näkemisessä. Usko on sitä, että ihminen aina elää Kosmillisen Kristuksen läheisyydessä, että hän aina kantaa sisässään ihanetta. Sitä usko on. Ei uskoa voi asettaa syrjään joksikin aikaa, ei panna laatikkoon ja istua itse mukavaan tuoliin ja huoahtaa, että nyt voin vähän levähtää, niinkuin entinen neekeri sanoi: ”Hyvä Jumala, nyt olen uskonut viisitoista vuotta, ja nyt tahtoisin vähän levähtää.”

Jos ihmisellä on usko, niin se merkitsee, että hän elää uudella tavalla, uudessa näkemyksessä, uudessa tietoisuudessa. Hän ei voi hetkeksikään siitä luopua; hänen täytyy aina keskustella Jumalan, Kristuksen, Jumalan Pojan kanssa, täydellisyyden kanssa, kuinka kukin tahdomme sitä nimittää. Jos ihminen uskoo, hän elää aina siinä uskossa. Jos hän istuu teatterissa, hän katsoo näytelmää tarkkaan, mutta on, niinkuin hän ei sitä seuraisi, vaan Jumala hänen kauttaan. Hänelle se voi olla suuri elämys, taide- nautinto, mutta se on elämys Jumalalle, Kristuksel-

le. Ja hän näkee enemmän silloin kuin ne, jotka ovat tulleet huvittelemaan. Hän on paljon onnellisempi; hän nauttii paljon enemmän, tuntee paljon voimakkaammin ääretöntä elämäniloa kuin se, joka tulee nauttimaan, sillä kaikki hänen tunteensa ovat tuhat kertaa voimakkaampia kuin noiden toisten.

Hän, joka elää uskossa, vanhurskautuu vain tiettyllä tavalla, siten, että hän seuraa Jeesus Kristusta ja noudattaa hänen käskyjään. Jeesus Kristushan on antanut meille selvät käskyt Vuorisaarnassaan, ja olemme kaikki monta kertaa ne kuulleet ja niitä ajatelleet: ”älä suutu, — *älä ole epäpuhdas*, — *älä vanno ja puhu turhia*, — *älä vastusta paha*, — *rakasta kaikkia*”, siis viisi käskyä. Ja vaikka ne näyttävät niin yksinkertaisilta, niin me tiedämme, ettei mikään oikeastaan suututa ja loukkaa maailman ihmisiä niin paljon kuin nämä käskyt. Kun ensimmäisessä käskyssä sanotaan, että älä suutu, niin sen noudattaminenhan kääntäisi maailman nurin; kaikki huutavat yhteen ääneen: ”tuohan on sulaa hulluutta; mehän tulemme ulkokultaisiksi!” Aivan niin, jos otamme sen hienouden kannalta, mutta Jeesus onkin tarkoittanut: jos elät Jumalan Pojan elämää, et osaa suuttua hengessäsi. Ja tämä Jumalan Pojan hengessä eläminen alkaa heti ensimmäisenä päivänä, ja

ihminen heti asettaa itselleen juuri nuo käskyt: ”älä suutu, älä ole epäpuhdas, älä vanho, älä vastusta pahaa, rakasta kaikkia”. Hän huomaa, että hänen täytyy elää juuri niissä; hänen täytyy juuri niitä toteuttaa. Ja hän huomaa, että hänen täytyy sanomattomasti keskittää itseään, aina olla tietoinen, jotta ei lankeaisi.

Tämä on vanhurskauttaminen. Se ei ole niinkuin ennen, että yhden tunnin päivässä istuu ja harjoittelee jotakin mietiskelyä, vaan se kestää aamusta iltaan ja illasta aamuun. Ja Jeesus Kristus on sanonut: ”Jos pidät minun käskyni, silloin etenet vanhurskauttamisen tiellä, et muuten.” Ja pian myöskin ihminen silloin huomaa, että kaikkein merkillisin ja tärkein ja kaikkein mullistavin kohta on tuo neljäs käsky: älä ole pahaa vastaan; älä millään väkivaltaisella tavalla, älä aineellisella äläkä henkiselällä pakolla ole pahaa vastaan. Jeesus kertoo tästä vertauksen: joku, joka näki, että rikkaruohot olivat pellolla kasvaneet, meni ja nyki ne pois, mutta samalla veti viljankin taimet pois. ”Anna rikkaruohojen olla, mutta katso, että hyvä kasvaa sinun ulkopuolellasi.” Maailmanparantajat tahtovat aina parantaa toisia.

Tämä Jeesuksen käsky puhuu oikeastaan meidän

kaikkein syvimmälle ja parhaimmalle puolellemme. ”Älä ole paha toisille, mutta näytä yhtä mittaa esimerkkiä: ole itse aina puhdas, suuttumaton, hillitty puheissa, rakasta kaikkia, elä tuossa sanoin kuvaa-mattomassa uskossa; sinun ei tarvitse huolehtia toisista, sillä katso, kaikki ihmiset ovat minulle yhtä kalliit, kaikki ihmissielut tulevat kerran täydelliseksi. Jokaisessa ihmisessä herää, jos ei nyt, niin joskus myöhemmin, ehkä sadan ruumistuksen perästä, sanomaton halu mennä sen Jumalan luo, joka on kaiken takana. Jokaisessa herää kerran halu kulkea totuuden tietä, saavuttaa täydellisyys, unohtaa itsensä, päästä pois kaikesta persoonallisesta, rajoituksesta.” — Auttakaamme siis toisiamme, kerto-kaamme heille, mitä tiedämme elämästä. Meidän ei tarvitse hyökätä toisten kimppuun, ei raadella heitä, vaan ainoastaan näyttää esimerkillä, että yritämme itse kulkea puhtauden, kauneuden, totuuden, rak-kauden tiellä. Se on uskossa vanhurskauttamista. Emme me ehdi ajatella, että meidän pitäisi hankkia itsellemme se ja se hyve; me emme ollenkaan katso itseämme, vaan koko ajan, yhtä mittaa kuljemme kaidalla tiellä aina mielessä Jumalan Poika, täydel-lisyyden ihanne. Kuinka ehtisinkään katsoa, olenko jo edennyt yhden metrin tiellä; minun asiani on

vain yhtä mittaa kulkea Jeesus Kristuksen jäljessä, aina, väsymättä. Ja silloin en vetoa karmaan, silloin olen Jumalan armon, jumalallisen ilon, autuuden, suuren onnen lapsi; olen silloin onnen lain, autuuden lain alla. Ja minä en voi tuntea muuta, kuin että olen sanomattoman onnellinen ja autuas. Tuleehan ihmiselle ns. huolia ja murheita; nehän kuuluvat inhimilliseen elämään, mutta en voi niistä horjua millään tavoin; minä valan niihin kaikkiin iloa, luottamusta, rakkautta. Uskon toisiin ihmisiin; uskon heidän apuunsa, hyvyyteensä; minun ei tarvitse ollenkaan ajatella, että joku olisi paha.

Tämä astuminen vanhurskauden tielle on merkittävä kohta ihmisen elämässä tässä Uudessa Liitossa. Ja kaiken keskuskohta on se, että ihminen ymmärtää tuon neljännen käskyn, ettei hän vastusta pahaa. Silloin vasta hän oppii rakastamaan, silloin vasta hän oppii kärsimään. Sillä hän huomaa, että se, että tahdomme kaikkien menettelevän oikein, meidän mieleemme mukaan, on oikeastaan sitä, että pakennemme kärsimystä, ettemme tahdo kantaa tuota kuormaa, että toinen saisi olla epätäydellinen; me syytämme, ahdistamme, poljemme häntä. Se on vain meidän omaa pelkuruuttamme, pakenemista. Silloin, kun me ymmärrämme tämän pahan vastustamatto-

muuden, silloin vasta osaamme kärsiä; silloin olemme ottaneet toisten taakat päällemme, silloin kannamme toisten suruja ja murheita ja lohdutamme heitä. Vaikka elämä on sanomatonta autuutta ja iloa ja onnea, se on samalla sanomatonta kärsimystä. Autuus on kaiken yläpuolella, mutta persoonallisuus kantaa ristiä, taakkaa, se kärsii.

Kun ihminen on kulkenut vanhurskauttamisen tiellä, hänessä tapahtuu uudestisyntyminen. Mikä on tämä uudestisyntyminen? Uudestisyntyminen on sitä, että minusta tulee uusi ihminen, Jumalan Poika. Ja se tapahtuu, kuten Jeesus Kristukselle. Ääni sanoi Hänelle ylhäältä: ”Siniä olet minun rakas poikani, jonka olen tänään synnyttänyt.” Ihmisestä tulee uusi ihminen; ihminen syntyy ylhäältä; Jumala tunnustaa hänet pojakseen. — Hän on nähnyt jo aikaisemmin täydellisyyden ihanteen, Kristuksen, Jumalan Pojan, mutta se ei ole mitään verrattuna siihen uudestisyntymiseen, jolloin Isä sanoo hänelle: ”Sinä olet nyt minun poikani, jonka olen synnyttänyt.” Ja kun se on ihmiselle tapahtunut, silloin avautuu hänelle kirkastuksen portti, aivan niinkuin dogmatiikassa sanotaan, se jakso, jolloin hän tulee yhä enemmän Kristuksen kaltaiseksi. Silloin Kristus saa

muodon hänessä; ihminen antaa itsessään muodon Kristukselle.

Se on viimeinen askel tällä pyhityksen tiellä dogmatiikan mukaan. Ja se on aivan oikein. Kun ihminen on syntynyt uudestaan, silloin on Kristus syntynyt häneen; hän on tullut tietoiseksi Kristuksesta itsessään; hän on Jumalan Poika, ja hän etenee Jumalan Pojan tietoisuudessa, Kristuksen kaltaisuudessa. Nyt hän kulkee, voisimme sanoa, kirkastuksen vuorelle; nyt hänessä tapahtuu muutos. Hän ei enää elä vain näkyvässä maailmassa — pieni osa hänestä elää näkyvässä maailmassa —, hän elää näkymättömässä maailmassa, joka ei kuitenkaan ole hänelle näkymätön; hänelle avautuu yhä enemmän maailman salattua ihmeellisyyttä; kosmoksen salainen ihme, kaikki ihmeet; kaikki se, josta me emme tiedä, hänelle vähitellen avautuu. Sentähden kirkastus on kirkastusta ei ainoastaan Kristuksen kaltaisuuteen, vaan myöskin kirkastusta samaan tietoon kuin Kristuksella on.

Kun me nyt ajattelemme tulevaa uskonpuhdistusta, silloin huomaamme, että sangen tärkeänä opetuksena tässä uskonpuhdistuksessa tulee juuri olemaan tämä opetus siitä, mitä on käytännöllinen kristinusko, mitä on uskon elämä, mikä on se uusi tie, mikä erottaa Uuden Liiton vanhasta.

146

VIII

Kristus ja Melkisedek

Kristus ja Melkisedek tulevat epäilemättä olemaan kaksi sangen keskeistä nimeä tulevassa uskonpuhdistuksessa. Uskonpuhdistusta ajatellessa tulee mieleen, mitä tavalliset kristityt uskovaiset niin mielellään huomauttavat silloin, kun heidän mielestään puhe on liian vapaata ja menee ulkopuolelle sitä ennakolta määrättyä uskonsisältöä, mikä heidän mielestään on kristinuskoa. Nämä uskovaiset kristityt aina huomauttavat: » — Mutta Raamattuhan sanoo meille niin selvästi, että Jeesuksen veri on ainoa, joka puhdistaa meidät kaikesta synnistä. Ja siitä nimenomaan puhutaan Uudessa Testamentissa, varsinkin Hebrealaiskirjeessä.» — Jos me tarkastamme, mitä siinä sanotaan, niin siinä nimenomaan viitataan siihen, kuinka ennen maailmassa, ennen Kristusta aina oli Välttämätöntä uhrata veriuhrreja Jumalalle. Mutta koska se puhui juutalaisten histo-

riasta, että eläimiä aina uhrattiin Jumalalle — ennen maailmassa saatettiin uhrata ihmisiäkin —, ja kun niitä uhrattiin ihmisten syntien puolesta, niin se oli ennen Kristusta Jumalalle otollista. Mutta Jumala ei siitä välittänyt; Jumalan suosio tuli ihmisille vasta sitten, kun Jumalan oma poika kuoli ristillä. Tämä näin vuodatettu veri pelasti ihmiskunnan synnin kirouksesta, iankaikkisesta kadotuksesta, joka on synnin osa. — Ja vaikka me teosofeina vapaammin selitämme niitä asioita, niin ei tavallinen uskovainen sittenkään tahdo kuulla, kun joku pyrkii poikkeamaan tuossa veriasiaassa. Täytyy sitten selittää, mitä tuolla Hebrealaiskirjeellä on tarkoitettu, mitä tarkoitetaan tuolla veriuhrilla, jos ei ole totta, että se veriuhri pelastaa meidät. — Tietenkin me selitämme, että hänen verensä sai aikaan suuren muutoksen historiassamme, ettemme syyttä ja'a aikaa kahteen jaksoon: aikaan ennen Kristusta ja aikaan jälkeen Kristuksen. Olosuhteet ovat aika lailla muuttuneet Kristuksen jälkeen. Ja totta on, niinkuin Hebrealaiskirjeessäkin sanotaan, että Vanha Liitto on antanut sijaa Uudelle Liitolle. Mutta kuinka tuo verikysymys on selitettävissä? — Koska se kysymys monen mielestä tuottaa paljon päänvai-
vaa, niin ajattelin, että loisimme silmäyksen tuohon

vereen ja veriuhuriin ymmärtääksemme, mikä siinä on totta ja mitä sen takana piilee. Silloin voimme todella ottaa tutkiaksemme Hebrealaiskirjeen, jossa nimenomaan näistä asioista puhutaan ja selitetään uskoa. Hebrealaiskirje on kuin esitys uskosta, uskon voimasta ja tärkeydestä, joka on muodostunut kuin kristillisten kirkkojen peruskiveksi monessa asiassa. Tässä kirjeessä nimenomaan sanotaan, että usko-
vaisia kristityitä voi olla ainakin kahta lajia, nimittäin sellaisia, jotka ovat kuin lapsen kaltaisia ja joita vielä täytyy syöttää maidolla; jotka eivät ymmärrä asioita, vaan ottavat ne yksinkertaiselta ja lapselliselta kannalta ja tyytyvät siihen; mutta sitten on toisia, jotka tarvitsevat vahvempaa ruokaa. Nimenomaan sanotaan tässäkin kirjeessä: »Olisi toivottavaa, että joskus voisi tarjota vahvempaakin ruokaa eikä ainoastaan maitoa.» Ja tuo viittaus muistuttaa meille, kuinka Luukkaan evankeliumissa kerrotaan, että Jeesus kerran eräässä tilaisuudessa avasi opetuslastensa silmät ymmärtämään pyhiä kirjoituksia, siis Raamattua, juutalaisten pyhiä kirjoituksia. Me ymmärrämme, että todella täytyy olla jokin silmä ihmisessä, joka aukenee, ennenkuin hän voi lukea ja ymmärtää pyhiä kirjoituksia. — Olemme edellisissä luvuissa puhuneet tästäkin asiasta; kuinka

vanhassa Intiassa itseharjoitus ja valmistus oli tarpeen, ennenkuin joku brahmana saattoi ryhtyä lukemaan ja ymmärtämään pyhiä veedakirjoja. Saman huomaamme pitävän paikkansa meidän kristikunnassammekin! — Näiden lähdekirjojen mukaan on välttämätöntä, että me ymmärrämme kirjoituksia. Niitä ei voi ottaa aivan sellaisinaan, niitä ymmärtämättä. Ne ovat sellaisinaan myöskin tosia, varsinkin evankeliumit. Emme saa ajatella, että meidän olisi keksittävä jokin uusi tulkinta. Ei, saamme ottaa luonnollisimman tulkinnan, kun otamme kirjan käteemme, mutta emme saa olla ennakkoluulojen sokaisemia. Sentähden on välttämätöntä, että lukiessamme pyhiä kirjoja samalla ymmärrämme niitä sisäisellä tavalla, ymmärrämme, mitä ne merkitsevät. Sillä ainoastaan silloin, kun ymmärrämme, mitä ne todella merkitsevät, jos meillä on ainakin yksi avain johonkin kirjoitukseen, silloin voimme huomata, mitä se sanallisesti merkitsee. Mutta jollei meillä ole tätä sisäistä silmää tietääksemme, mitä pyhät kirjat ainakin jollakin avaimella avattuna merkitsevät, emme osaa ymmärtää niiden sanatarkkaa sisältöä. — Tässä Hebrealaiskirjeessä selvästi viitataan siihen, että nämä kaksi ajanjaksoa, joihin ihmiskunnan historia jakautuu — Vanhan Lii-

ton aika ja Uuden Liiton aika —, ovat saaneet kumpikin edustavan nimen, persoonallisuuden, joka kuvaa ja edustaa noita aikoja. Vanhaa Liittoa edustaa Melkisedek ja Uutta Liittoa jollakin tavoin Kristus tässä Hebrealaiskirjeessä. Kuten muistamme, siinä kerrotaan, että Melkisedek yht'äkkiä esiintyi aivan kuin sellaisena persoonallisuutena, joka on tuttu lukijoille. Hänestä kerrotaan, että hän oli »Salemin kuningas» eli »rauhan kuningas». Hän meni Abrahamia vastaan tämän palatessa kuninkaita voittamasta ja siunasi hänet, ja Abraham antoi hänelle kymmenykset kaikesta. Ja sitten kerrotaan, että tämä Melkisedek oli aivan Jumalan Pojan kaltainen, jolla ei ole isää, ei äitiä, ei sukua. Niin ei ole sanottu kenestäkään ihmisestä ennen, jollemme ota lukuun Aadamia. Ja luonnollista on, että kysymme, mikä tuollainen henkilö on? — Ei minun tietääkseni kristillinen uskon oppi ole mitään hänestä puhunut, eivät teologit ole ottaneet huomioon tätä kertomusta Hebrealaiskirjeessä, jossa omistetaan mitä tärkein sija Melkisedekille. Sillä hänestä kerrotaan nimenomaan, että hän oli ylimmäinen pappi Vanhassa Liitossa, ja että Jeesus Kristus tuli myöskin ylimmäiseksi papiksi Melkisedekin säännösten mukaan. Hän kävi siis kuin Melkisedekin koulua. — Minä muis-

tan myöskin, kuinka nuorena teosofina ja totuudenetsijänä kerran tapasin erään mystikon, vai sanoisinko salatieteilijän, merkillisen ihmisen, joka ei ollut Teosofisen Seuran jäsen, eikä ollut erikoisemmin teosofiaa tutkinutkaan. Hän eleli täällä Suomen maaseudulla yksikseen. Hän kysyi heti minulta: »Oletteko käynyt Melkisedekin koulua?» Ja minun täytyi tunnustaa, etten edes muistanut koko Melkisedekin nimeä, että sellaista oli olemassakaan. — Olin tietysti lukenut uskonoppia niin paljon kuin sitä kouluissa luetaan ja luulin tuntevani tätä kristinuskoa ja olin tutkinut teosofian valossa muitakin uskontoja, mutta Melkisedekistä en ollut lukenut mitään, joten jäin kovasti ihmettelemään ja hämmästyin, kun tuo maalaisukko esitti kysymyksensä. Ja oli kuin olisi ollut hieman halveksiva sävy hänen äänessäänkin, kun minun täytyi tunnustaa: »En ole käynyt sitä koulua». Mutta jos olisin muistanut Hebrealaiskirjeen, niin olisin epäilemättä ymmärtänyt, mitä hän tarkoitti. Sillä niinkuin tiedämme, Hebrealaiskirjeessä sanotaan, että Jeesus Kristuskin tuli papiksi Melkisedekin koulun mukaan. Sen ymmärtäminen on tavattoman tärkeää tässä kristikunnassakin; ja koska se on unohtunut kristikunnassa, niin tuleva uskonpuhdistus tulee siitä paljon

puhumaan. Sillä jollemme ymmärrä Melkisedekiä, emme voi totuudenmukaisesti ymmärtää Kosmillista Kristustakaan. Minun täytyy tietenkin sanoa, että olin kyllä nuoruudessanikin ymmärtänyt Melkisedekin asioita, vaikka en sillä nimellä. Niitä asioita ei nimitetä sillä nimellä. Mutta Melkisedek on se nimi, joka meidän kristittyinä pitäisi tietää. Mutta emme voi vaatia, että itämaalaiset tuntisivat sen nimen, Emme voi vaatia, että esimerkiksi Madame Blavatsky olisi näitä nimiä selittänyt. Hänhän tuli vain kertomaan tosiasioita. Mutta jokainen teosofi on kuullut, mitä Melkisedekin koulu asiallisesti on. (Itämailla käytetään Melkisedekistä nimitystä *Sanat Kumara*. Toim.)

Jokainen teosofihan on kuullut, että miljoonia vuosia sitten annettiin tässä meidän aurinkokunnassamme käsky, että maapalloa oli autettava. Se on siinä kohdassa kehityksessään, että siinä elävä hyvin alkeellinen ihmiskunta ei pääse minkäänlaisella vauhdilla — niin sanoaksemme — henkisesti kehittymään, ellei sitä auteta. Ja silloin toisista tähdistä, varsinkin eräästä, jota on nimitetty Venukseksi, lähetettiin lähettiläitä tänne meidän maapallopillemme, ja tänne perustettiin niin sanottu salainen veljeskunta. Ja salainen veljeskunta muodosti ikään kuin

salaisen, kaikista korkeimman yliopiston meidän maapallollemme. — Vaikka me suorittaisimme mitä tutkintoja tahansa maallisissa yliopistoissamme, niin ei ole mitään takeita siitä, että voisimme päästä oppilaaksi tähän meidän maapalloomme kaikista korkeimpaan yliopistoon; se on salainen ja ihmiskunnalle tietämätön. Mutta ihmiskunnan historian aikana tämän salaisen veljeskunnan toimesta on perustettu uskontoja ja mysteerilaitoksia. Mysteerilaitokset ovat näkyvässä muodossa edustaneet tätä salaista yliopistoa, ja kaikki uskonnot ovat olleet kuin oppilaitoksia niille kansoille, joille ne on annettu. Ihmisiä on kehoitettu kulkemaan eteenpäin, kasvamaan henkisesti, kasvattamaan itseään. Tämä on aina ollut uskonnon sisälllys. Aina se on selittänyt ihmisille: on olemassa ero hyvän ja pahan välillä; sinun ei tule tehdä paha, vaan luopua pahasta; sinun tulee tehdä hyviä tekoja, tulla hyväksi. Ja kun ihminen sitten oli valinnut hyvän elämän ja koetti tulla niin hyväksi kuin saattoi, koetti kasvattaa itseään, silloin hänelle tarjottiin tehokkaampaa apua mysteerilaitoksissa, ja sitten lopuksi aivan kuin salaisen veljeskunnan keskuslooshissa — niinkuin sanotaan. Tämä asia, joka ensi kertaa kuultuna tuntuu aivan käsittämättömältä ja järjettömältä, ei ole

mikään järjetön asia, jos ajattelemme, että on olemassa järjestys tässä meidän maapallollamme. Maailma on kosmos, ja nämä pallot eivät ole mitään turhanpäiväisiä kappaleita, jotka ovat sinkoutuneet sinne tänne, ja jotka vain tanssivat auringon ympärillä. Nythän eivät tiedemiehetkään enää katsele asioita materialistiselta kannalta, vaan tunnustavat, että järjestystä ja järkeä on maailmassa. He myöntävät, että kaikki on tarkoituksenmukaisesti järjestettyä. — Onko sen suurempaa taideteosta kuin esimerkiksi ihmisen ruumis? Jos se on sattumalta syntynyt, niin sehän on suurinta viisautta. Nimityksistä me ihmiset voimme riidellä, sehän on samantekevää, mitä nimityksiä käytämme. Kun ihminen näkee, että järkeä ja järjestystä on elämässä, hän huomaa pian, että koko tämän meidän maailmamme takana on järki ja järjestys, joka on viisaampi kuin mikään muu. Sentähden kiertotähdet voivat olla vuorovai-
kutuksessa keskenään; ne voivat saada apua toisiltaan; silloinkin kun meidän ihmiskuntamme oli ker-
rassaan hapuilevassa lapsuuden tilassa, niin mikä oli silloin luonnollisempaa, kuin että toiselta täh-
deltä, joka oli kehittyneempi kuin meidän maapal-
lomme, tuli apua. Ja kun tämän ymmärrämme, sil-
loin emme ollenkaan ihmettele. Voimme ymmärtää,

mikä Melkisedek oli; voimme ymmärtää, että hän oli juuri niitä ihmeellisiä olentoja, jotka tulivat muualta. Ja Melkisedek oli korkein heistä, jotka tulivat Venuksesta. Hänestä sanotaan Hebrealaiskirjeessä, että hän pysyy täällä ylimmäisenä pappina loppuun saakka. Ei sanota, että Melkisedek olisi huomannut, että hänen työnsä olisi loppunut ja Jumalan Poika olisi tullut hänen tilalleen. Ei, hän jää loppuun saakka. Mutta kuitenkin sanotaan, että Jeesus Kristuksen alkama Uusi Liitto on paljon parempi kuin Vanha Liitto. Mutta koska nimenomaan tässä Hebrealaiskirjeessä myöskin sanotaan, että Jeesus oli käynyt Melkisedekin koulua, että Melkisedek pysyy loppuun saakka, niin silloin ei meillä kuitenkaan ole mitään moitittavaa Vanhaa Liittoa vastaan. Huomautetaan ainoastaan, että Uudessa Liitossa Jeesus Kristuksen jälkeen tie on tullut jonkin verran helpommaksi; ehkä Jumala on tullut jonkin verran lähemmäksi meitä ihmisiä kuin Vanhan Liiton aikana. Ja kun sanotaan, että Jeesus Kristus oli käynyt Melkisedekin koulua, niin ymmärrämme, että se on eräs todistus siitä, että Jeesus Kristuskin oli ihminen, joka monen ruumistuksen aikana oli käynyt Melkisedekin koulua. Sitten vasta siinä ruumistuksessa, jolloin hän oli Jeesus Natsarealainen,

tapahtui merkillinen ihme ja muutos, kun Jeesus kastettiin ja hänelle kuului avaruuksista ääni, joka sanoi: »Sinä ole minun rakas poikani, jonka minä olen tänään synnyttänyt.» Silloin Jeesus Natsarealainen sai yhtyä tässä päivätajunnassaan — niinkuin sanomme — Kosmilliseen Kristukseen. Me ymmärrämme hyvin, että kaikki nuo suuret auttajat, Melkisedekin seuraajat, olivat Kosmillisen Kristuksen seuraajia täällä maan päällä, meidän ihmiskunnassamme, ja koska Melkisedek vieläkin on täällä olemassa, hänkin yhä vielä on Kosmillisen Kristuksen seuraaja täällä maan päällä. — Mutta mikä ero on siis Melkisedekin ja Kristuksen välillä? — Jos Melkisedek seuraa Kosmillista Kristusta, niin kuinka Jeesus Kristus sitten on niin voimakkaalla tavalla Kosmillisen Kristuksen seuraaja täällä maan päällä, että sanotaan: nyt on alkanut uusi aika. — Muistaakamme, että Melkisedek ja hänen seuralaisensa tulivat tänne muualta; he eivät siis olleet läpikäyneet inhimillistä kehitystä meidän maapallollamme, vaan toisella tähdellä. He olivat siis vieraita sillä tavoin kuin joku suomalainen lähetyssaarnaaja on vieras Afrikan neekereille lähtiessään heitä pelastamaan. — He tulivat toiselta tähdeltä ja tahtoivat täällä maan päällä nostaa ja auttaa ihmis-

kuntaa. He tekivätkin sitä. Mutta pääsivätkö he määrätyn rajan yläpuolelle? Eivät, koska he eivät itse voineet persoonallisesti tulla niin lähelle ihmisiä, kuin ainoastaan toinen ihminen voi tulla toiselle läheiseksi. Melkisedek tosin viisaudessaan tietää, minkälainen ihmiskunnan kamppailu täällä maan päällä oli, vaikka hän ei itse ollut samaa koulua käynyt. Hän on ainoastaan täydellinen Jumalan Poika, suuri ihmeellinen rauhan ruhtinas, kuningas, joka tuli tänne maan päälle. Hänen seuralaisensa ovat samoin viisaita; heillä on sääliä ihmiskuntaa kohtaan, mutta heillä ei voi olla rakkautta meitä kohtaan — persoonallista rakkautta. — Jos ajattelemme, että suomalainen lähetyssaarnaaja lähtee Afrikkaan, niin on hyvin vähän luultavaa, että hän persoonallisesti alkaisi rakastaa noita neekereitä. Hän on viisaampi, joka koettaa nostaa heidät pimeydestä; hän on täynnä sääliä; mutta hän ei osaa heitä rakastaa. Hän ei voi persoonallisesti rakastaa esimerkiksi vanhoja neekerimummoja kuin omaa äitiään. Hän ei tunne heitä niin täydellisesti veriheimolaisikseen. Sentähden hänen asemansa on siellä auttajan, opettajan ja lohduttajan, mutta hän ei täydellisesti saavuta heidän luottamustaan ja ymmärtämystään. Puhun teoreettisesti, mutta en ajattele, eivätkö nee-

kerit voisi ajatella näin: »— Hän ei ehkä tunne meitä, meidän puuhiamme, meidän salaisia meno- jamme; nämä meidän viisaamme ehkä tietävät paljon paremmin kaikki nämä asiat.» Ja vaikka nämä neekerit ovat tulleet kristityiksi, he ehkä lähtevät joskus salaisiin merkkipaikkoihinsa, joissa heillä on omat pappinsa; jotka ymmärtävät heitä paremmin.

— Näin voimme ajatella teoreettisesti, sillä en ole ollut Afrikassa enkä voi asettua lähetyssaarnaajien kannalle, mutta otaksukaamme, että asiat ovat näin,

— jos nuo lähetyssaarnaajat tahtovat säilyttää oman arvonsa ja kaavamaisen asemansa. Mutta voivathan lähetyssaarnaajatkin muuttua ihmisiksi ja huomata, että tuo musta neekeri on myös ihminen. — Ajatelkaamme nyt sitten, mikä ääretön ero on, kun toiselta tähdeltä tulee tänne olentoja, jotka eivät kuulu meidän ihmiskuntaamme; kuinka vaikeata heidän on saavuttaa meidän luottamuksemme; kuinka vaikeata heidän on päästä meidän lähellemme. Me ymmärrämme, että he eivät ole yrittäneetkään sitä millään persoonallisella tavalla. — Ei sellainen veljeskunta ole yrittänyt tulla ihmiskunnan lähelle siten, että he tulisivat meidän keskellemme ja ymmärtäisivät meitä persoonallisella tavalla meidän kaikissa heikkouksissamme. Meidän täytyy ymmärtää, että Melki-

sedek ja hänen seuralaisensa tulivat pitämään huolta meistä ja johtamaan meidän henkistä kehitystämme ihmisinä, siis korkeampina minuuksina. He tulivat kuin meidän korkeamman, sisäisen ihmistemme tasolle. Sitä he tulivat kasvattamaan ja kehittämään. Sentähden he ovat lähestyneet ihmistä silloin, kun ihminen korkeiden vihkimysten kautta on voinut tulla vihityksi heidän maailmaansa, siis silloin, kun hän on tullut korkeimman minänsä yhteyteen. Se oli hyvin vaikea ja monimutkainen asia. Eivät tavalliset ihmiset tavanneet heitä sellaisina, kuin he todellisuudessa olivat, ennenkuin pitkän harjoittelun jälkeen heillä meni sellainen sisäinen silmä auki, että he saattoivat tavata heidät toisessa, henkisessä maailmassa. Sentähden Melkisedekin ja hänen seuralaistensa työ jäi aina jonkin verran ulkonaiseksi; todellisuudessa hyvin sisäiseksi, etäiseksi, kaukaiseksi. Me tiesimme aina ennen vanhoissa mysteereissä, että kasvatuksen kautta me pääsimme hyvin korkealle totuuden tiedossa, mutta se oli aina hyvin pitkällistä, vaivalloista ja etäistä. Se oli sentähden mahdollista vain valituille ihmisille. Mutta Jeesus Kristus oli, kuten Hebrealaiskirjeessä sanotaan, meidän ihmiskuntamme ensimmäinen ihminen, joka saattoi ottaa Kosmillisen Kristuksen

kokonaan vastaan. Kaikki suuret uskonnonperustajat, tietäjät, jotka olivat esiintyneet ennen häntä, olivat olleet Kristuksen seuraajia ja varsinkin nuo olennot vieraasta tähdestä. Buddha oli ensimmäinen todellinen Kosmillisen Kristuksen seuraaja meidän ihmiskunnassamme, mutta hän ei kuitenkaan ollut vielä samassa määrin Kosmillisen Kristuksen läpikokema kuin Jeesus Natsarealainen. Voisi sanoa, että Buddhan järki oli kosmillista järkeä, mutta Buddhan sydän ei ollut niin riemullista uskoa ja rakkautta täynnä kuin Jeesus Kristuksen. Jeesus Kristus oli siten varsinaisesti se ihminen, joka alkoi tämän Uuden Liiton. Buddha valmisti sitä, mutta Jeesus Kristus sen varsinaisesti alkoi, sentähden, että hän otti Kosmillisen Kristuksen, Jumalan Pojan itseensä niin täydellisesti, että hän saattoi itsensä sanoa itsestään: — »Joka näkee minut, hän näkee Isän». — Ja mitä tämä merkitsee? Mitä se sisältää, että Jeesus Kristus otti Kosmillisen Kristuksen täydellisesti vastaan? — Se merkitsee sitä, että Kosmillisen Kristuksen tajunta, jonka oli aina täytynyt pysyä astraalisessa maailmassa, oli nyt laskeutunut tähän fyysiseen, näkyvään, persoonalliseen maailmaan. Jeesus oli Hänen täyttämänsä jokapäiväisessä päivätajunnassaan, ja siksi, että yksi ihmi-

nen siihen pääsi, on portti avoinna kenelle tahansa. Nyt voi kuka tahansa päästä Kosmillisen Kristuksen yhteyteen päivätajunnassaan. Ei kenenkään pidä ajatella, että hän pääsisi näkymättömässä maailmassa Kosmillisen Kristuksen yhteyteen. Ei, meidän täytyy elää nyt sillä tavoin, että pääsemme kosmillisen kristustajunnan yhteyteen tässä meidän päivätajunnassamme. Siinä on se suuri ero. Tämän uuden vaiheen ihmiskunnan historiassa — Uuden Liiton — aloitti Jeesus Kristus.

Tämän ymmärrettyämme voimme siirtyä kysymykseen Jeesus Kristuksen verestä. — Sanotaan, että Jeesus Kristuksen veri on kerta kaikkiaan lunastanut meidät kaikista synneistä. Hebrealaiskirjeessä sanotaan: »Mitä varten enää tarvittaisiin uhrata mitään verta, kun Kristus on uhrannut itsensä meidän puolestamme. Nyt on Jumalan Poika itse kuollut ja antanut verensä ihmiskunnan syntien lunastamiseksi; se on tapahtunut nyt kerta kaikkiaan.» — Kuinka tämä on ymmärrettävä? — Pitäkäämme kiinni siitä, että tämä asia kuuluu henkisen elämän mysteereihin. Se on siis henkinen asia eikä mikään ulkonainen, jokapäiväinen, sanoisinko turhanpäiväinen ja leikillinen tapahtuma, vaan se on vakava henkinen asia, — suuri totuus. Siinä on jotakin

ihmeellistä. Kun nyt luemme tällä tavoin Hebrealaiskirjeestä ja myös tiedämme historiasta, että ennen maailmassa kaikissa uskonnoissa aina uhrattiin eläimiä: härkiä, hiehoja, kauriita..., voisi sanoa, kaikkia eläinradassa astronomisina merkkeinä käytettyjä eläimiä — ja eläinten veri puhdisti silloin kaikesta synnistä, kun näin luemme Hebrealaiskirjeestä, niin tietenkin ihmetellen kysymme, olivatko ihmiset todellakin niin äärettömän sokeita, lyhytnäköisiä ja kehittymättömiä, että saattoivat uskoa siihen, että kun tapetaan esimerkiksi kauris, niin se ottaa minun syntini pois Jumalan edessä? — Roomalaisetkin panivat toimeen »hetakombeja», kun he riemuitsivat: he uhrasivat suuria määriä härkiä. — Kysymme: saattoivatko ihmiset olla näin tyhmiä? Mutta toisaalta meidän on kysyttävä, minkä takia emme voi uskoa, kun nyt tapettiin yksi ihminen, koska kerran Jumala on näin verenhimoinen Jumala; onko se sen järkevämpää kuin edellinen, kun ihmiset edelleen uskovat vereen. — Mitä me totuudenetsijöinä — ja sanoisimmeko tietäjinä — tähän vastaamme? — Kun näissä sivistyksissä ja kansoissa yleensä nykyaikanakin vielä on uhrattu, niin sillä on aina ollut jokin maagillinen tarkoitus. Se on mysteeri. Sillä on ollut sellainen tarkoitus, että

sen kautta on irroitettu joitakin voimia luonnossa, joita on käytetty. Sentähden meidän täytyy sanoa, että kaikki tällaiset toimitukset vanhoissa uskonnoissa ja sikäli kuin niitä vielä tänä päivänä toimitetaan maailmassa, sivuavat sitä, jota nimitämme mustaksi magiaksi. Mikäli ne ovat olleet todellisia toimituksia, sikäli papit ovat niillä koettaneet saada jotakin aikaan. Mutta samalla kun nämä uhritoimitukset ovat olleet magiaa, maagillisia tekoja, samalla myöskin aina on koitettu opettaa ihmisille, että ne ovat vertauskuvia. Ja oikeastaan, jos menemme kauemmaksi taaksepäin ihmiskunnan historiassa, niihin aikoihin, joista meillä ei ole ulkonaisia historiallisia tietoja, niin silloin meille selviää, että tämä eläinten uhraaminen oli alussa jotakin aivan muuta, sitä, mitä sen todellisuudessa pitää olla vielä tänä päivänä. Eläinten uhraamisella oli alussa sellainen merkitys, että nämä eläimet olivat ihmisessä itsessään. . Ennen maailmassa, — en osaa sanoa, kuinka pitkiä aikoja — ehkä miljoonia vuosia sitten —, jolloin ihmiset olivat luonnostaan selvänäköisiä, heidän tajuntansa eli vielä astraalimaailmassa. He näkivät, että heissä, heidän sielunelämässään kehittyi ja kasvoi, oli olemassa jonkinlaisia eläimellisiä muotoja: — »Kas, minun sielussani on tuollainen muoto, joka

on aivan kuin härkä». — Toisessa oli sellainen muoto kuin tiikerillä, — käärmeellä . . . Tämä näkyi ihmisen silloiselle selvänäköiselle silmälle. — Meidän ei pidä kuitenkaan ajatella, että nämä ensimmäiset muodot olisivat olleet sellaisen näköisiä, kuin vastaavat fyysilliset eläimet nyt. — Mutta kun fyysilliset ihmiset katselivat toisiaan, niin he saivat sen vaikutelman, että tuolla tuossa on aurassaan sika, — tiikeri, susi... Sellaisen varman vaikutelman ihminen sai toisesta. Ja jos hän osasi katsoa omaa auraansa, niin hän ehkä näki, että hänessä itsessään oli riikinkukko. — Silloin alkuperäinen viisaususkonto opetti: »Eläin on uhrattava; sinun pitää antaa tuon veren valua viimeiseen pisaraan asti. Sinä et . . . pääse ihmiseksi, jollet uhraa tuota eläintä itsessäsi.» — Tämä oli alkuperäinen viisaus eli oppi. Ja kun ihminen saavutti fyysillisen tietoisuutensa, kun alettiin mustassa magiassa vuodattaa eläinten ja ihmisenkin verta, koetettiin selittää, että tuo oli vain symbolista toimitusta, symbolia siitä, että meidän itsemme piti uhrata oma eläimemme. Ja kun näin paljon älyämme, silloin meidän ei ole vaikea jatkaa ja tulla Jeesus Kristuksen uhriin. Sillä jos ihminen oli ollut näissä vanhoissa mysteerikouluissa ja siellä saanut uhrata oman eläimensä

Jumalan kunniaksi, niin tuli hänen eteensä lopulta vaatimus: nyt sinun tulee uhrata oma itsesi. Ja jos usein ajateltiin, että ihmisen uhraaminen — ainakin symbolisena toimituksena — oli liian raaka, otettiin jokin eläin, lammas esimerkiksi, symboliksi tästä ihmisen persoonallisuudesta, -joka oli uhrattava. Lammas on kaunis uhri, sillä se on epäitsekäs joukkoeläin. Lammas on siis kuva ihmisestä, joka on tottelevainen, nöyrä ja alistuvainen, ja nyt kun ihmisen piti uhrata itsensä, niin tästä sopi kuvaksi hyvin lammas. Sentähden sanoivat kaikki, jotka olivat osallistuneet mysteereihin, että jos käytettiin sellaista nimitystä kuin lammas, se tarkoitti ihmisen omaa persoonallisuutta. Ihmisen tuli uhrata itsensä Jumalalle. Ja vielä tänäänkin pitää täydellisesti paikkansa, että kun me uhraamme eläimet itsessämme, niin me tulemme inhimillisiksi. Mutta sitten meidän on vielä uhrattava se inhimillinen ihminen Jumalalle, jotta Jumalan Poika voisi meissä kokonaan elää. Ja tämä on ollut totta aina kaikkina aikoina. Mutta Jeesus Kristuksen jälkeen tämä on nyt totta sillä tavoin, että voimme heti ymmärtää tämän itsensä uhraamisen. Meidän ei tarvitse kulkea nyt sellaista tietä, että uhraisimme yhden eläimen ja sitten toisen. Se oli välttämätöntä ennen, kun

emme voineet kohota oman inhimillisyytemme yli. Meidän oma persoonallisuutemme, oma itsemme, oma itsekkyytemme on uhrattava. Jos osaamme keskittyä omaan itseemme, niin näemme kaikki eläimet siinä ja voimme uhrata kaikki yht'aikaa kerta kaikkiaan uhraamalla oman itsemme Jumalalle. — Ja näin on jäljellä se, että Jeesus Kristuksen veri puhdistaa meidät kaikista synneistä. — Meidän on huomattava, että Jeesus Kristus oli uhrannut itsensä jo ennen sillä tavoin, että uhrasi itsensä. Nyt, kun hän tuli Jeesus Natsarealaisena, hän oli aivan puhdas, viaton olento. Ei niin, etteikö hänessä olisi ollut kaikkea sitä inhimillisyyttä, mitä meissä on tavallisesti, mutta hän oli aivan puhdas, epäitsekäs ihminen; hän kasvoi viisaudessa, onnessa, armossa ja autuudessa Jumalan edessä. Sitten kun tuli se hetki, että hän Jordanin kasteessa otti Kosmillisen Kristuksen aivan kokonaan itseensä, hän tuli sillä tavoin toiseksi ihmiseksi, ettei hän ollut enää tavallinen ihminen. Nyt hän tuli ylimmäiseksi papiksi Melkisedekin rinnalle. Jumala eli hänessä kokonaan. Hän saattoi sanoa: »Kaikki te, jotka seuraatte minua, olette minun oksiani. Minä olen se pyhä viini, joka vuotaa kaikkiin.» Sitä on Kosmillinen Kristus. Kun me ihmisinä synnymme Kosmilliseen Kristukseen,

otamme vastaan Kosmillisen Kristuksen ja tulemme hänen yhteyteensä, kun me synnymme uudestaan, silloin Kristus kokonaan puhdistaa meidät, ja koko meidän puhdistuksemme ja iankaikkinen elämämme on siinä, että tämä Kosmillinen Kristus, elävä voima tunkee meidän lävitsemme. Se on elävä elämä meissä, jotakin, joka meidän pitää kokea. Ei veren uhraaminen ole silloin mikään ulkonainen asia tai toimitus, vaan se on jotakin, jonka pitää tapahtua, joka aina on ihmisyksilön elämässä. Jokaisen ihmisen täytyy lopulta tulla siihen, että hän uhraa oman elämellisyytensä, ottaa vastaan Jumalan Pojan veren ja voiman, joka puhdistaa hänet aivan kuin uudeksi, niin että hänestä tulee aivan uusi luomus. Ja sentähden nämä sanat Hebrealaiskirjeessä ovat äärettömän tosia; meidän pitää ymmärtää ne oikein. Ne ovat sisäisiä, mystillisiä, henkisiä asioita. Nämä tosiasiat on profanoitu jokapäiväisessä kristinuskossa; niistä on tehty jumalanpilkkua. Eikä mistään ole tehty niin paljon pilkkua kuin uskonnollisista asioista, kaikista pyhistä, korkeista asioista. Ei tarvitse mennä kuin omaan kristikuntaamme, jossa on lyöty niin paljon rahaa kaikista pyhistä asioista. — Minä kuulin juuri eräältä ystävältä, että Jerusalemin ulkopuolella on ns. Golgata-kirkko, ja että siellä

näytetään maassa niitä lovia, joissa ristit ovat seis-
seet. Tämä ystävänä huomasi, että noita lovia ei
ollut kuin kaksi, ja lovien välimatka oli niin lyhyt,
että hänen täytyi ajatella, että tässä on pelkkää
humpuukia, jolla ansaittiin paljon rahaa. Se oli suo-
ranaista jumalanpilkkua. — Sentähden on niin ääret-
tömän tärkeätä, että uuden uskonpuhdistuksen
kautta me ihmiset tulemme ymmärtämään, että jos
me emme näe totuutta itse hengessä, niin meidän
ainakin silloin pitää ymmärtää, että se, mitä me
kuulemme, on vertauskuvaa.

IX

Vanhan ja Uuden Liiton mysteerit

Vanhan ja Uuden Liiton mysteerit eroavat oleellisesti toisistaan muotonsa ja menetelmänsä, mutta eivät tietenkään päämääränsä ja henkisen tarkoituksensa puolesta, sillä mysteerit ovat aina aikojen alusta lähtien tähdänneet ihmiskunnan henkiseen, siveelliseen ja älylliseen kasvattamiseen. Tämän me tiedämme, ja sentähden päämäärä on aina aikojen alusta lähtien ollut sama, mutta menetelmät ja muodot ovat vaihdelleet.

Ainahan mysteereissä on pyritty siihen, että ihminen yksilönä pääsisi yhteyteen Kristuksen kanssa. Tietenkään ei silloin Jeesus Kristuksen, vaan Kosmillisen Kristuksen kanssa, sillä Jeesus Kristus ei ollut olemassa muinaisina aikoina sillä tavoin, kuin nyt kohta parin tuhannen vuoden aikana. Kosmillisen Kristuksen yhteyteen on aina pyritty, sillä Kosmillinen Kristus on meidän maailmamme sisäi-

nen henki, meidän Jumalamme täydellisyysajatus, koko tämän maailmankaikkeuden elävä, jumalallinen ohjelma, jota me nyt nimitämme täydellisyysdeksi, ja kun ajattelemme ihmistä, inhimilliseksi täydellisyysdeksi.

Inhimillinen täydellisyys on meidän ohjelmamme tässä meidän aurinkokunnassamme; ja taivaallinen ihminen, nuo »suuret kasvot» on se täydellisyys ja päämäärä, johon koko ihmiskunta pyrkii tietämättäänkin, ja joukko yksilöitä tietoisesti.

Tähän ovat mysteerit koettaneet meitä auttaa. Mysteerit ovat olleet uskonnon sisäisenä puolena, sisäisenä opettajana, ja sentähden ymmärrämme, että kaikki se, mitä nimitämme mysteereiksi, on aina ollut hengessä sama, mutta ero kasvatusmenetelmässä on suuri Vanhan ja Uuden Liiton mysteerien välillä. Jeesus Kristuksen esiintyminen maan päällä, hänen elämänsä ja kuolemansa, muodosti käännekohdan ihmiskunnan elämässä. Ihmiskunnan henkinen kasvu on saanut toisenlaisen muodon ja sisällön, ja ihmisyksilöt voivat nyt pyrkiä toisella tavalla Kristuksen yhteyteen kuin ennen.

Ihmiset eivät tietenkään ole pakotetut kulkemaan Uuden Liiton tietä. Ihmiset voivat vielä tänä päivänä seurata Vanhan Liiton menetelmää, mutta heil-

le tarjoutuu uusi mahdollisuus Uuden Liiton mysteerimenetelmässä.

Mitä nämä mysteerit sitten ovat? Olemme kaikki kuulleet ja lukeneet vanhan ajan mysteereistä, kreikkalaisista, . egyptiläisistä, intialaisista, etelä-amerikkalaisista mysteereistä, joissa ihmisiä puhdistettiin ja kasvatettiin. Historiallisesti kaikista tunnetuimmat näistä ovat meille kreikkalaiset ja roomalaiset mysteerit, ja egyptiläisistäkin tiedetään koko lailla paljon. Niinkuin tiedämme, niin nämä mysteerit näyttävät myöhempinä aikoina olleen jonkinlaisia näytelmäesityksiä, draamoja elämän ja kuoleman, maailman ja luomisen mysteereistä. Kreikkalaiset kirjailijat vakuuttavat yhdestä suusta, että eleysiläiset mysteerit vaikuttivat erittäin kohottavasti ja ihmeellisesti.

Kun ihminen ensin oli käynyt pienemmissä mysteereissä keväällä pääsiäisen aikaan taikka ehkä jo helmi- ja maaliskuussa, niin sitten hän pääsi suurempiin mysteereihin. Senaikaiset kirjailijat ovat antaneet erilaisia tietoja. Toiset sanovat, että ihmiset, jotka olivat olleet mukana pienemmissä mysteereissä, saattoivat jo vuoden kuluttua päästä suurempiin; toiset sanovat, että he saivat odottaa 5—6 vuotta. Kun ihminen oli ollut mukana suuremmissa mys-

teereissä, niin silloin, nuo kirjailijat väittävät, ihminen oli ratkaissut kuoleman salaisuuden: hän oli saanut seistä kuoleman edessä, ja saanut nähdä, kuinka ihmisen käy kuolemassa ja mikä on tämän näkyvän elämän tarkoitus. Siis näin myöhäisiltä ajoilta, jolloin nuo mysteerit olivat ihmisten esittämiä näytelmiä, on olemassa sellaisia tunnustuksia, että nuo mysteerit olivat suuresti kasvattavia, kottavia ja sivistäviä.

Mielemme kääntyy aivan luonnollisesti nykypäivinä vapaamuurarimysteereihin, jotka väittävät polveutuvansa egyptiläisistä mysteereistä. Nämä vapaamuurarimysterithän ovat myös jonkinlaisia symbolisia esityksiä, joitten avulla tahdotaan opettaa erinäisiä siveellisiä, henkisiä ja metafyyillisii asioita. Sentähden sanotaankin, että nämä vapaamuurarimysteerit meidän päivinämme aivan vastaavat näitä pienempiä mysteereitä, joita esimerkiksi Kreikan Eleysiksessä vietettiin pääsiäisen aikaan eli keväällä. — Suurempia mysteereitähän vietettiin syksyllä.

Kun siis pidämme mielessä, että mysteerit herättivät aikalaisissaan aina suurta kunnioitusta, niin me voimme ymmärtää, että ne olivat sangen mer-

killisiä laitoksia, silloin kun ne olivat alkuperäisessä puhtaudessaan ja loistossaan.

Niistä vaiheista, jolloin mysteerilaitokset olivat alkuperäisessä puhtaudessaan, ei ole mitään varsinaisia historiallisia tietoja, mutta me voimme muuten päästä tietoon siitä, minkälaisia ne olivat ennen, ja niistä olemme usein puhuneetkin. Olemme huomanneet, että varhaisimpina aikoina ei käytetty draamallisia esityksiä, vaan silloin itse hierofantti, vihkiä, suuri opettaja, joka opetti kandidaatteja, opetuslapsia, näytti heille aina näyissä, joita hän itse loihti heidän eteensä, niitä asioita, joita hän tahtoi opettaa. Nämä tällaiset näyt eivät suinkaan sinään täydellisesti käsittäneet koko sitä opetusta, jota annettiin, vaan ne olivat ainoastaan silloin tällöin tapahtuvia esityksiä ja opetuksia. Muulloin sai oppilas kasvattaa itseään siveellisesti, henkisesti ja älyllisesti, niin paljon kuin suinkin taisi. Hän ohvelvollinen sen tekemään, sillä jos hän ei itse pyrkinyt ja yrittänyt, jollei hän koettanut kasvattaa itseään siveellisesti ja älyllisesti, hän ei voinut jäädä oppilaaksi. Egyptiläisissä mysteereissä oppilas sai jäädä mysteereiden vangiksi ja palvelijaksi, ja hän ei saanut lähteä enää lainkaan maailmaan. Silloin hän

ehkä tänä aikana saattoi jatkaa itsekasvatustaan ja ehkä silloin suuremmalla menestyksellä.

Nuo laitokset olivat siis äärettömän ankaria, mutta sekin lienee ollut myöhempinä aikoina, sillä muinaisuudessa oli kyllä suurempaa vapautta, samalla kuin oli suurempaa tietoa ja enemmän henkeä.

Ihminen, joka oli pyrkinyt mysteereihin, sai suorittaakseen erilaisia tehtäviä. Ne olivat laadultaan osaksi älyllisiä, mutta suurimmaksi osaksi kuitenkin siveellisiä. Ihmisen täytyi niin puhdistaa itseään, että hän sitten kykeni suorittamaan määrätty kokeet. Kun me ajattelemme näitä kaukaisia aikoja, niin silloin toistamme, mitä sanoimme edellisessä luvussa, että ihmisen piti silloin noissa vanhoissa mysteereissä oppia taistelemaan eläimiä vastaan ja voittamaan eläimet omassa itsessään. Ne eläimet olivat hänessä. Sillä hän sai hyvin pian oppia, että hän itse oli pitkän kehityksen tuote, että hän aikoinaan oli kuulunut eläinkuntaan ja tuonut sieltä paljon perintönä. Tämä perintö näyttäytyi himoissa ja haluissa, ja hänelle sanottiinkin: nämä eläimet sinun on voitettava.

Vanhoina aikoina, jolloin ihmiset olivat hieman selvänäköisiä, niinkuin nyt sanomme, jolloin heillä oli kolmas silmä, niin että he näkivät sielulliseen

maailmaan, eikä ainoastaan tähän fyysilliseen, joka silloin olikin hämärämpi, kuin mitä se nyt on, — astraaliseen ja mentaaliseen maailmaan, he näkivät eläimiä itsessään ja toisissa. Ne eläinmuodot, joita he näkivät, eivät olleet samanlaisia kuin nyt, eivät yhtä realistisia kuin fyysilliset eläimemme nykyään. Eläimet olivat entisinä aikoina paljon suurempia ja hirveämmän näköisiä kuin nykyään, ja sentähden eläimet ihmistenkin auroissa olivat epämääräisempiä. Nuo. muodot ja värit auroissa tekivät kuitenkin aivan määrätyn vaikutuksen. Kun oppilas näki uni-mailmassa kaamean sisiliskon tai jonkin muun eläimen, hän sai sen vaikutelman, että tuon toisen ihmisen sielu oli tuon sisiliskon tapainen. Itsessään hän tietysti ensi kädessä huomasi noita eläimiä: raatelevia petoja, hirmuisia sisiliskoja. Kun hän tällä tavoin näki näitä inhottavia eläimiä itsessään, nim hän vähitellen ymmärsi, että ne olivat jotakin alhaista ja rumaa, ja että niistä oli päästävä.

Meidän on huomattava, että noina vanhoina aikoina sanottiin aina ihmisille, että tämä kaikki oli epätodellista, ei heidän todellista itseään: »Vaikka te nyt tunnette ja näette noita eläimiä itsessänne, vaikka te tunnette, että teissä on himoja ja haluja ja tunnette, kuinka alhaista ja rumaa se on, niin huomatt-

kaa, ettette te itse ole noita eläimiä. Te olette syntyneet kaukaisia aikoja sitten eläinkunnasta, ja nyt te asutte sellaisessa sielussa, jolla on perintöä eläinkunnasta, mutta itse te olette toisia olentoja. Katselekaa itseänne ja toisianne, ja te huomaatte, että itse ihminen on jossakin ylhäällä. Ihminen ei ole sama kuin nämä eläimelliset muodot. Ihminen ei ole sama kuin tuo sielu hänessä, joka on täynnä kaikenlaisia eläimellisiä halujakin. Ihminen on itse toinen olento kaikkien näiden takana ja yläpuolella, ja siihen on sinun, ihmisen, pyrittävä. Sinun on pyrittävä tuon ihmisen yhteyteen, sillä kun sinä pyritsen ihmisen yhteyteen, ja se tapahtuu taistelemalla eläimiä vastaan ja voittamalla ne, niin sinä pääset täydellisyysihanteen, sen täydellisen ihmisen, Kosmillisen Kristuksen luo, (Ei näitä nimityksiä tietystikään käytetty muinaisina aikoina, mutta voimme niitä nyt käyttää.) Sinä pääset Jumalan luo, joka on kaiken luonut. Sinun on mentävä oman minäsi kautta. Eläinkunnan kautta et pääse Jumalan luo. Katsele eläimiä ulkona fyysisinä todellisuuksina, niin sinä huomaat, että nämä eläimet eivät pääse Jumalan luo. Ne eivät voi ymmärtää muuta kuin jotakin inhimillistä olentoa; jotakin ihmistä ne voivat pitää jumalanaan; jotakin deevaolentoa ne voivat

pitää jumalanaan. Heidän luokseen voi eläimen kai-puu nousta, mutta ei sen suuren elämän luo, joka on kaiken takana. Ihminen on syntynyt suuresta hengestä, ja sentähden hän ikävöi Jumalaa, ja sentähden ihmisen sielu ei saa rauhaa, ennenkuin se löytää Jumalan. Nyt sinun, joka olet oppilas, ja tahdot pyrkiä eteenpäin tiedossa ja viisaudessa, täytyy ensin oppia tuntemaan oma itsesi. Pyri itsesi luo ihmisenä voittamalla nämä eläimet, ja sitten kun sinä olet tuossa ihmisessä, niin silloin sinä voit kohdata Jumalan eli Kosmillisen Kristuksen.

Ihmistä aina opetettiin silloin muinaisina aikoina ymmärtämään, kuinka epätodellista oli koko tämä näkyvä elämä, jota ihrainen täällä kaukana salaperäisenä olentona eli fyysisessä maailmassa. Ihmisen mieli oppi kääntymään sisäänpäin ja ylöspäin ja huomaamaan, että hänen todellisuutensa oli hänessä itsessään, jossakin kaukana ja ylhäällä, ei tässä ulkonaisessa elämässä, joka oli epätodellista.

Kun katselemme noita vanhan ajan mysteereitä, niin huomaamme, että ihmisen korkein ja samalla välttämätön saavutus, jos hän tahtoi pyrkiä Kristuksen luo, oli se, että hän voittamalla eläimiä itsessään, rakensi itselleen näkymättömässä maailmassa, omassa aurassaan, inhimillisen muodon, jossa hän toimi

ihmisenä, jossa hän saattoi tuntea ja ajatella niinkuin ihminen. Hänen aurassaan ei siis voinut olla eläimiä. Hänen piti ne voittaa ja sitten näkymättömässä maailmassa tulla ihmisen muotoiseksi. Kun se inhimillinen muoto oli saanut määrätynlaisen konsistenssin, selväpiirteisyyden, niin silloin ihminen pääsi ulos näkymättömään maailmaan. Hän oli nyt astraalimaailmassa ihmisenä ulkopuolella tätä fyysillistä ruumista. Tämä tapahtui tietenkin aina hänen nukkuessaan, jolloin hän oli keskellä tätä eläinkuntaa. Hän näki unta näistä eläinmuodoista; ainoastaan silloin, kun hän ei nähnyt unta, hän oli minuudessaan. Mutta kun hän voitti nämä eläimet, niin että ne eivät olleet estämässä hänen tajuntansa siirtymistä varsinaiseen minuuteen, niin silloin hän siellä yöllä nukkuessaan oli inhimillisessä muodossa, ja siellä hän oppi pyrkimään Jumalan yhteyteen. Se, että hän sitten saattoi saavuttaa yhteyden Jumalan kanssa, heijastui jotenkin tähän päivätajuntaan. Ei kuitenkaan niin, että hän olisi ollut tietoinen kaikista asioista, vaan sillä tavoin, että tämä päivätajuinen itse jollakin tavoin muuttui ja säilytti muistoja toisenlaisesta olotilasta, se ei osannut niitä kuvata fyysillisellä kielellä. Tämä oli mysteereiden silmämääränä vanhoina

aikoina: ihmisen piti päästä Kristuksen luo. Se ei saattanut tapahtua muulla tavoin kuin siten, että hän pyrki tajunnassaan, voittamalla eläimiä itsessään, siihen ihmisminään, mikä hänessä oh Jumalasta syntyneenä. Se oli ihmeellinen päämäärä, johon tähdättiin muinaisina aikoina. Se oli Vanhaa Liittoa.

Ihminen voi vielä tänä päivänä käydä Vanhan Liiton tietä. Hän voi nytkin sanoa itselleen: »Minä olen ihmisenä järkiolento, Jumalasta syntynyt hyvä olento, ja nyt minä asun keskellä kaikenlaisia intohimoja, haluja ja itsekkyyttä. Mutta minä tahdon tulla tietoiseksi tuossa varsinaisessa, todellisessa ininässäni. Minä tahdon voittaa eläimet itsessäni. Minä tahdon kamppailla itseni kanssa, kunnes saavutan vallan itseni yli.» — Ihminen voi tällä tavoin tehdä vielä tänäkin päivänä. Hän voi rakentaa näkymättömän ruumiin, jossa hän voi mennä ulos, silloin kun hänen fyysillinen ruumiinsa on tajuton.

Mutta on olemassa myöskin toinen tie, uusi menetelmä, uudet mysteerit. Muinoin tapahtui ihmisen puhdistus pienemmissä mysteereissä, ja varsinaisen vihkimys, se, että ihminen pääsi ulos itsestään, suuremmissa mysteereissä. Ihminen sai suuremmissa mysteereissä nähdä elämän ja kuoleman

salaisuuden: kuoleman jälkeen ihminen oli olemassa. Materialisteillahan on aivan toinen käsitys ihmisestä ja kuolemasta; se, että tämä fyysillinen ruumis on se, joka tekee ihmisestä elävän olennon; jos tämä ruumis kuolee, niin silloin ihminen ei ole enää olemassa; fyysillinen ruumis kuolee, hajoaa alkuosiinsa — ja sielua ei ole voitu nähdä. — Jos ihminen ei ole kylliksi syvälinen ja teräväjärkinen ajattelija, niin hän pelkää kuolemaa. Mutta kuitenkin, ihmeellistä kyllä, ihminen tuntee aina sisässään, vaistomaisesti, että olemassaolo on arvokasta. Jos ihmiset eivät sitä tietäisi, niin luonnollisintahan olisi, kun ihmiset vähänkin tulisivat onnettomiksi ja tyytymättömiksi, että he tappaisivat itsensä. Mitä varten he kärsisivät, näkisivät tuskaa ja kärsisivät kaikenlaisia vaikeuksia?

Noissa vanhoissa mysteereissä ihminen läpikäytyään *katharsiksen*, puhdistuksen, joka vapautti eläimestä, pääsi siis suurempiin mysteereihin ja sai nähdä, mikä oli elämän ja kuoleman salaisuus. Niinhän meille sen aikaiset kirjailijat todistavat.

Tässä Uudessa Liitossa, Jeesus Kristuksen työn, elämän ja kuoleman kautta on tapahtunut sangen ihmeellinen muutos koko tässä menetelmässä, tai

jos ei niin paljon itse menetelmässä, niin itse asenteessa, joka on nyt toinen.

Muistakaamme, mikä oli se ihmiskunnan historian merkillinen käännekohta, joka tapahtui Jeesus Kristuksen työn kautta? Se oli se, että Kosmillisen Kristuksen tajunta laskeutui eetterimaailmaan, tuli lähelle meidän ihmiskuntaamme. Kun Kosmillinen Kristus oli ennen saavutettavissa hyvin kaukana, niin se nyt on aivan tässä meidän keskellämme, eli niinkuin evankeliumeissa sanotaan: Kristus on teissä. Vanha suomennos sanoo: Kristus on teidän keskellänne. Mutta oikea käännös on kyllä: Kristus on teissä. — Kosmillinen Kristus on nyt meissä. Ei siis ainoastaan meidän minuutemme takana, niinkuin ennen, ei siis ainoastaan meidän minuutemme saavutettavissa. Vanhoissa mysteereissä täytyi minuuden kautta saavuttaa Kosmillinen Kristus, ja se minuus oli kaukana ja ylhäällä. Eläimet estivät hänen päivätajuntaansa saavuttamasta tuota minuutta, mutta nyt on Kristus tässä fyysisellisessä maailmassa, eetterimaailmassa; nyt on Kristus paljon lähempänä meitä kuin meidän oma minuutemme, ja sentähden onkin nyt Uudessa Liitossa itsekasvatusmenetelmä toinen kuin ennen.

Me ymmärrämme aivan hyvin, että nyt kun edel-

lytykset ovat toiset, niin ei ole järkevää sanoa ihmiselle: pyri ylöspäin tuohon korkeampaan minuuteesi, että saavuttaisit Kristuksen. Tietenkin voi silläkin tavoin sanoa, mutta se ei ole oikein, Kristus on meitä nyt niin lähellä. Nykyaikaisissa Uuden Liiton mysteereissä sanotaan näin: sinun pitää ottaa korkeampi minäsi, oma itsesi alas tähän persoonallisuuteen ja sillä tavoin päästä yhteyteen Kristuksen kanssa. Miten se voi tapahtua? Siihen on Jeesus Kristus itse antanut meille aivan selvät neuvot. Hän sanoi ja opetti, niinkuin muistamme, että ihmisen on uskottava siihen, että Jumalan valtakunta on lähellä, — ihmisessä, meissä. Mikä on tämä Jumalan valtakunta? Se on rakkauden, kaiken toden ja hyvän valtakunta. Se on se, joka on lähellä, ja se on meissä. Kaikki se, mikä on hyvää, ihanteellista, ei ole ulkopuolella meitä, vaan ihmisessä itsessään. Jeesus sanoo vertauksessaan: jokaiselle teistä on annettu jonkinlainen taivasten valtakunnan siemen; hyvä siemen on kätkeyty meihin; jokaisella teistä on kallis helmi omassa sielussanne; ihmisissä ei ole vain itsekkyyttä ja pahaa, vaan heissä on myös luonnostaan hyvää. Meidän oman jumalallisen minuutemme kautta on myös hyvän voima meissä. — »Nyt sinun tulee uskoa tähän hyvään, joka on itsessäsi, ja

toteuttaa se. Sinun täytyy tuntea se, toteuttaa se koko olemuksessasi. Sinun täytyy nähdä, mikä sinussa on hyvää, mitkä kauneuden näyt ja ihanteet ovat sinussa hyviä. Uskomalla siihen sinä tulet tietoiseksi omassa persoonallisuudessasi. Sinä et tule persoonallisuudeksi sanan todellisessa merkityksessä, jos sinä katselet, kuinka paljon sinussa on pahaa. Jos sinä rupeat kamppailemaan pahaa vastaan, niin sinä et silloin tule ihmiseksi, joka tuo hyvää maailmaan. Sinä olet todellinen ihminen, jumalallinen olento, jos uskot omaan tehtävääsi, jos uskot siihen hyvään, mikä sinussa on piilossa. Mikä sinussa on hyvää, jaloa ja kaunista, se etsi ja löydä. Tee sen mukaan, toteuta se. Sillä tavoin tulet ihmiseksi. — Näin tapahtuu tuo salaperäinen avioliitto ylemmän ja alemman minän välillä, niin että ei ole muuta kuin yksi, ylempi ihminen. Sinun pitää uskoa hyvään, siihen uppoutua. Sinun pitää huomata, että kaikki nämä eläimet, jotka ovat sinussa, ovat myöskin sinua itseäsi. Älä ajattele, niinkuin ennen opetettiin, että nämä eläimet eivät ole sinua itseäsi ja että sinun pitää taistella niitä vastaan, antaa niiden veren vuotaa. Sinun pitää tuntea, että nämä eläimet ovat sinua itseäsi, vaikka olet kantanut niitä suurena taakkana ja ristinä, perintönä niiltä mui-

naisilta ajoilta, jolloin olit alkuperäinen ihminen. Sinä olet kasvattanut itsessäsi nämä eläimet; älä asetu sille kannalle, että ne ovat sinun ulkopuolellasi. Ota niiltä eläimiltä kaikki voima minuutesi kasvattamiseksi. Tee niistä itsellesi suuri voimapatteri. Tee niistä sivistyneitä kotieläimiä, jotka sinua auttavat ja palvelevat. Sinä olet jumalallinen ihminen, joka pidät siunaavan kätesi näiden kaikkien eläinten yllä; ja siinä ne eläimet ovat edessäsi voitettuina, ja ne ovat kuitenkin sinua.»

Tämä on erittäin salaperäinen, kokemattomalle ihmiselle aivan käsittämätön oppi pahan vastustamattomuudesta, Jeesuksen oppi siitä, että paha ei ole vastustettava. Ihmisen pitää ymmärtää, että hän on niin kallisarvoinen, että hän ei saa tuhlata elämänsä mihinkään turhanpäiväiseen taisteluun. Ihmisen voima on niin suuri, että hän voittaa; hän ei taistele, vaan voittaa. Hän ei käy toivotonta taistelua pahoja peikkoja vastaan, vaan tekee niistä kaikista ystäviä itselleen. Eläinkuntahan on voima maailmassa. Sentähden eläimet ihmisessäkin ovat hänen voimansa, hänen voimapatterinsa; ja kun hän osaa muuttaa asenteensa sillä tavoin, että hän sanoo: teidän ette ole eläimiä, vaan minua itseäni, — niin silloin hän osaa ratkaista eläinten salaisuuden, tietää

niiden syntysanat. Niin kauan kuin hän näkee paha, on hän valmis nyppimään sitä pois itsestään ja toisista. Voiman, voiton hän saavuttaa silloin, kun hän näkee kaiken hyväksi, ja kun hän asettaa tuon voiman hyvän palvelukseen.

Eivät eläimet ole huonoja, syntisiä olentoja, mitään syntisraukkoja. Jos tänä päivänä leijona ja kotka eivät meitä palvele, niin se johtuu siitä, että me olemme unohtaneet taidon kohdella eläimiä oikein. Miksikä eivät tiikerit, leijonat, krokodiilit ja käärmeet aivan samalla tavoin kuin hevoset ja lehmät, voisi meitä palvella? Ne varmasti palvelisivat meitä, jos me osaisimme niitä oikein kohdella. Onhan Intiassa ihmisiä, jotka osaavat oikein kohdella eläimiä. On fakiireja, jotka kesyttävät käärmeitä jne. Mutta vielä emme yleisesti käytä tiikereitä, leijonia ja ns. villipetoja palveluksessamme, sillä emme osaa voittaa niiden rakkautta puolellemme. Ja se johtuu siitä, että me pelkäämme niitä, pelkäämme näitä raatelevia petoja itsessämme ja toisissa. Niin kauan kuin me pelkäämme niitä itsessämme ja toisissa, niin kauan me pelkäämme niitä myös ulkonaisessa maailmassa.

Kun me opimme toteuttamaan Jeesuksen neuvoja ja opimme olemaan paha vastustamatta, niin se ei

suinkaan merkitse sitä, että me joutuisimme pahan valtaan, vaan se merkitsee, että me voitamme pahan taistelutta. Ja silloin me olemme myös silmänräpöksessä voittaneet nuo kaikki eläimet ja pahat henget itsessämme.

Tehän kaikki muistatte tuon kauniin kaskun Franciscus Assisilaisesta. Oli eräs nuori munkki, joka tuli Franciscuksen luo ja sanoi: »Pyhä isä! Minä kyllä tahtoisin sydämestäni elää Jumalalle otollista elämää, tahtoisin pyrkiä kaikessa hyvässä eteenpäin, mutta minä en voi sille mitään, että perkele tulee aina minun luokseni ja on niin vihaisen näköinen. Minä pelkään häntä kovasti. Minä koetan olla oikein vihainen sille perkeleelle, koetan sitä säättää niin paljon kuin vain voin, mutta se ei vain lähde pois. Mitä minun, pyhä Isä, tulee tehdä?» Franciscus hymyili nuorelle munkille ja sanoi sitten: »Mutta rakas pikku veli, minkä tähden sinä otat hänet sillä tavoin vastaan? Sinun pitää tehdä hänet ystäväksesi. Ethän sinä koskaan ole varma perkeleen juonista, jos hän on sinun vihollisesi. Jos sinun aina pitää olla varuillasi, niin eihän sinulla ole mitään rauhaa. Ensi kerralla kun perkele tulee, niin sano hänelle: »Tervetuloa, rakas ystävä! Keskustellaamme vähän ja olkaamme ystäviä! — Tee hänet

ystäväksesi, pikku veli.» — Nuori munkki lähti Francisuksen luota kuultuaan neuvot, ja palasi jonkin ajan kuluttua taas hänen luokseen ja sanoi: »Kiitos neuvostasi! Kun perkele tuli luokseni, niin minä heti pyysin häntä sisään ja olin hänelle ystävällinen. Nyt hän saa tulla luokseni milloin tahansa, ja me olemme oikein hyviä ystäviä. Minä tunnen itseni vain voimakkaammaksi, enkä pelkää häntä lainkaan.»

Tämä on merkillinen oppi pahan vastustamattomuudesta, mikä on samaa kuin pahan voittaminen. Tätä ihmeellistä oppia ei voi ymmärtää, ellei sitä saa itsessään kokea. Mutta kun ihminen sen kokee, niin hän huomaa, että se on suurin ja korkein elämän laki. Se on rakkauden laki. Ei mitään vihaa saa olla siinä ihmisessä, joka kulkee Uuden Liiton mysteereiden tiellä. Hänessä pitää olla ainoastaan rakkautta, hänen pitää tuntea, ja hän tunteekin, kuinka hänen olemuksensa on täynnä rakkautta, rakkauden voimaa, rakkauden iloista tietoisuutta, rakkauden pelkäämättömyyttä, sillä rakkaus ajaa pois kaikeksen pelon.

Tämä on se ihmeellinen menetelmä näissä uusissa mysteereissä, uusi laki, uusi elämä, jota ihmiset eivät ole vielä kokeneet täällä maan päällä. Sehän on

tässä fyysillisessä elämässä ollut avattuna parin tuhannen vuoden aikana, tai voimmeko ehkä sanoa, Buddhasta lähtien. Korkeammassa maailmassa se on tietysti aina ollut avattuna, mutta nyt se on avattuna myös tässä näkyvässä, ruumiillisessa maailmassa. Sentähden ovatkin nämä Uuden Liiton mysteerit niin toisenlaiset kuin vanhat.

Voisimme sanoa, että näissä uusissa mysteereissä ei ole enää varsinaisesti mitään pienempiä mysteereitä, tai mikäli niitä on, niin ne kuuluvat siihen puhdistukseen, joka tekee ihmisestä jumalallisen olennon ja ihmisen tässä näkyvässä maailmassa. Nyt ei riitä ainoastaan se, että ihminen näkymättömässä maailmassa liikkuu ihmisenä riippumattomana fyysillisestä ruumiistaan. Se on saavutus, joka kuuluu vanhalle tielle, mutta nyt näissä uusissa mysteereissä on niin, että ihmisen täytyy saavuttaa tämä inhimillinen jumalallisuus tai jumalallinen inhimillisuus, jota myöskin nimitetään Jumalan poikuudeksi, tässä näkyvässä maailmassa ja tässä päivätajunnassa. Täällä ihmisen täytyy saavuttaa Jumalan poikuus. Sentähden on ihmisen suhde elämään ja maailman-kaikkeuteen niin toinen kuin ennen muinaisina aikoina. Nyt on meidän saavutettava aivan tässä päivätajunnassa se, mikä ennen saavutettiin ainoas-

taan korkeammilla tasoilla. Vanhat mysteerit vietettiin kuun merkeissä yöllä, kuun asennon mukaan, uudet mysteerit vietetään päivän merkeissä, auringon valossa ja auringon jumalan huomassa. Se vihkimys, se uudestisyntyminen, uudeksi olenoksi muuttuminen, joka ennen saavutettiin yömaailmassa, henkimaailmassa, fyysillisen ruumiin nukkuessa eli sen ollessa tajuttomassa tilassa, saavutetaan nyt päivätajunnassa, ihmisen hereillä ollessa, hänen kadottamatta mitään itsestään. Hänessä täytyy tapahtua se uudestisyntyminen, uudeksi olenoksi muuttuminen, ja se voi tapahtua ainoastaan päivätajunnassa, tässä näkyvässä maailmassa. Ei kuitenkaan niin, että ihminen yhtäkkiä tuntisi olevansa Jumala, joku jumalallinen olento ja täytyisi äärettömällä ylpeydellä: »Katsokaa nyt! Minähän olen jumalallinen olento; mitä te muut olettekaan.» Ei ollenkaan tällä tavalla. Paavalikin sanoo itsestään: »Minä olen ensimmäinen syntisistä.» Meidän ei kuitenkaan pidä ajatella siten, että Paavali teki enemmän syntiä kuin muut, emme saa käsittää hänen sanojaan tässä merkityksessä, vaan meidän täytyy ymmärtää, että nuo sanat kuvasivat Paavalin sisäistä, luonnollista tunnelmaa ja asennetta, hänen nöyryyttänsä, joka johtuu juuri siitä, että saa nähdä

Jumalan valtakunnan ja Jumalan Pojan. Se on Jumalan Pojan nöyryyttä. Se nöyryys aiheuttaa sen, että ihminen näkee ulkonaisen persoonallisuutensa tässä näkyvässä maailmassa aivan kuin ensimmäiseksi syntisistä, ts. siis, että hänkin on syntinen, niin kuin muut.

Se, että ihminen päivätajunnassaan näkee elämän ja kuoleman lävitse, ei merkitse sitä, että hän nyt olisi minuudessaan erillinen olento kaikista muodoista, vaan se merkitsee sitä, että hän on puhdistanut minuutensa ikäänkuin kristalliksi, jossa Kristuksen valo loistaa ja elää hänen kauttansa. Hän ei aseta esteitä Jumalan tielle, niinkuin muut ihmiset aina asettavat kaikenlaisia esteitä, kun eivät osaa luopua haluistaan ja intohimoistaan. Sellainen ihminen, joka kulkee Uuden Liiton tiellä, päästää Kosmillisen Kristuksen säteet lävitsensä. Hän on Jumalan Poika niinkuin Jeesus Natsarealainen. Ei sillä tavoin, että hän olisi heti täydellinen, vaan hän on alkanut kulkea sitä tietä, jonka Jeesus kulki loppuun saakka. Nyt Jumalan rakkaus, Kosmillisen Kristuksen ihanuus voi sellaisen ihmisen kautta säteillä maailmaan. Se on uusi tie; se on uudet mysteerit.

SISÄLLYS:

I Uskonpuhdistus on tulossa	5
II Millainen uusi uskonpuhdistus on oleva	25
III Kirkonoppi ja kuolema	44
IV Oppi Jumalan armosta	68
V Armon järjestys	84
VI Pyhityksen tie	106
VII Vanhurskauttaminen	129
VIII Kristus ja Melkisedek	147
IX Vanhan ja Uuden Liiton mysteerit	170

Pekka Ervast:

Suuret uskonnot

Jos tahdomme tietää miten maailman-katsomuksemme on kehittynyt kautta vuosisatojen ja tuhansien, niin silloin tehkäämme tämän kirjan tekijän pa-rissa retki vanhoihin muinaisiin kult-tuureihin.

Kirjan tekijä on osoittava meille miltä uskonto — nykyinen ja muinainen — näyttää ja tuntuu, kun sitä lähestyy myötämielisesti ja kunnioittavasti, ilman ennakkoluuloja.

Siv. 300 500/650 mk

Kirjakaupoissa.

RUUSU-RISTI
